

စိတ်ကူးချိုချိုအပူပညာ

ကျေးဇူး
မင်းသမီး
ခရီးသည်

မြန်မာ့လက်နှိပ်ခြင်း

ဇော်ဂျီ မင်းသွင် ခရီးသည်

“ခရီးသည်” တွင် ဆရာဇော်ဂျီနှင့်ဆရာမင်းသွင်တို့
ရေးသည့် စာတန်းများနှင့် ကဗျာများ ပါဝင်ပါသည်။
ဤစာတို့မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီကာလမှ ယ
နေ့အထိ စာ-နယ်-ဇင်း အမျိုးမျိုး၌ ဆရာတို့ရေးသား
ခဲ့သော စာတို့မှ အချို့အဝက်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့
သည် အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတို့နှင့် ပတ်
သက်သော ခရီးသွားစာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့၌
အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတို့နှင့် ပတ်
သက်သော ခရီးသွားစာများ အလေးကဲနေသော
အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတို့နှင့် ပတ်
သက်သော ခရီးသွားစာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့၌

ISBN9789997115942
9 789997 115942
3,500.00KS

ခရီးသည်၊ ဇော်ဂျီ+မင်းသုဝဏ်

မျက်နှာပုံးစာလုံး-ဆရာစံတိုး(ပထမအကြိမ်ထုတ်မှ)

စာလုံးစာမျက်နှာ ၂၇၆ မျက်နှာ၊ ၁၃ ဧင်တီ x ၂၀.၅ ဧင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၁၆၊ ဇူလိုင်လ၊ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၆၅ နှလုံးလှစာပေတိုက်၏ပထမအကြိမ်မူ၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

ရောင်းစေ့ ၃၅၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ခရီးသည်

ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်

မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ၂၀၁၆

mgyc.com

mgyc.com

မာတိကာ

ဇော်ဂျီ၏ ဓရိုးသည်

၁။ ပင်လယ်ခရီး	၉
၂။ စူးအက်တူးမြောင်းနှင့် ပို့ဆက်မြို့	၁၃
၃။ မာဆေးမြို့	၁၉
၄။ ဂျီဘရော်တာမြို့	၂၅
၅။ လန်ဒန်မြို့	၂၈
၆။ လန်ဒန်မြို့နှင့် မြန်မာကျောင်းသား	၃၄
၇။ ဘိလပ် ရာသီဥတု	၃၉
၈။ လန်ဒန်မြို့ လမ်းကြီးတစ်လမ်း	၄၈
၉။ လန်ဒန်မြို့ ရုပ်ရှင်နှင့် ပွဲသဘင်	၅၈
၁၀။ လန်ဒန်မြို့ ရုပ်တုများ	၆၉
၁၁။ လန်ဒန်မြို့ရှိ ပြတိုက်များ	၇၄
၁၂။ လန်ဒန်မြို့ ဥယျာဉ်ကြီး သုံးခု	၇၉
၁၃။ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မြို့	၈၄
၁၄။ ရိုတ်စပီးယား၏ ဇာတိဌာန	၈၈
၁၅။ ကောက်ရိုးသင်္ခါရနှင့် သံသင်္ခါရ	၉၃
၁၆။ ဒွါရာဝတီနှင့် ကေတုမတီ	၉၉
၁၇။ ကမ္ဘောဇသို့	၁၀၅
၁၈။ ရတနာပုံမြို့ရိုးဟောင်း	၁၀၇
၁၉။ တရုတ်ပြည်၌ ရေးသော တေးကဗျာစု	၁၀၈
၂၀။ အင်းလေး လူရည်ချွန်စခန်းမှ	၁၁၂

မင်းသုဝဏ်၏ ခရီးသည်

၁။ အနောက်သို့	၁၁၇
၂။ အီဂျစ်ပြည်	၁၂၈
၃။ ဂျီဘရော်တာ	၁၄၀
၄။ ဟာဒင်ရွာ	၁၄၄
၅။ လူလည်း တစ်ထွေ ရေလည်း တခြား	၁၄၉
၆။ ရှိတ်စပီးယား ပွဲတော်သို့	၁၅၂
၇။ အနောက်မှ	၁၆၀
၈။ အနောက်နိုင်ငံတွင် ရေးသော ကဗျာစု	၁၆၇
၉။ အောက်စဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်	၁၆၉
၁၀။ အောက်စဖို့ဒ်သို့ ဒုတိယအကြိမ် ရောက်စဉ်က	၁၉၂
၁၁။ တရုတ်ပြည်တွင် လူထုကို ပညာပေးပုံတစ်ရပ်	၂၀၂
၁၂။ မာရှယ်ချင်ယီ၏ မြန်မာပြည်သွား ကဗျာများ	၂၂၀
၁၃။ အင်းယားကန်စောင်း၌	၂၂၃
၁၄။ ကီဗျာတစ်ပုဒ်အတွက် ပုံကြမ်းများ	၂၂၆
၁၅။ ခရီးသည်	၂၃၁
၁၆။ ပုဂံပြည်မှာ တစ်နေ့တာ	၂၃၂
၁၇။ ပုဂံတစ်ခွင် ရှေးပုံပြင်	၂၃၈
၁၈။ တောင်တော်ရွှေပုပ္ဖား	၂၄၅
၁၉။ ငပလီ၏ ကဗျာ	၂၅၇
၂၀။ လူရည်ချွန်နှင့် ကြယ်တာရာ	၂၆၆

ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေသူ၏

အမှာစာ

စာပေလောက၌ ခရီးသွားစာပေသည် အရေးပါသော အခန်းက ပါဝင်ပါသည်။ ခရီးသွားစာပေသည် ဖတ်ရှုသူအား မျက်စိကြီး နားကြီးလည်း ဖြစ်စေသည်။ အမြင်လည်း ကျယ်စေသည်။ အတွေးအခေါ်လည်း ရင့်သန်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့စာပေတွင် ခရီးသွားစာပေများ အင်နှင့်အားနှင့် ချီ၍ ထွက်ပေါ်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွားစာပေများသည် စာနယ်ဇင်းများ၌ အခါအားလျော်စွာ ပါရှိနေပါသည်။ သို့သော် တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ အနေဖြင့် သီးသန့် ထုတ်ဝေခြင်းကား နည်းပါးလှသေးသည်။ အထင်အရှား ဆို၍ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ လန်ဒန်သွားမှတ်တမ်း၊ ပါရီသွားမှတ်တမ်း၊ ကမ္ဘာလှည့်မောင်ခင်နှင့် ပီယမောင် တို့၏ ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီးယားမှတ်တမ်း၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ စစ်အတွင်း ခရီးသည်၊ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၏ ကိုယ်တွေ့ တရုတ်ပြည်သစ်၊ ဒဂုန်တာရာ၏ ဂန္ဓာလရာဇ်၊ မန်းတင်၏ မော်စကိုမှ ရန်ကုန်သို့၊ လူထုဦးလှ၏ အင်ဒိုနီးရှား ခရီးသွားမှတ်တမ်း၊ ဦးဝင်းတင်၏ ကမ္ဘာနီတွင် တဒဂံ စသည်တို့ လောက်သာ ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် နှလုံးလှစာပေက ခရီးသွားစာအုပ်ရှားပါးသော မြန်မာစာပေလောကကို တတ်စွမ်းသမျှ အကျိုးပြုရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆရာဇော်ဂျီနှင့် ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့၏ ဤ “ခရီးသည်” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

“ခရီးသည်” တွင် ဆရာဇော်ဂျီနှင့် ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့ ရေးသည့် စာတမ်းများနှင့် ကဗျာများ ပါဝင်ပါသည်။ ဤစာတို့မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီ ကာလမှ ယနေ့အထိ စာနယ်ဇင်း အမျိုးမျိုး၌ ဆရာတို့ ရေးသားခဲ့သော စာတို့မှ အချို့အဝက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့သည် အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတို့နှင့် ပတ်သက်သော ခရီးသွားစာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့၌ အင်္ဂလန်အကြောင်း စာများ အလေးကဲနေသည်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီက ထိုနိုင်ငံ၌ ဆရာတို့ နှစ်ဦးလုံး ပညာတော်သင် အဖြစ်ဖြင့် အနေကြာခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း စာတို့မှာမူ ဆရာတို့၏ အခြား အခြားသော စာတို့တွင် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ပါခဲ့သည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုရွေးချယ် ထည့်သွင်းသည်တို့မှာ ခရီးသွားစာပေသဘော သက်ဝင်သည်တို့သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤခရီးသွားစာများကို ဖတ်ရှုဆင်ခြင်ပါက ဆရာတို့၏ စေတနာကို မြင်နိုင်ပါသည်။ ထိုစေတနာကား အခြားမဟုတ်။ လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး၊ ဝါဒမရွေး၊ မျက်နှာမရွေး အတုယူထိုက်သည်တို့ကို ယူစေချင်သော စေတနာနှင့် လုံ့လဝီရိယ စိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်မှုကို အားကျစေချင်သော စေတနာတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစေတနာတို့ကို အရင်းတည်လျက် ဆရာတို့သည် မိမိတို့ မြင်မိ၊ တွေ့မိ၊ ကြားမိ၊ ခံစားမိသည်တို့ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလန်နိုင်ငံသည် နယ်ချဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်သည်ကို ဆရာတို့ သိကြသော်လည်း ထိုနိုင်ငံရှိ အတုယူထိုက်သည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အားကျထိုက်သည်တို့ကို လည်းကောင်း တွေ့သောအခါ၌ကား ထိုအချက်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖန် တရုတ်ပြည်ကဲ့သို့ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံမျိုးသို့ ရောက်၍ အတုယူ ချိုးကျူးထိုက်သည်တို့ကို တွေ့သောအခါ၌လည်း ထိုအချက်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြန်ပါသည်။ လောကတွင် ဤစေတနာမျိုးသည် ထားထိုက်သော စေတနာဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ထိုစေတနာတို့ကို အရင်းခံပြုထားသဖြင့် ဆရာတို့၏ မှတ်တမ်းများသည် လေးစားမြတ်နိုးဖွယ်ရာ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် စကားပြေ အရေးအသား အနေဖြင့်လည်း လေးစားမြတ်နိုးဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါသည်။ စကားပြေကောင်းတို့ မည်သည် အရေးအသား လွယ်ကူ ရှင်းလင်းရပါမည်၊ ပြေပြစ်

ရပါမည်၊ သိပ်သည်းရပါမည်၊ ကျစ်လျစ်ရပါမည်။ ဆရာတို့၏ စာတို့မှာ ထိုဂုဏ်အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံနေပါသည်။

ခရီးသွား စာအုပ်များ ရှားပါးနေသော မြန်မာစာပေလောကကို တစ်နည်းတစ်ဖုံ အကျိုးပြုလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဆရာတော်ဂျီနှင့် ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့၏ အတွေ့အမြင်၊ အတွေးအခေါ်တို့ကို တင်ပြလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ စံနမူနာ ယူထိုက်သည့် စကားပြေ အရေးအသားမျိုးကို တင်ပြလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း ဤ “ခရီးသည်” စာအုပ်ကို နှလုံးလှစာပေက ထုတ်ဝေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ထုတ်ဝေနိုင်ရန် အစစအရာရာ အကူအညီပေးကြသော မိတ်ဆွေများကို လည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်ပါစာများ စာနယ်ဇင်းများ၌ အနှံ့အပြား တကွတပြားရှိနေသည်ကို စုဆောင်းပေးကြသော စာချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များကို လည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နှလုံးလှစာပေ

၁၉၆၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ရက်

ဇော်ကျီ၏ ခရီးသည်

ပင်လယ်ခရီး

၁၉၃၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်၌ လန်ဒန်မြို့သို့ ရောက်၍ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ထွက်လာသည်။ ဘီလပ် နိုင်ငံ၌ ၂ နှစ်ခန့် ကြာမြင့်ခဲ့၏။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကျွန်တော် ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဘီလပ်နိုင်ငံ အကြောင်း မေးကြသည်။ အချို့ စစ်အကြောင်း မေးကြသည်။ အချို့ ဘီလပ် ဓလေ့ထုံးစံတို့ကို မေးကြသည်။ အချို့ ဘီလပ် အပျော်အရွှင်တို့ကို မေးကြ သည်။ အချို့ ဘီလပ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုကို မေးကြသည်။ အချို့ အမျိုး စုံအောင် မေးကြသည်။ မိတ်ဆွေတစ်ဦးကမူ “မြန်မာကျောင်းသားတွေ ဟိုအရပ်မှာ ဘယ်လိုနေကြသလဲ၊ ဘာစားသောက်ကြသလဲ” စသော (အရေး မကြီးဘူးလိုလိုနှင့် အလွန်အရေးကြီးလှသော) အသေးအဖွဲ့တို့ကိုပင် မေး သည်။ အချို့လည်း ဘီလပ်ပြန်ဟဲ့ဆို၍ ဘီလပ်က ပြန်လာသူကို အထင် ကြီးကြဟန်တူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က ဘီလပ်ပြန်လည်း လူပါပေ၊ ဘီလပ်ပြန်လည်း လူပါပေဟု နှစ်ခွန်းဆင့်ကာ ပြောလိုက်ရသည်။

မေးတိုင်း ဖြေရသဖြင့် ဖြေရပေါင်း များပြီ။ အဖြေရသူ အပေါင်းတွင် ကျေနပ်သူလည်းရှိ၏။ မင်း အစုံအစေ့ မြင်ခဲ့ရဟန်မတူဘူး ထင်သည်ဟု ညည်းတွားသူလည်းရှိ၏။ ဟိုဘီလပ်ပြန် တစ်ယောက်က ဒီလိုဆိုဘူးပါ တကားဟု ဆင်ခြေတက်သူလည်းရှိသည်။ ထိုသူတို့၏စကား မှန်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော့်မှာ ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ ၂ နှစ်မျှသာ နေခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းသားအဖြစ်ဖြင့် နေရ၍ အကြားအမြင် ကျဉ်း မြောင်းသည်။ တစ်ဖန် မျက်စိကို ဖွင့်ထားပါလျက်၊ နားကို စွင့်ထားပါလျက်

မမြင်မီ မကြားမီသော အချက်ပေါင်း ထောင်သောင်းမက ကျန်ရှိလိမ့်ဦးမည်။ တစ်ဖန် မြင်ကြားမီသော အချက်များအနက် မသေချာသော အချက်များလည်း ရှိကြလိမ့်ဦးမည်။ တစ်ဖန် ကျွန်တော်သည် အမြင်အကြားကို အကြောင်းပြု၍ ထင်မြင်ချက်ကို ပေးသောအခါ၊ ထိုထင်မြင်ချက်များအနက် တိမ်းယိမ်း ချွတ်ချော်သော ထင်မြင်ချက်များလည်း ပါကြလိမ့်ဦးမည်။

ထို့ကြောင့် စာတမ်းဖတ်သူ အပေါင်းအား ယုံသင့်မှ ယုံပါလေဟု ဤနိဒါန်းကနေ၍ သတိပေးလိုက်ရပါသည်။

စူးအက်တူးမြောင်းမှတစ်ဆင့် သွားလျှင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဘိလပ်နိုင်ငံ အရောက် မိုင်ပေါင်း ၈၀၀၀ ကျော် ကွာလှမ်းသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါသော “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် တစ်လခန့် သွားရသည်။ လမ်း၌ ပို့ဆူဒန်မြို့၊ မိုဆက်မြို့၊ မာဆေးမြို့၊ ဂျီဘရော်တာမြို့များ၌ ခေတ္တကပ်သည်။

ရန်ကုန်မြစ်ဝမှ “စစ်ကိုင်း” ထွက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်သည် သောင်ကမ်း ကင်းဘိ၏။ အထက်၌ ပြာရီသော ကောင်းကင်နှင့် အောက်၌ ပြာရီသော ပင်လယ်ရေပြင်တို့ကိုသာလျှင် မြင်ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် “စစ်ကိုင်း” သည် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ၊ ပင်လယ်နီ၊ မြေထဲပင်လယ်၊ ဘေးစကေး ပင်လယ်အော်တို့ကို ဖြတ်ကာ ဘိလပ်သို့ ရောက်ရသည်။

ပင်လယ်ပြင်တွင် သောင်မမြင် ကမ်းမမြင်၊ ထိုမျှ ကာလကြာမြင့်အောင် သွားရသောခရီးသည် ငြီးငွေ့ဖွယ် ကောင်းမည်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ ထင်ထိုက်လှပေသည်။ အကယ်စင်စစ် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘော၌ ခရီးသည်ကလည်း နည်းလှသဖြင့် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသည်။ သို့ရာတွင် သင်္ဘောသားတို့ကဲ့သို့ နေထိုင်တတ်ပါမူ ထင်သလောက် မငြီးငွေ့နိုင်။ သင်္ဘောသားတို့သည် သင်္ဘောပေါ်တွင် အလုပ်ချိန်၌ အလုပ်နှင့်လက် မပြတ် နှစ်ခြိုက်စွာ လုပ်၍ အားလပ်ချိန်တွင် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု၊ စာဖတ်မှု၊ တီးမှုတ် သီဆိုမှုတို့ကို ပြုတတ်ကြသည်။ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း မှိတ်သောမျက်စိ ပွင့်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့သည် အလုပ်လုပ်နေသော သင်္ဘောသားတို့ကို မြင်ကြရသည်။ ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် ရေဆေးသူတို့လည်း ရှိကြ၏။ ဆားငန်ရေကြောင့် သင်္ဘောလက်ရန်းများ သံချေး

မတက်အောင် ဆေးဖြူ ဆေးနီ သုတ်သူတို့လည်း ရှိကြသည်။ အိပ်ခန်း ရှင်းလင်းသော သင်္ဘောသားသည် တစ်ခန်းမှ တစ်ခန်း ကူးပြောင်းကာ ရှင်း၏။ ရေချိုးခန်း သင်္ဘောသားသည် တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ရေချိုး လာသူတို့အတွက် ရေစည်ပိုင်းတွင် ရေသစ်လဲ၏။ သင်္ဘောဦးရှိ ဧည့်ခန်း စောင့် သင်္ဘောသားသည် စားပွဲကုလားထိုင်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း၏။ ပဲ့ပိုင်းတွင် သင်္ဘောသား အိုအိုတစ်ယောက်သည် ရွက်ထည်များကို ဖာထေး ချုပ်လုပ်နေ၏။ စက်သမားတို့သည် စက်ချေး အလိမ်းအလိမ်းနှင့် သင်္ဘော အထက်အောက် တက်ချည်ဆင်းချည် ပြုနေကြ၏။ စားပွဲထိုးတို့သည် ထမင်း စားခန်းမှ မီးဖိုဆောင်သို့၊ မီးဖိုဆောင်မှ ထမင်းစားခန်းသို့ လူးလာ တုံခေါက် သွားလာနေကြ၏။ သင်္ဘောဆရာဝန်သည် သင်္ဘော၏ ကျန်းမာသန့်ရှင်း ရေးအတွက် လှည့်လည် ကြည့်ရှု၏။ သင်္ဘောသူကြီးသည် အလုပ်သမား များကို ခိုင်းစေနေ၏။ ဝိုင်ယာလက် အရာရှိသည် သူ့စင်ပေါ်၌ အမြဲရှိ၏။ စက်မိုလ်သည် စက်ခန်း၌ ကြည့်ရှုစီမံ၏။ ကပ္ပတိန်သည် သင်္ဘောတစ်စင်း လုံး၏ တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်၏။ အလုပ်ချိန်တွင် မြင်ရသမျှသော သင်္ဘော သား၊ သင်္ဘောအရာရှိတို့သည် လက်အားမရှိ အလုပ်လုပ်လျက်သာ နေကြ သည်။

သူတို့ကို မြင်သောအခါ အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာကြီး ဂျွန်ဆင် ရေး သော “သောကအကြောင်း” စာတမ်းကို ကျွန်တော် သတိရသည်။ ထိုဆရာ ကြီးက သူ၏ စာတမ်းတွင် စိတ်သောကကို ပျောက်အောင် နည်းလမ်းကောင်း များ ပေးထားသည်။ သူက စိတ်သောကကို ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲဖြင့် လည်းကောင်း၊ တရားသံဝေဂဖြင့် လည်းကောင်း ဖြေနိုင်ဖွယ်ရာရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် အလုပ် နှင့် လက်နှင့် အမြဲမပြတ် ပြုနေမှသာ ပျောက်အောက် ဖျောက်နိုင်ကြောင်း ဆိုသည်။ ထိုသို့ဆို၍ သင်္ဘောသားတို့ကို သာဓကအဖြစ် တင်ပြသည်။ ပိုးပုရွက်ပမာ အလုပ်လုပ်နေကြသော သင်္ဘောသားတို့ကို မြင်ရသောအခါ ဂျွန်ဆင်၏ အဆိုအမိန့်ကို ကျွန်တော်ကောင်းစွာ နားလည်လာသည်။ ထို့ပြင် ထိုသူတို့ကို အလုပ် ကသိုဏ်းသမားများဟုလည်း ကျွန်တော် အောက်မေ့ လာမိသည်။

သင်္ဘောသားတို့သည် အလုပ်ကိုချည်း လုပ်နေကြသည်မဟုတ်၊

သူတို့မှာ အားလပ်ချိန်ရှိ၏။ ညနေချိန်တွင် တစ်ခါတစ်ရံ သစ်သား
 ဘောလုံးများကို လှိုမ့်၍ ကစားတတ်ကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သစ်သားပြား
 အဝိုင်းတို့ကို တုတ်တံဖြင့် တွန်း၍ ကစားတတ်ကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ
 သင်္ဘော 'တင်းနစ်' ခေါ် ကြိုးကွင်းပစ်ကစားမျိုးကို ကစားတတ်ကြသည်။
 တစ်ဖန် စိတ်လည်း ပျော်ရွှင်ရန်၊ ဗဟုသုတလည်းရရန်၊ သင်္ဘောဦးပိုင်း၌
 သင်္ဘော စာကြည့်တိုက် တစ်တိုက် ပါလာသေးသည်။ ထိုစာကြည့်တိုက်မှ
 စာအုပ်ငှားရမ်း၍ ဖတ်လေ့ရှိကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ခရီးသည်အားလုံးသည် သင်္ဘောအလုပ်မှတစ်ပါး
 သင်္ဘောသားတို့၏ နေထိုင်နည်းကို လိုက်နာကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်
 တို့ အချင်းချင်း ကစားကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သင်္ဘောအရာရှိများနှင့် ရော၍
 ကစားကြသည်။ သင်္ဘော စာကြည့်တိုက်မှလည်း စာအုပ်ငှားဖတ်ကြသည်။
 ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် ပင်လယ်ခရီးကို မငြီးငွေ့ခဲ့။ ငြီးငွေ့ဖို့ဝေးစွ
 ပျင်းပင်မပျင်းခဲ့။ ထိုမျှမက တစ်လလုံးလုံး ကျွန်တော်တို့သည် စားသောက်
 သောအလုပ်၊ ကစားခုန်ပေါက်သော အလုပ်၊ စာဖတ်သော အလုပ်၊ သီချင်း
 ဆိုသော အလုပ်တို့နှင့် လက်နှင့်မပြတ် ဖြစ်နေရာ၊ ပင်လယ်လေကလည်း
 ကောင်းပြန်သဖြင့် သင်္ဘောပေါ်မှာပင် ကျွန်တော်တို့သည် ယခင်ကထက်
 ပို၍ သန်စွမ်းလာကြသည်ဟု ထင်မိသည်။ တစ်နေ့သောအခါ သင်္ဘော
 ကပ္ပိတန်က မိတ်ဆွေကလေးတို့ အခွင့်ရခိုက် များများကစားကြ၊ များများ
 ပျော်ရွှင်ကြ၊ ဘိလပ်သို့ ရောက်၍ ကျောင်းဝင်လျှင် မိတ်ဆွေကလေးတို့
 အလုပ်လုပ်ကြရတော့မည်။ ထိုအခါ မလျှော့တမ်း အလုပ်လုပ်ပေး၊ သို့မှသာ
 အနောက်တိုင်း ကျောင်းသားများနှင့် ပခုံးချင်း ယှဉ်နိုင်မည်ဟု ပြောကာ
 ကျွန်တော်တို့ ကစားနေကြသည်ကို ပြုံး၍ ကြည့်သည်။ သူလည်း တစ်ချက်
 နှစ်ချက် ဝင်ကစားလိုက်သည်။ ကပ္ပိတန် ထိုသို့ပြောစဉ်က သူ့ စကားကို
 အမှတ်မဲ့နေမိသည်။ သို့ရာတွင် ဘိလပ်သို့ရောက်၍ ကျောင်းဝင်လိုက်သည်
 နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သူ့စကား အလွန်မှန်ကြောင်း သိရလေသတည်း။

စူးအက် တူးမြောင်းနှင့် ပို့ဆက်မြို့

မြန်မာကို ကမ္ဘာက သိစေလိုလျှင် ကမ္ဘာကို မြန်မာက ရှေးဦးစွာ သိအပ်လှသည်။ သိအပ်သည့် အရာအပေါင်းတွင် စူးအက်တူးမြောင်း ပါသင့်သည် ဟု ကျွန်တော် ယူဆမိသည်။

စူးအက်တူးမြောင်းသည် သဲအတိပြီးသော ကန္တာရကို လူတို့၏ ဉာဏ်စွမ်းဖြင့် တူးဖောက်ထားသော ကမ္ဘာ့ရေလမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်း၏ အရှေ့ဘက်၌ အာရှတိုက်ရှိ၏။ အနောက်ဘက်၌ အာဖရိကတိုက်ရှိ၏။ မြောက်ဘက်၌ မြေထဲပင်လယ်ရှိ၏။ တောင်ဘက်၌ ပင်လယ်နီရှိသည်။ တူးမြောင်းသည် တောင်မြောက် တန်းနေသဖြင့် မြေထဲပင်လယ်ရေနှင့် ပင်လယ်နီရေကို ဆက်သွယ်ထားသည်။ မိုင်တစ်ရာမျှ ရှည်လျား၍ အချို့အချို့သော နေရာများတွင် ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောကြီးနှစ်စင်း ဖြတ်သွားနိုင်လောက်အောင် ကျယ်သည်။ မြေထဲပင်လယ်ဘက်ရှိ တူးမြောင်းဝ၌ ပို့ဆက်မြို့ရှိ၍၊ ပင်လယ်နီဘက်ရှိ တူးမြောင်းဝ၌ စူးအက်မြို့ရှိသည်။ တူးမြောင်းသည် အီဂျစ်နိုင်ငံကို ဖြတ်၍ စီးနေသည်။

ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါလာသော “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် ညနေ ၃ နာရီလောက်တွင် စူးအက်မြို့ကို ချဉ်းကပ်သည်။ ထုံးစံရှိသည့် အတိုင်း အီဂျစ်လူမျိုး ရေကြောင်းပြနှင့် ဆရာဝန်တို့ တက်လာကြသည်။ တအောင့်တနားကြာသော် “စစ်ကိုင်း” သည် တူးမြောင်းသို့ ဝင်သည်။

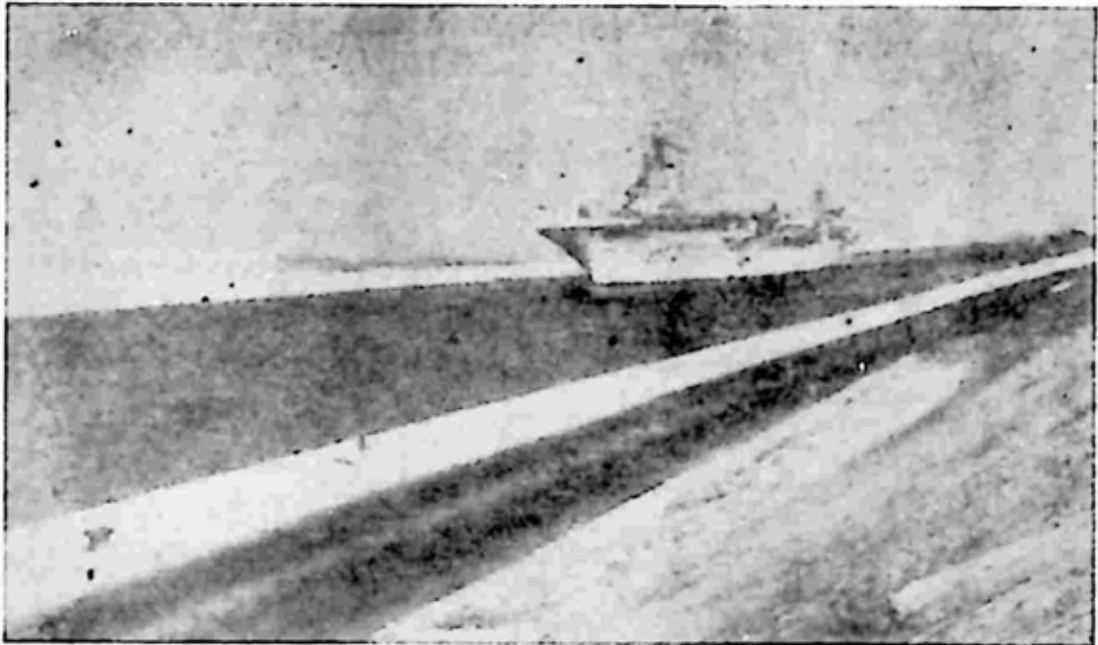
သင်္ဘောဦးမှ မျှော်ကြည့်ရာ ရှေ့တူရုဝယ် ဖြောင့်တန်း၍ တဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းမြောင်းသွားသော တူးမြောင်းကို မြင်ရသည်။ သင်္ဘောပဲ့မှ မျှော်ကြည့်ရာ ပင်လယ်နီဘက်ဝယ် ပုတ်ခတ်လျက် ရှိသော လှိုင်းနှင့်တကွ

အာရှတိုက်ဘက်သို့ သွားမည်ဖြစ်သော သင်္ဘောကြီးများကို မြင်ရသည်။ စူးအက်မြို့ဘက်သို့ မျှော်ကြည့်ရာ ဖြူဖွေးသော တိုက်တာ၊ စိမ်းလန်းသော ဥယျာဉ်၊ မြင့်မားသော ရေနံလှောင်စည်ကြီးတို့ကို မြင်ရသည်။ အခြားတစ်ဖက်သို့ မျှော်ကြည့်ရာ သဲအတိပြီးသော တောင်ပူစာ နိမ့် မြင့်တို့ကို မြင်ရသည်။

တူးမြောင်းထဲသို့ တဖြည်းဖြည်း ဝင်သွားခြင်းသည် ဆူညံသော လောကမှ ဆိတ်ငြိမ်သော လောကသို့ ရုတ်ခြည်း ကူးပြောင်းသွားသည်နှင့် တူသည်။ ယခင်အခါကသော် လှိုင်းကြီးလေထန်နှင့် မကြာခဏ ကြုံရသည်။ ထိုအခါ “စစ်ကိုင်း” သည် ဦးစိုက်သွားလိုက်၊ ပဲထောင်လာလိုက် ခုတ်ရသည်။ လှိုင်းတို့သည် သင်္ဘောဦးကို ဝင်ဆောင့်လိုက်၊ ပဲဘက်က ခုန်ထွက်လိုက်နှင့် မြူးထူးကြသည်။ သင်္ဘောသားတို့သည် မိုးကာအင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ကာ ခုန်ပျံ့၍ဝင်လာသော လှိုင်းတို့ကို အပြေးအလွှား တွန်းလှန် တိုက်ခိုက်ကြရသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် လှိုင်းမမူးအောင် သင်္ဘော ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် အရက်မူးကို အားကျကာ ယိုင်တိယိုင်တိုင် လမ်းလျှောက်ကြရသည်။ ယခုမူ သင်္ဘောပတ်ဝန်းကျင်၌ လှိုင်းလေမရှိ ငြိမ်သက်၏။ သင်္ဘောသည် ညင်ညင်သာသာ ခုတ်၏။ သင်္ဘောသားတို့သည် ဦးပိုင်းဝယ် ရှေ့တူရူကို မျှော်ကြည့်လျက် လက်ပိုက်လျက် မတ်တတ်ရပ်နေကြသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် နှစ်ယောက်တစ်တွဲ၊ သုံးယောက်တစ်တွဲ မျက်စိ နှစ်သက်ရာကို ရှာကြံ၍ ကြည့်နေကြသည်။

မလှမ်းမကမ်း နေရာဖြစ်သော တူးမြောင်း၏ ကမ်းပေါ်တွင် ကုလားအုတ် လေးငါးကောင်သည် ခြေတံရှည်ကြီးများဖြင့် စီတန်းကာ တအိအိ လှမ်းသွားနေကြသည်ကို မြင်ရသည်။ ကုလားအုတ်၏ ကျောပေါ်၌ လိုက်ပါလာသော အာရပ် ကုလားလေး တစ်ယောက်သည် ကျွန်တော်တို့ကို လက်ပြကာ နှုတ်ဆက်၏။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း တုံ့ပြန်လိုက်ကြသည်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို စက်သင်္ဘောကြီးနှင့် ခန့်ညားပေစွာ အောက်မေ့လျှင် ကျွန်တော်တို့ကလည်း သူ့ကို ကုလားအုတ်ကြီးနှင့် တင့်တယ်ပေစွာဆိုရန် အဆင်သင့်ပင် ဖြစ်သည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် ညင်ညင်သာသာ ခုတ်လျက်ပင် ဖြစ်၏။ တစ်ခါ

စူးအက်တူးမြောင်း

တစ်ရံ တူးမြောင်းသားတို့၏ ဘောက်တူလှေငယ်ကို ကျော်သွား၏။ တစ်ခါ တစ်ရံ သင်္ဘောလှိုင်း ပုတ်ခတ်သဖြင့် ကမ်းပြိုသော နေရာအနီးအနားတွင် သဲတူး သဲဖို့ သင်္ဘောငယ်ကို ကျော်သွားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုခရီးကိုသွား ရင်း နေဝင်သည်။

စူးအက်တူးမြောင်းသည် အံ့ဖွယ်ကောင်းသည်။ ဥရောပတိုက်သား နိုင်ငံရေးသုခမိန်တို့၏ ဉာဏ်ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ် မှု၏ အသက်သွေးခဲတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် စူးအက် တူးမြောင်းသည် ဥရောပတိုက်သားတို့၏ စိတ်ကူးဉာဏ်၊ နိုင်ငံရေးပရိယာယ် မာယာဉာဏ်၊ အရောင်းအဝယ်ဉာဏ်တို့ကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားသော ကမ္ဘာ့သက်သေခံတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရာသည်။ အံ့ဖွယ်ကောင်းပုံသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်းဖြစ်လာသောအခါကား သက္ကရာဇ် ၁၈၅၀ နှင့် ၁၈၇၀ ခုနှစ်အတွင်း အခါဖြစ်သည်။ ထိုအခါမတိုင်မီက တူးမြောင်းတူးရန် အကြံသည် မဖြစ်စကောင်းသောအကြံ၊ ဖြစ်ခေါင့်ဖြစ်ခဲအကြံဟု အကြံ ရဲလေ့ရှိသော ဥရောပတိုက်သားများပင် အယူရှိကြသည်။ ထိုအယူကို ပြင်သစ် လူမျိုး ဖာဒီနန်ဒီလက်ဆက်သည် မလျော့သောလုံ့လ၊ နှိမ့်ချသောစိတ်ထား၊ ကြွယ်ဝသော စိတ်ကူးဉာဏ်တို့ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဒီလက်ဆက်၏ အရေးကြီးဆုံးသော အခက်အခဲကား အိဂျစ်ဘုရင်ခံထံမှ မြေယာရရန်ဖြစ်၍ တူးဖောက်ရေးအတွက် ငွေရရန် ဖြစ်သည်။ ပထမသော် အိဂျစ်ဘုရင်ခံသည် သူ့နယ်အတွင်းတွင် တူးမြောင်းဖောက်ရန် သဘောမတူခဲ့။ သို့ရာတွင် သူ့သား “ဆက်ပါးရှား” ဘုရင်ခံရာထူးကို ဆက်ခံသော အခါမှာမှ တူးမြောင်းဖောက်ခွင့်ရသည်။ တစ်ဖန် တူးဖောက်ရန် ငွေလိုပြန်၏။ ဒီလက်ဆက် ဥရောပသို့ ပြန်သွား၍ ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်း၏။ အစုငွေ လုံလောက်သောအခါ လုပ်ငန်းကို စတင်လုပ်ကိုင်ရာ အနှစ် နှစ်ဆယ်အတွင်းတွင် အောင်မြင်လေသည်။

ဥရောပတိုက်သား နိုင်ငံရေးသုခမိန်တို့ ဉာဏ်ကျက်စားရာ ဖြစ်ပုံသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ စူးအက်တူးမြောင်းသည် ဥရောပ၊ အာဖရိက၊ အာရှတို့ဆုံရာ ဗဟိုချက်ကောင်းတွင် တည်ရှိနေသည်။ တူးမြောင်းကို ဖောက်ရန် ဒီလက်ဆက် ငွေရှာသောအခါ ဗြိတိသျှအစိုးရသည် အလိုမတူခဲ့။ ဖောက်ပြီးလျှင် တူးမြောင်းကို ပြင်သစ်တို့ ကြီးစိုးလိမ့်မည်ဟု ထင်ခြင်းကြောင့်ပင် တည်း။ နောက်အခါ ဗြိတိသျှအစိုးရကပင် တူးမြောင်း၏ အသုံးဝင်ပုံကို သိလာသဖြင့် အစုငွေများကို အိဂျစ်အစိုးရထံမှ အမြောက်အမြား ဝယ်ပြန်သည်။ စူးအက်တူးမြောင်းသည် ဥရောပတိုက်သားတို့ ပိုင်ဆိုင်ကြီးစိုးသော အာရှတိုက်ရှိ လက်အောက်နိုင်ငံများအတွက် “သော့” သဖွယ် ဖြစ်နေသဖြင့် ဥရောပ၊ အာရှ၏ နောင်ရေးကို ပြုပြင်နိုင်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်မှု၏ အသက်သွေးခဲတစ်ခု ဖြစ်သည်ကား သင်္ဘောလမ်းလည်းတို့၊ အချိန်ကုန်လည်းသက်သာ၊ စရိတ်လည်းကျဉ်း၊ ကုန်အရောင်းရလည်း တွင်ကျယ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်း မပေါက်မီကသော် ဥရောပမှ အာရှတိုက်သို့ သွားသော သင်္ဘောတို့သည် အာဖရိကတိုက်ကို ပတ်ဝိုက်၍ သွားကြရသည်။ ယခုမူ စူးအက်တူးမြောင်းကို ဖြတ်၍သွားနေကြပြီ။ အာဖရိကတိုက်ကို ပတ်ဝိုက်၍ လန်ဒန်မှ ကာလကတ္တားသို့ သွားလျှင် မိုင်ပေါင်း ၁၁၆၈၆ မိုင် သွားရသည်။ စူးအက်ကို ဖြတ်သွားလျှင် ၈၀၄၉ မိုင်သာ သွားရသည်ဟု သိရသည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် တူးမြောင်းထဲတွင် တစ်ညလုံး ခုတ်၏။ နံနက်

လင်းသောအခါ ပို့ဆက်မြို့သို့ ရောက်သည်။ ရောက်လျှင်ပင် စူးအက်တူး
 မြောင်း ကုမ္ပဏီ အဆောက်အအုံ ဖြူဖြူဖွေးဖွေးကို ထင်ရှားစွာ မြင်ရသည်။
 ပို့ဆက်မြို့သည် အီဂျစ်နိုင်ငံပိုင် မြို့ဖြစ်၏။ တူးမြောင်းဖောက်ခွင့်
 ပြုသော အီဂျစ်ဘုရင်ခံ မဟာမက်ဆက်၏ အမည်ကို အစွဲပြု၍ တည်သော
 မြို့ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှလာသော သင်္ဘောတို့ ဝင်ကပ်ရာ ဆိပ်ကမ်း
 မြို့ဖြစ်သဖြင့် လူမျိုးစုံသောမြို့ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။ လူမျိုးစုံ ရပ်နားလေ့
 ရှိသောကြောင့်လည်း ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်က ဓလေ့ဆိုး၊ ဓလေ့ကောင်း နှစ်ထွေ
 ရောနှောလျက် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အရှေ့တိုင်းသားတို့၏ မြို့သည် အရှေ့
 ဆန်လျက်ပင် ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သင်္ဘောကပ်လျှင်ကပ်ချင်း
 ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တိုင်းသား ဈေးသည်ငယ်များ၏ ဣန္ဒြေမဲ့သော အမူ
 အရာတို့ကို မြင်ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုသူတို့သည် သင်္ဘောပေါ်သို့ အပြေးအလွှား တက်လာ၍ သူတို့
 ၏ ပစ္စည်းများကို ကျားပိန်တွယ် တွယ်၍ ရောင်းတတ်ကြသည်။ နားငြီး
 အောင် ဟစ်အော်၍ ရောင်းတတ်ကြသည်။ သူတို့အချင်းချင်း တိုးဝှေ့၍
 အလှအယက် ရောင်းတတ်ကြသည်။ ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး ရောင်းတတ်ကြ
 သည်။ ညာ၍လည်း ရောင်းတတ်ကြသည်။ စိတ်ညစ်ဖွယ် အလွန်ကောင်း
 လှ၏။ တစ်ဖန် ခါးပိုက်နှိုက်ကိုလည်း ကြောက်ရသေးသည်။

ပိုက်ဆံထည့် သားရေအိတ်ငယ်တစ်ခုကို ဝယ်မည်ဟု ကြည့်ရုံပင်
 ရှိသေးသော်လည်း၊ ကြည့်သော ကျွန်တော့်ထံမှ သားရေအိတ်သည်က
 ပိုက်ဆံတောင်းသည်မှာ ကျွန်တော် လွန်သောကြောင့်ပေလော။ ပုန်းလျှိုး
 ကွယ်လျှိုး ရောင်းသော ဈေးသည်က ညစ်ညမ်းသော အရပ်ကားတစ်ကား
 ကို နမူနာအဖြစ် ထုတ်ပြသဖြင့် ရုတ်တရက် ကြည့်၍ ခေါင်းခါသွားသော
 ကျွန်တော့်ကို ထိုဈေးသည်က စိတ်ဆိုးသော မျက်လုံးဖြင့် ဝါးစားမတတ်
 ကြည့်သည်မှာ ကျွန်တော် လွန်သောကြောင့်ပေလော။ မဆံ့အင်တန် ဈေး
 တင်ထားသော တန်ဖိုးကို ခေါက်ချိုးလောက် ဆစ်၍ဝယ်သော ကျွန်တော့်
 ကို ဈေးသည်က “သင် သည်ဟာမျိုး မြင်ဖူး၏လား” ဟု ပြောကာ တခြား
 သို့ ထွက်သွားသည်မှာ ကျွန်တော် လွန်သောကြောင့်ပေလော။ ဤကိစ္စတွင်
 ကျွန်တော် မလွန်ဟု တထစ်ချ ပြောရဲသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်

ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောထွက်ခါနီးလောက်မှာ ထိုဈေးသည်ပင် ကျွန်တော့် ထံသို့လာ၍ “အို ဘုရားသခင်၊ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် လိုက်ရှာနေသည်မှာ ကြာပါပြီ၊ မောလည်း မောလှပါပြီ၊ ခင်ဗျားဆစ်သော ဈေးနှင့်ပင် ဝယ်လိုက် ပါတော့” ဟု ပြော၍ ရောင်းပြန်သည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က “ကျွန်တော့် ကို သည်ဟာမျိုး မြင်ဖူးရဲ့လားဟု ခင်ဗျားပြောသွားသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်သျှိုလင် ထပ်လျှော့ဦး” ဟု ပြောရာ သူ ဒေါသအမျက်ခြောင်းခြောင်း ထွတ်၍ သင်္ဘောပေါ်မှ ဆင်းသွားသည်။ ကျွန်တော့်မှာ ပြုံးနေရသည်။

ဣန္ဒြေမဲ့သော ထိုဈေးသည်ငယ်တို့ မရှိဆင်းရဲကြမှန်း ကျွန်တော် သိပါ၏။ သို့ရာတွင် ကြည့်ဦးလော့။ “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘော၏ ဝမ်းလိုင်အတွင်း သို့ ကူလီတို့သည် ပင်ပန်းကြီးစွာ ကျောက်မီးသွေး သယ်သွင်းနေကြရရှာ သည်။ ထိုသူတို့လည်း လူဆင်းရဲများပင်တည်း။

ညနေ နှစ်နာရီ၌ “စစ်ကိုင်း” သည် ကျောက်ဆူးတင်၍ သုံးနာရီတွင် ဆိပ်မှ ခွာ၏။ ထို့နောက် ပို့ဆက်မြို့ထိပ်ရှိ “လက်ညှိုးညွှန်ရာ ရေဖြစ်သော” ပြင်သစ်လူမျိုး ဒီလက်ဆက်၏ ကျောက်ရုပ်ကို လွန်၍ မြေထဲပင်လယ်သို့ ဝင်သည်။ ခရီးသည်တို့သည် သူ့ကျေးဇူးကြောင့် အရှေ့တိုင်းမှ အနောက် တိုင်းသို့ နေ့ချင်းညချင်း ရောက်နိုင်ကြသည်။

မာဆေးမြို့

မာဆေးမြို့သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံတောင်ဘက် ကမ်းခြေရှိ ပြင်သစ်သင်္ဘောဆိပ် မြို့ကြီးတစ်မြို့ ဖြစ်သည်။ စူးအက်တူးမြောင်း ဖောက်ပြီးသည့်နေ့မှ စ၍ ယခင်ကထက်ပို၍ စည်ကား ကြီးကျယ်လာသည်ဟု ဆိုသည်။ မြေကြောကို ရှုံ့လိုက်သော ကုန်သည်၊ ခရီးသည်တို့သည် သင်္ဘောဖြင့် စပိန်နိုင်ငံကို ပတ်၍ မသွားဘဲ၊ မာဆေးမြို့မှနေ၍ မီးရထားဖြင့် ဥရောပအလယ်ပိုင်းသို့ ရက်အနည်းငယ် အတွင်းတွင် အရောက်သွားနိုင်သည်။ မြန်မာကျောင်းသားနှစ်ဦးသည် ထိုမြို့၌ ဆင်း၍၊ ထိုမြို့မှပင် မြောက်ဘက် ပြင်သစ်ကမ်းခြေသို့ မီးရထားဖြင့် သွားကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဘီလပ်သို့ ကူးတို့သင်္ဘောဖြင့် ကူးရန်ဖြစ်သည်။

ပို့ဆက်မြို့မှ “စစ်ကိုင်း” ခွာသောနေ့သည် ၁၉၃၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက် ဖြစ်သည်။ မြေထဲပင်လယ်တွင်းသို့ ဝင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဥရောပသည် ကျွန်တော်တို့အား စကားနှစ်ခွန်းဖြင့် ဆီးကြို နှုတ်ဆက်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မိုန်းနေရာမှ ရုတ်တရက် လန့်နိုးသော သူကဲ့သို့ ဖြစ်ကြရသည်။ တစ်ခွန်းမှာ ချမ်းစိမ့်သော ရာသီဖြစ်၍၊ ကျန်တစ်ခွန်းမှာ ဥရောပ၌ ထိုအခါက စွဲကပ်နေသော နိုင်ငံရေး ဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ ယခင်အခါ ကျွန်တော်တို့သည် ပင်လယ်လေ၏ အအေးဓာတ်ကို ခံစားရသော်လည်း ထိုအအေးဓာတ်သည် အရေပြားကိုသာ ပုတ်ခတ်နိုင်၏။ ပင်လယ်နီသို့ ရောက်စဉ် နှစ်ရက်တိုင်တိုင် နေ့ညမလပ်၊ ချွေးတဖြိုင်ဖြိုင် ကျခဲ့ရသေးသည်။ ယခုမူ အအေးဓာတ်သည် အရေပြားလောက်ကို ထိမထင်။ အသားတွင်းသို့ပင် ဝင်လေပြီ။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် ရာသီ၏ အန္တရာယ်ကို အန္တရာယ် သဖွယ် အမှုမထားတတ်သော အရှေ့တိုင်းသား အဝတ်အင်္ကျီတို့ကို သိမ်း၍ ထူထဲသော အနောက်တိုင်းသား အဝတ်အင်္ကျီတို့ကို မြဲမြံ ကျစ်လျစ်စွာ ဝတ်ဆင်ကြရသည်။ လာလတ္တံ့သော ဘေးကို မျှော်၍ အဆင်သင့် ကာကွယ်ထားခြင်းမျိုးပင်တည်း။ ယခင်အခါ ကျွန်တော်တို့သည် ထမင်းစားခန်းသို့ ဆင်းတိုင်း အခန်းဝ၌ ဝိုင်ယာလက် သတင်းကို ဖတ်ကြသည်။ သတင်းအပေါင်းတွင် စပိန်ပြည်၌ ဖြစ်ပွားနေသော စပိန်သမ္မတ အစိုးရနှင့် အာဏာရှင် သူပုန်ဗိုလ် ဖရန်ကိုတို့၏ ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ သတင်းလည်း ပါသည်။ ဂျာမန်အာဏာရှင် ဟစ်တလာနှင့် ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယားနိုင်ငံ အရှုပ်အထွေး သတင်းလည်း ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဖတ်ရုံသာ ဖတ်၍ နောင်ဖြစ်ပျက်မည့်အရေးကို လေးနက်သော အတွေးထဲသို့ မသွင်းခဲ့ကြ။ မြန်မာပီပီ အတိတ်၏ အရသာကို ခံစားကာ ကိုယ့်နိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်၊ ကိုယ့်ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်တို့ကို ပြောဆိုလျက် ပျော်ရွှင်သည့် အခါ ပျော်ရွှင်၍၊ ဝမ်းနည်းသည့်အခါ ဝမ်းနည်း၍၊ မာန်တက်သည့်အခါ မာန်တက်ခဲ့ကြသည်။ “ငါ” နှင့်သာ ကျေနပ်၍၊ “သူ” အကြောင်းကို ဂရုမထား။ “သူ” ကြောင့် “ငါ” ဘယ်လို ဖြစ်တတ်သည်ကိုလည်း ဂရုမထား။ “ငါ့” ကြောင့် “သူ” ဘယ်သို့ ဖြစ်တတ်သည်ကိုလည်း ဂရုမထားလိုသော သဘောမျိုးပင်တည်း။ ယခုမူ ကျွန်တော်တို့သည် ဥရောပ၏ နိုင်ငံရေး ဝေဒနာနှင့် နီးကပ်နေပြီ ဖြစ်သဖြင့် “ငါ” သဘောကို တစ်ဆိတ်ကလေး ဖျောက်ပစ်လိုက်ကြရသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာပီပီပင် “စစ်မဖြစ်နိုင်ပါဘူး” ဟု ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်တွေး၍၊ ကိုယ့်အတွေးနှင့်ကိုယ် တင်းတိမ်လိုက်ကြ၏။ ထို့ပြင် မြန်မာပီပီပင် ဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်သလို နေရန်ရှိသည်ဟု နောင်ခါ လာ နောင်ခါဈေး သဘောမျိုးကိုလည်း နှလုံးသွင်းလိုက်ကြသည်။

ထိုသို့ ကျွန်တော်တို့ အတွေးပင်လယ်တွင် ပေါလော မျောနေစဉ် “စစ်ကိုင်း” သည် မြေထဲပင်လယ်တွင် လှိုင်းကြီး ဧရာတို့ကို ကျော်ကာ ဖြတ်ကာ တိုး၍သာ ခုတ်မြဲ ခုတ်နေသည်။ ခြောက်ရက်ခန့် ကြာသောအခါ မာဆေးမြို့သို့ ရောက်သည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အနောက်တိုင်းသဘော၊ အနောက်တိုင်း အမှု

အရာတို့ကို စာပေများမှတစ်ဆင့် နည်းများမဆို သိသင့်သလောက် သိကြ၏။ သို့ရာတွင် မာဆေးမြို့၌ ထိုသဘော၊ ထိုအမူအရာတို့ကို ပထမအကြိမ်ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ဖြစ်ကြရသည်။ ကုန်းသို့ ဆင်းသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပြင်သစ်ကူလီတို့သည် အပြေးအလွှားမရှိ ကာယိန္တရီရှိကြ၏။ မော်တော်ကား မောင်းသမားများလည်း ထိုနည်းပင်ဖြစ်သည်။ ကာယိန္တရီ ရှိသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း ထိုသူတို့၏ စိတ်၌ ငွေလိုချင်သော စိတ်မရှိဟု မဆိုသာချေ။ သို့ရာတွင် ထိုသူတို့၏ မျက်နှာ၌ မောက်မာသော အသွင်မရှိ၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာကိုသာ မြင်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဈေးဆစ်ခြင်းမျိုးလည်း မရှိ။ ဤအလုပ် ဤခရီးအတွက် ဤမျှ၊ ထိုအလုပ် ထိုခရီးအတွက် ထိုမျှ ရထိုက်ပေးထိုက် ကြည်ဖြူထိုက်သည်ဟု လုပ်သားနှင့် ခိုင်းသူ သဘောတူ နားလည်နေသည့်ပမာ လိုရာဆန္ဒ လွယ်ကူစွာ ပြည့်ဝနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရောင်းအဝယ်၊ အသယ်အလုပ် ကိစ္စမျိုးတွင် တန်ဖိုး တထစ်ချ ဖြတ်ထားသော ထုံးစံရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုထုံးစံကို ရောင်းသူကလည်း မဖျက်၊ ဝယ်သူကလည်း ရိုသေသည်။ မာဆေးမြို့၌ လည်ပတ်ရန် ကျွန်တော်တို့ မော်တော်ကား ငှားရမ်းသောအခါ မာဆေးမြို့၏ မြေပုံကို ထုတ်ပြ၍ ကျွန်တော်တို့ သွားလိုရာကို ကားသမားက မေးသည်။

သွားလိုရာကို သူသိသောအခါ၊ ဘယ်အချိန် အတွင်းမှာ သင်္ဘောသို့ အရောက်ပြန်လျှင် ဘယ်မျှ အဖိုးပေးထိုက်ကြောင်း ပြော၍ ဈေးတည့်သည်။ သူပေးသော ဈေးကလည်း ဈေးလိမ် ဈေးညာ မဟုတ်၊ သင်္ဘောသို့ ပြန်ရောက်၍ သိနားလည်သူကို မေးသောအခါ ဈေးမှန်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ ဘိလပ်နိုင်ငံ၊ အိုင်ယာလန် နိုင်ငံတို့၌လည်း ထိုသဘောကိုပင် တွေ့ရသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့သည် ထောင်ချီ သောင်းချီ၍ လိမ်လည်ချင်လျှင် လိမ်လည်မည်၊ မူးပဲကျပ်လောက် အတွက် တိုင်းခြား ခရီးသည်တို့ကို မလိမ်လည်တတ်ဟု ကျွန်တော်စိတ်မှာ အောက်မေ့မိသည်။ မသိ နားမလည်သော သူစိမ်းခရီးသည်ကို အဆမတန်သော တန်ဖိုးဖြင့် လည်းကောင်း၊ အလှအယက် ခေါ်ငင်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း မညှဉ်းဆဲတတ်သော သဘောသည် အနောက်တိုင်းသား အလုပ်သမား ဆင်းရဲသားတို့၏ သိမ်မွေ့သော

သဘောတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်း၌ ပညာအခြေခံ ကောင်းသော ကြောင့်ဟု တစ်ခါတစ်ရံ တွေးမိသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကားမောင်းသမားသည် လေချွန်ကာ၊ ပါးစပ်ဆိုင်း တီးကာ သွားလိုသောအရပ်သို့ မောင်းပေး၍ ရောက်လိုသော နေရာ၌ ရပ်ပေးသည်။ ကျွန်တော်တို့အထဲတွင် ပြင်သစ်ဘာသာကို ထမင်းစား ရေသောက်လောက် တတ်သူပင် မပါ။ သို့ရာတွင် အခက်အခဲ မကြုံခဲ့ရ။ ကားသည် တစ်ခါတစ်ရံ ဖြောင့်တန်းသော လမ်းမကြီး၌ သွား၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကောက်ကွေ့သော လမ်းကျဉ်းလမ်းမြောင်းတို့၌ သွားသည်။ မြင်တွေ့ရသော နေရာတိုင်းလိုလိုမှာပင် သန့်သန့်ရှင်းရှင်းရှိ၏။

မာဆေးမြို့ လမ်းသမံတလင်းတို့အပေါ်၌ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ထမင်းဆိုင်တို့မှ စီးဆင်းနေသော ရေစီးချောင်းမရှိ။ ယင်တလောင်းလောင်းနှင့် အမှိုက်ပုံများလည်းမရှိ။ ပုပ်အဲ့နေသော ရေမြောင်းများလည်းမရှိ။ စက္ကူစုတ်၊ သံပုံးစုတ်၊ နို့ဆီခွက်ဟောင်းတို့လည်း မရှိ။ ဓာတ်ဆီနဲ့မှတစ်ပါး အခြားနံ့စော်သော အနံ့လည်း မရှိ။ မာဆေးမြို့သည် ဥရောပတိုက်ရှိ မြို့အပေါင်းတွင် အညစ်ပတ်ဆုံးသော မြို့တစ်မြို့ပေဟု မာဆေးသို့ မဆင်းမီ သင်္ဘောစက်ဗိုလ်က ကျွန်တော့်ကို ပြောလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ပထမသော် ရန်ကုန်မြို့ရှိ အချို့အချို့သော လမ်းတို့ကို လျှောက်ဖူးမည် ဖြစ်သော “စစ်ကိုင်း” စက်ဗိုလ်က ကျွန်တော့်ကို လှောင်လိုက်ဟန် တူသည်ဟု ထင်မိသည်။ သို့ရာတွင် သူလှောင်သည် မဟုတ်။ ဘီလပ်ရှိ အချို့မြို့၊ ပါရစ်မြို့တို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် မာဆေး အလွန်ညစ်ပတ်သည်။ စက်ဗိုလ် ပြောလိုက်စဉ်က မာဆေးကို ဥရောပတိုက်ရှိ အခြားမြို့များနှင့် နှိုင်းစာ၍ ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်တော် မြင်စဉ် မာဆေးကို ရန်ကုန်မြို့နှင့် နှိုင်းစာ၍ မြင်သည်။ သန့်ရှင်းသည်ဆိုသော ကျွန်တော့်အဆင့်အတန်းသည် ညစ်ပတ်သည်ဆိုသော သူ့အဆင့်အတန်းကိုပင် မမိသေးကြောင်း ဘွားဘွား ပေါ်သတည်း။

ကျွန်တော်တို့သည် သင်္ဘောသို့ အချိန်မီ ပြန်စရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကားသည် ရပ်သင့်သော နေရာ၌ ရပ်သည်ဆိုရုံမျှ ရပ်၍ တစ်ချိန်လုံးလိုလို ခုတ်မောင်းလျက်သာ နေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အချို့အချို့သော မြို့၏ မျက်နှာဖုံးဖြစ်သော ရုံး၊ ရုပ်ရှင်၊ ကပွဲ၊ မီးရထားဘူတာရုံ၊ ပြတိုက်၊

ဥယျာဉ်၊ ရေချိုးဆိပ်၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတို့ကို ရောက်ကြသည်။ မြို့စောင့် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတွင် အတန်ငယ် ကြာခဲ့ကြ၏။ ထိုကျောင်းသို့ရောက် အောင် မြေပြင်မှ ကျောက်တောင်ထက်သို့ ပေသုံးရာလောက် တက်ကြရ သည်။ ကျောက်တောင်ပြင်မှ ကျောင်းဆီသို့ နောက်ထပ် ပေတစ်ရာငါးဆယ် လောက် တက်ကြရပြန်သည်။ ကျောက်တောင်အတက်တွင် ခြေကျင်တက် ၍၊ အဆင်းတွင် တောင်ဆင်း ဓာတ်ရထားတစ်မျိုးဖြင့် ဆင်းသည်။ ဘုရား ရှိခိုးကျောင်းဆီမှနေ၍ ကြည့်သော် လှပသောမြေပြင်၊ ရေပြင်မျှော်ခင်းကို မြင်ရသည်။ မာဆေးမြို့သည် ကျောက်တောင်ခြေရင်း၌ ပြား၍ ဖွေးဖွေးဖြူ နေသည်။

မြို့အရှေ့ ပင်လယ်ပြင်၌ ကျွန်းငယ်တို့ ပြန့်ကျဲနေကြသည်။ ထိုကျွန်း ငယ်တို့တွင် ပြင်သစ် ဝတ္ထုရေးဆရာ ဒူးမားရေးသော ရတနာသိုက် (မောင် ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု) ဇာတ်လမ်းခင်းရာ ရဲတိုက်နှင့် ကျွန်းကိုလည်း မြင် သည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသို့ ဘုရားဖူးတက်လာသူ များပြားလှ၏။ အချို့ သော ဘုရားဖူးတို့သည် ခရစ်တော်ကို ရိုသေသောအားဖြင့် ခရစ်ရုပ်တုတော် ရှိ ဒဏ်ရာကို နမ်းရှုပ် ပူဇော်ကြသည်။ ယခင်အခါကသော် ပြင်သစ်တို့ကို အပျော်စည်းစိမ်၌သာ ယစ်မူးနစ်မျောနေသော လူမျိုးဟု ကျွန်တော်သည် သိမ်းကျုံးထင်မိခဲ့သည်။ သိမ်းကျုံး၍ ထင်ခြင်းသည် မှားတတ်လေစွ။ အပျော် စည်းစိမ်၌ ယစ်မူးနစ်မျောသူ ပေါမည်ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားကိုင်းရှိုင်းသူ လည်း ပေါသေး၏တကားဟု ယခု ကျွန်တော် ခွဲခြားတတ်လာပြီ။

သို့ရာတွင် ပြင်သစ်တို့ စိတ်ကူးကောင်း၍ အလှကြိုက်တတ်ပုံသည် ကျော်စောသလောက် မှန်ပေသည်။ ခပ်သိမ်း ပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သော ဘုံအဆောက်အအုံ၊ ဘုံဥယျာဉ်၊ ဘုံ ပေတစ်ရာလမ်းတို့သည် အဆင်တန်ဆာ ကင်းသည်မရှိ။ ဘုံအဆောက်အအုံတို့သည် အထွတ်တင်လျက်၊ အရုပ်တပ် လျက်၊ ပန်းဆွဲလျက် တင့်တယ်ကြသည်။ ဘုံဥယျာဉ်တို့သည် မြေပြင်၌ အချိုးအကွက် အညီအညွတ်နှင့်၊ ရေပန်းရေတံခွန်နှင့် လှပကြသည်။ ဘုံ ပေတစ်ရာလမ်းတို့သည် ဗူလ်ဗားခေါ် လမ်းဘေးသစ်ပင်တန်းနှင့် လမ်းလယ် မြက်ခင်းနှင့် မြိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ကြေးနန်းတိုင်များမှပင် သုံးရောင်ခြယ် ပြင်သစ်နိုင်ငံတော် အလံငယ်များကို ကြက်ခြေခတ် ဆင်ယင်ထားကြသည်။

ကျောက်ရုပ်တို့ကား တစ်မြို့လုံး အနှံ့အပြား ရှိကြသည်။ ပြင်သစ်လူမျိုး သည် သူတို့၏မြို့ကို လှပတင့်တယ်အောင် စီရင်တတ်ကြသည်။

မော်တော်ကားကို သင် ခဏခဏစီးရလျှင် ဝမ်းမပူဆာတတ်သလော။ ကျွန်တော် ဝမ်းပူဆာတတ်သည်။ ကျန်လူအပေါင်းလည်း ဝမ်းပူဆာလာ ကြသည်။ ထို့ကြောင့် နီးရာ ကော်ဖီဆိုင်သို့ ဝင်ကြ၏။ ဆိုင်တွင်း ဆိုင်ပြင်၌ ပြင်သစ် ကျား မ ရောနှောကာ စားသောက်နေကြသည်။ ကျွန်တော်သည် စားပွဲဝန်းကျင်ကို ကြည့်၏။ ပြင်သစ်ယောက်ျားတို့သည် အများအားဖြင့် ညွှက်ကြသည်။ ဖျတ်လတ်ကြသည်။ မျက်နှာချွန်းသည်။ မျက်နှာကို ပို၍ ချွန်းသည် ထင်ရအောင်။ အချို့သည် မေးဖျား၌သာ မုတ်ဆိတ် စုစုထားကြ သည်။ ညွှက်ပင်ညွှက်သော်လည်း ဗိုက်ရွဲသော ပြင်သစ်လည်း အတော် အတန်များသည်။ ပြင်သစ်မတို့၏ ရုပ်လက္ခဏာသည် ပြတ်သားသည်။ ကြော့ရှင်းသည်။ မေးရိုးလှသည်။ ပရိသတ်အပေါင်းတွင် အချို့သတင်းစာ ဖတ်နေကြသည်။ အချို့ တိုးတိုးသက်သာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်နေကြသည်။ သူတို့ စကားပြောသောအခါ ကိုယ်ဟန် အမူအရာဖြင့် စကားပြောသည်သာ များသည်။ အထူးသဖြင့် ပခုံးနှစ်ဖက်ကို ပင့်ကာ မြှင့်ကာ ပြောတတ်ကြ သည်။ သူတို့၏ စကားတွင် နှာသံကဲနေသဖြင့် စကားကို နားမလည်သော် လည်း နားထောင်၍ကောင်းသည်။

ဥရောပကို ၃ နာရီခန့် ကြည့်ခဲ့ရပြီတည်း။

ဂျီဘရော်တာမြို့

ရန်ကုန်မြစ်ဝမှ ထွက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် ရှေးဦးစွာ ဘင်္ဂလားအော်ကို ဝင်သည်။ ထိုနောက် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကို ဖြတ်သည်။ ထိုနောက် ပင်လယ်နီကို ဝင်သည်။ ထိုနောက် စူးအက်တူးမြောင်းကို ဝင်သည်။ ထို့နောက် မြေထဲပင်လယ်သို့ ဝင်သည်။ နောက်တစ်ကြိမ် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာကို ဖြတ်ရပြန်ဦးမည်။ “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် ရှေးဦးစွာ အနောက်တောင်သို့ ဆင်း၏။ ထိုနောက် အနောက်မြောက်သို့ ထောင်၏။ ထိုနောက် မြောက်စူးစူးသို့ တက်၏။ ထို့နောက် အနောက်ဘက်သို့ ချိုးသည်။ နောက်တစ်ကြိမ် မြောက်စူးစူးသို့ တက်ရပြန်ဦးမည်။ စူးအက်အထွက်၊ မြေထဲ အဝင်တွင် ပို့ဆက်မြို့ကို မြင်ခဲ့၏။ နောက်တစ်ကြိမ် မြေထဲအထွက် အတ္တလန္တိတ် အဝင်တွင် ဂျီဘရော်တာမြို့ကို မြင်ရပြန်ဦးမည်။

မြင်လည်း မြင်ရ၏။ ညိုရင့်ရောင် ကျောက်တောင် လုံးလျားလျား ပင်တည်း။ ခရီးလမ်းညွှန် ရေးသူများသည် ထိုကျောက်တောင်ကို ခြင်္သေ့နှင့် ဥပစာတင်၏။ ရာဇဝင်သမားများသည် ပင်လယ်တံခါးနှင့် ဥပစာတင်သည်။ နှစ်ခုပေါင်းသော် ပင်လယ်တံခါးစောင် ခြင်္သေ့ဟုလည်း ဆိုနိုင်၍ ခြင်္သေ့စောင့် တံခါးဟုလည်း ဆိုနိုင်၏။ အကြင် ရန်သူတစ်ဦးသည် မြေထဲပင်လယ်မှ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာသို့ လည်းကောင်း၊ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာမှ မြေထဲပင်လယ်ထဲသို့ လည်းကောင်း ဝင်ထွက်သွားလာခြင်းကို ပြုလို၏။ ထိုရန်သူသည် တံခါးစောင့် ခြင်္သေ့ကို ရှေးဦးစွာ အသေ သတ်ရချိမ့်မည်။ သို့တည်းမဟုတ် ခြင်္သေ့စောင့်သော မြေထဲပင်လယ် တံခါးကို အပွင့်ဖွင့်ရချိမ့်မည်။ တစ်ဖန် ရန်သူကို မြင်လျှင် ခြင်္သေ့သည် တံခါးမှနေ၍ ထိုရန်သူကို

တားဆီးနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် တံခါးကို အလုံပိတ်၍ ထိုရန်သူကို ရန်မူရန် ခြင်္သေ့ကို လွှတ်လိုက်နိုင်သည်။

ရောက်၍ တန်ခိုးကြီးလိုသော ဗြိတိသျှလူမျိုးသည် ထိုကျောက် တောင်၏ စွမ်းအားကို ကြိုတင်၍ မြင်သဖြင့် စပိန်နိုင်ငံပိုင် ထိုကျောက် တောင်ကို အရယူရန် ကြိုးစား၏။ ကြိုးစားသည့်အတိုင်း ၁၇၁၃ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့ လက်တွင်းသို့ သက်ဆင်းခဲ့သည်။ သက်ဆင်းသည့် နေ့မှစ၍ ခြင်္သေ့သည် ဗြိတိသျှ ခြင်္သေ့ဖြစ်၍၊ တံခါးလည်း ဗြိတိသျှ ခြင်္သေ့စောင့် တံခါး ဖြစ်လာသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် ကျောက်တောင်ကို ခံတပ်ပြု၍ ကျောက်တောင်ခြေရင်း၌ ဂျီဘရော်လတာမြို့ကို ကြီးပွားစည်ကားအောင် စီရင်သည်။ ဗြိတိသျှသင်္ဘောတို့သည် ထိုကျောက်တောင် ခံတပ်ကို အခြေ ပြုနိုင်သဖြင့် အရှေ့ဘက်တစ်လွှားသို့ မြေထဲပင်လယ်ကို ဖြတ်၍ စိုးရိမ်မဲ့ သွားလာဝင်ထွက် ပြုနိုင်လေသည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် ကျောက်တောင်ကို တဖြည်းဖြည်း ချဉ်းကပ်ရာ တောင်ခြေ၌ လဲလျောင်းနေသော ဂျီဘရော်လတာမြို့ကို မြင်ရသည်။ ထို နောက် တိုးသွားရာ၊ မြို့ခြေကမ်းစပ်မှ ရေပြင်သို့ ထိုးထွက်နေသော ပီယာ ခေါ် လှိုင်းတား ကျောက်တန်းတို့ကို မြင်ရသည်။ တစ်ဖန် ထိုလှိုင်းတား ကျောက်တန်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ မနီးမဝေး၌ လည်းကောင်း ရပ်နားနေ ကြသော သင်္ဘောအမြောက်အမြားကို မြင်ရပြန်သည်။

သင်္ဘောအပေါင်းတွင် ကုန်သင်္ဘော၊ စစ်သင်္ဘော နှစ်မျိုးစုံ၏။ သို့ ရာတွင် ထိုအခါက ကုန်သင်္ဘောသားများသည် အချို့ ဗြိတိသျှကုန်သင်္ဘော ဖြစ်၏။ အချို့ ဒတ်ချ်ကုန်သင်္ဘော ဖြစ်၏။ အချို့ ပြင်သစ်ကုန်သင်္ဘော ဖြစ်သည်။ ထိုသင်္ဘောတို့သည် ဗြိတိသျှပိုင် အန္တိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဒတ်ချ် ပိုင် ဂျာဝါကျွန်းစု၊ ပြင်သစ်ပိုင် ကမ္ဘောဇ၊ အာနန်၊ တောင်ကင် တို့မှသော် လည်းကောင်း၊ တို့သို့သော် လည်းကောင်း စုန်ဆန်သွားလာမည့် သင်္ဘောစု ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထို့ပြင် ဂျပန်ကုန်သင်္ဘော နှစ်စင်းကိုလည်း မြင်ရသည်။ ကုန်သင်္ဘောစု အကြိုအကြားတွင် အမြောက်တင် စစ်သင်္ဘောသုံးစင်းကို လည်း မြင်ရသေးသည်။ နှစ်စင်းတွင် ဗြိတိသျှအလံ လွှင့်ထားသည်။ ကျန် တစ်စင်းတွင် စပိန်သူပုန်ဗိုလ် ဖရန်ကို၏ အလံကို လွှင့်ထားသည်။ ထို

သဘောသည် ရပ်၍မနေ၊ လူးလားတုံခေါက် လမ်းလျှောက်နေသော ကင်း
 စောင့် စစ်သားကဲ့သို့ ဂျီဘရော်လတာမြို့ အရှေ့၌ ထိုမှ ဤမှ ခုတ်မောင်း
 နေသည်။ ဥရောပတိုက် ဝေဒနာ ခံစားနေရသော အရိပ်နိမိတ်ပင်တည်း။
 ထိုဝေဒနာကို စစ်ဆေးလိုက်လျှင် ဥရောပတိုက် စပိန်နိုင်ငံတွင်း တစ်နေရာ
 ၌ သမ္မတ အစိုးရနှင့် စပိန်သူပုန်ဗိုလ် ဖရန်ကိုတို့ အာဏာလုနေကြသော
 ကြောင့် ရောင်ကိုင်းနေသော ဝေဒနာဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

ဂျီဘရော်လတာမြို့သည် ဗြိတိသျှပိုင် ဖြစ်နေသဖြင့် နေသာပါ၏။
 သို့ရာတွင် သူလည်း ဝေဒနာမကင်းဟု ဆိုစေကာမူ ဝေဒနာ အရှိန်ကိုကား
 ခံစားရပေလိမ့်မည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် လှိုင်းတား ကျောက်တန်းတစ်နေရာ၌ ရပ်၏။
 မြို့သို့ တက်ရောက် လည်ပတ်ရန် တစ်နာရီခွင့်ရသဖြင့် ကျွန်တော်တို့သည်
 ဆိပ်ကမ်းသို့ ကူးတို့သဘောဖြင့် ကူးကြသည်။ ဂျီဘရော်လတာမြို့သည်
 မော်တော်ကား၊ မြင်းရထားဖြင့် လှည့်လည်နိုင်သလောက်အောင် မကြီးလှ။
 တစ်ဖန် ကျောက်တောင်မြင့်ပေါ်သို့ တက်ရောက်နိုင်လောက်အောင်လည်း
 အချိန်မရ။ ထို့ကြောင့် မြို့တွင်း၌သာ ခြေကျင်လည်ကြသည်။ ဂျီဘရော်
 လတာမြို့သည် သမပိုင်းဇုန် အစွန်အနား၌ တည်ရှိသဖြင့် မြို့၏ ရာသီ
 သည် ဥရောပ၌ အလွန်နွေးသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ဆောင်းဝင်ခါ
 နီးပြီ ဖြစ်သောကြောင့် မအေးလွန်း၊ မနွေးလွန်း “ဇွန်ခြစ်တစ်မျိုး အထိုးခံ”
 ရာသီဘဝသို့ ပြောင်းနေနှင့်နေလေပြီ။

လန်ဒန်မြို့

နံနက် ၁၁ နာရီ အချိန်၌ လန်ဒန်မြို့ အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ လစ်ဘာပူ ဘူတာရုံသို့ ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းသော မီးရထား ဆိုက်သည်။ မြန်မာအသင်းက အသင်းသားတချို့ လာရောက်ကြိုဆို၍ အသင်းတိုက်သို့ ခေါ်သွားသည်။ ထိုနောက် အသင်းသားများကပင် တည်းခံအိမ် နေရာထိုင်ခင်းတို့ကို ငှားရမ်းပေးသည်။ သင်္ဘောပေါ်မှာရှိစဉ် ကျွန်တော်တို့သည် လန်ဒန်လက်စွဲစာအုပ်ကို ဖတ်၏။ မြို့မြေပုံကိုလည်း ကြည့်သည်။ ဤနေရာကား ဗြိတိသျှပြတိုက်၊ ဤနေရာကား ပါလီမန်လွှတ်တော်၊ ဤနေရာကား အရောင်းအဝယ်ကောင်း၍ အပျော်မျိုးစုံသော နာမည်ကျော် ပစ်ကာဒီလီရပ်ကွက်၊ ထိုနေရာကား ညစ်ပတ်ပေကျံသော လန်ဒန်အရှေ့ပိုင်း လူဆင်းရဲရပ်ကွက်၊ ဤနေရာကား လူလည်းပေါ် စာအုပ်လည်း ပေါသော ချာရင်ကရော့လမ်းမကြီး၊ ထိုနေရာကား သတင်းစာတိုက်ပေါသော ဖလီလမ်းမကြီး၊ ဤနေရာကား ဆပ်ပြာသေတ္တာ တရားဟောဆရာများ ပြောဟောလေ့ရှိသော ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ် စသည်ဖြင့် ရှေ့မှာရှိသော လန်ဒန်မြေပုံ၌ လက်ညှိုးထောက်၍ ခရီးသွားခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ခရီးသွားစဉ် ကျွန်တော်တို့မှာ ဘာမျှ အခက်အခဲမရှိ၊ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ လွယ်လွယ်ကူကူ ခရီးသွားနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့၏ မော်တော်ကား လစ်ဘာပူ ဘူတာရုံမှ ခွာလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်ရောက်မှန်းမသိ၊ လမ်းဘေးနှစ်ဖက်ရှိ တိုက်တန်း နှစ်တန်းကြား၌ ရောက်နေသည်ကိုသာ သိရသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ ကားမောင်းရာ လမ်းတစ်လျှောက်၌ လူတွေ ပေါလှ၏။ ဘယ်နေရာကိုကြည့်ကြည့် လူနှင့် တိုက်တို့ကိုသာ မြင်ရသည်။

လန်ဒန်မြို့ ရှစ်တစ်နေရာ

လူတွေ ပေါလှချေ၏၊ လူတွေ ပေါလှချေ၏ဟု ကျွန်တော် မြည်တမ်းမိသည်။
လမ်းဘေး သမံတလင်းပေါ်မှာလည်း လူ၊ ဆိုင်တွင်း ဆိုင်ပြင်မှာလည်းလူ၊
ဘတ်စ်ကား အောက်ထပ် အထက်ထပ်မှာလည်းလူ၊ သွားကြလာကြ တိုးကြ
ခွေကြလျက်သာတည်း။ အချို့မြေကြီးထဲက ထွက်လာကြ၏။ အချို့ မြေ
ကြီးထဲသို့ ဝင်သွားကြသည်။ ထိုသူတို့သည် မြေအောက်ဥမင်အတွင်းရှိ
ဥမင်ဓာတ်ရထားမှ လည်းကောင်း၊ ဥမင်ဓာတ်ရထားသို့ လည်းကောင်း
တက်လာသူ၊ ဆင်းသွားသူများပင်တည်း။ လန်ဒန်မြို့နှင့် ဆင်ခြေဖုံးအရပ်ရှိ
လူဦးရေသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူဦးရေတစ်ဝက်မက များသည်။ ရှစ်သန်းခွဲ
ဖြစ်သည်။

ဆယ်ရက်လောက်ကြာလျှင် ကျောင်းများ ဖွင့်ကြတော့မည်။ ဤ
ဆယ်ရက်အတွင်းတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဤမျှ လူပေါသော၊ ဤမျှ လူပေါ
သဖြင့် ဤမျှကျယ်ဝန်းမည်ဖြစ်သော လန်ဒန်မြို့ကြီး၌ သွားအပ်သောလမ်း၊
ရောက်အပ်သော အရပ်တို့ကို အပြီးအစီး သိနားလည်ဖို့လိုသည်။ ထို့ကြောင့်
ကျွန်တော်တို့သည် မျက်စိနှစ်လုံး ပွင့်၍ စားသောက်သော ကိစ္စပြီးသည်နှင့်
တစ်ပြိုင်နက် လန်ဒန်မြေပုံကို ဖြန့်ကြ၏။ ဖြန့်ရုံသာ ဖြန့်ရသည်။ အလွယ်

တကူသွားတတ်ဖို့ကား ဝေးလှသည်။ သို့ရာတွင် မြေပုံကိုလည်း လက်မလွှတ်နိုင်၊ မြေပုံပါမှသာ သွားရာအရပ်နှင့် တည်းအိမ် ချိန်ဆနိုင်မည်။ ထို့ကြောင့် မြေပုံကို အိတ်၌ထည့်၍ အတောင်စမ်းလိုသော ငှက်ငယ်သည် ငှက်မကြီးနှင့်တွဲ၍ အပျံသင်သလို ကျွန်တော်တို့သည် ချစ်ခင်ကျွမ်းဝင်သော မြို့ခံသူငယ်ချင်းများနှင့်တွဲ၍ လန်ဒန်မြို့ကျယ်၌ အပျံသင်ကြရသည်။ အပျံသင်ဆဲတွင် ကျွန်တော်တို့သည် သူတို့ပြုသမျှ နုကြရသည်။ မြန်မာပြည်က ချုပ်လာသော အင်္ကျီဘောင်းဘီတို့သည် ကြည့်မကောင်း၊ တွဲလောင်းကြီး ဖြစ်သဖြင့် အသစ်မြန်မြန်ချုပ်ဟုဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့မှာ ချုပ်ကြရသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ဆိုင်တွင်းသို့ ဝင်သွားသောအခါ လက်အိတ်မပါ၊ ဦးထုပ်မပါ၊ လောင်းကုတ်အင်္ကျီမပါ ဝင်သွားကြသည်။ ပြန်ထွက်လာသောအခါ လက်အိတ်စွပ်လျက်၊ ဦးထုပ်ဆောင်းလျက် လောင်းကုတ်ဝတ်လျက် ထွက်လာကြသည်။ တစ်ဖန် သူတို့က လမ်းထောင့် လမ်းလေးခွများကို ရောက်သောအခါ မီးနီရောင်၊ မီးပယင်းရောင်၊ မီးစိမ်းရောင် သုံးရောင်ကိုပြု၍ မီးနီရောင် လင်းလာသောအခါမှ အခြားလမ်းတစ်ဖက်ကို ကူးရသည်ဟုဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ မှတ်ထားလိုက်ကြရသည်။ ဘတ်စ်ကားအောက်ထပ်မှာ ဆေးလိပ်မသောက်နှင့်ဟု ဆိုလျှင် မသောက်ဘဲ နေကြရသည်။ ထိုသို့ သူတို့ ပြုသမျှ နုလာရာ သုံးလေးရက်ကြာလျှင်ပင် ယခင်က ခက်ခဲသည်ထင်ရသော အချက်သည် ယခု လွယ်ကူလာသည်။ ယခင်က ဝိုးဝါးဖြစ်သောအချက်သည် ယခုထင်ရှားလာသည်။ ယခင်က ထင်ရှားသော အချက်သည် ယခု အကြောင်းအကျိုးနှင့် တကွ ဆင်ခြင် တွေးတောစရာ ဖြစ်လာသည်။ ယခုအခါ ကျွန်တော်တို့နှင့် လန်ဒန်သည် ယခင်ကထက်ပို၍ ရင်းနှီးလာကြပြီ။ လန်ဒန်မြို့တွင်းသို့ ဝင်သည့်နေ့မှစ၍ ကျွန်တော်တို့ သတိမထားဘဲ မနေနိုင်သော အချက်ကလေးများကို အတော်အတန် တွေ့ရသည်။ မှတ်မိသမျှ ရေးပြရသော်၊ ပထမအချက်ကား အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ ချမ်းသာကြွယ်ဝကြသော အချက်ဖြစ်သည်။ ဘယ်နေရာကိုကြည့်ကြည့် အများအားဖြင့် လန်ဒန်မြို့၌ ချမ်းသာသော လက္ခဏာကိုသာ တွေ့မြင်ရသည်။ “လန်ဒန်အရှေ့ပိုင်း လူဆင်းရဲရပ်ကွက်ကိုလည်း မင်းသွားကြည့်လေဦး” ဟု “စစ်ကိုင်း” စက်မိုလ်က ကျွန်တော့်ကို မှာဖူးသည်။ နောင်အခါ ကျွန်တော် သွားကြည့်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံက

လူဆင်းရဲနှင့်စာလျှင် သူတို့ လူဆင်းရဲက ချမ်းသာသေးသည်ဟုပင် ကျွန်တော် ထင်မိသည်။ လူဆင်းရဲ ကယ်ဆယ်ရေး အသင်းသားတစ်ဦး၏ အကူအညီ ဖြင့် လူဆင်းရဲရပ်ကွက် တစ်ကွက်သို့ ကျွန်တော်သွားသည်။ အိမ်တန်းရှည် တစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ သူက ဤအိမ်ခန်းရှိလူများသည် အဆင်းရဲဆုံး ဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစု ငါးစုမှာ မျက်နှာသစ်ရော့ပိုင် တစ်ခုသာရှိကြောင်း၊ အိမ်သာတစ်ခုသာရှိကြောင်း ပြောသည်။ ဆင်းရဲသည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ဆီက လူဆင်းရဲများမှာ ဘုံပိုင်ကိုမှ မထားနိုင်ကြောင်း၊ အိမ်သာမျှ မထားနိုင်ကြောင်းကို အများသိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် လန်ဒန်မြို့ကို ချမ်းသာကြွယ်ဝသောမြို့ဟု ဆိုသည်။ အိမ်ငယ်တဲငယ် မရှိ၊ ရွံ့အိမ် မရှိ၊ အားလုံး အုတ်တိုက် ကျောက်တိုက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ လူစီး မြင်းလှည်းငယ် မရှိ၊ ဘတ်စ်ကားစုတ် မရှိ၊ အားလုံး ခံညားသစ်လွင်သော ဘတ်စ်ကားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ နေအိမ်၊ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ထမင်းဆိုင်များတွင် ကော်ဇောအခင်းကို ဖောဖောသီသီ သုံးနိုင်ကြသည်။ စားပွဲကုလားထိုင်သည် သူတို့အဖို့ မသုံးမနေရ ပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အားလုံး နွားနို့၊ ထောပတ်၊ ပေါင်မုန့် စားနိုင်ကြသည်။ အတိုချုံးရလျှင် စစ်ကြီးမဖြစ်ခင် အခါကသော် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်နေသူများအား ၇ ရက်တစ်ပတ် တိုင်း ရွှေဒင်္ဂါးပေါင်ပေါင်း ကိုးသိန်းလား၊ ကိုးသန်းလား မသိ ထုတ်ပေး နိုင်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ ထွားကျိုင်းကြီးမားခြင်း၊ ဖျတ်လတ်လျင်မြန်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ တိုက်ငယ် အိမ်ငယ် နည်းသည်။ တိုက်တန်းရှည်ကြီးတွင် အခန်း ကန်၍ နေတတ်ကြသည်။ လူကို ကြည့်လိုက်ပြန်လျှင်လည်း လူထွား လူ ကျိုင်းကြီးများကိုသာ အများအပြား တွေ့ရသည်။ လမ်းစောင့်ပုလိပ်သည် အထူးသဖြင့် ပို၍ ထွားကျိုင်းသည်။ ခန့်လည်း ခန့်ညားသည်။ လူသာမက တိရစ္ဆာန်တို့လည်း ထွားကျိုင်းကြသည်။ ကုန်လှည်းဆွဲသော မြင်းသည် ကျွန်တော်တို့ဆီက ရထားဆွဲမြင်းထက် နှစ်ဆ သုံးဆမက ကြီးလိမ့်မည်။ တစ်ဖန် လန်ဒန်မြို့တွင် မြင်ရသမျှသည် နှေးကွေးလေးကန်သည် မရှိ။ ဖျတ်လတ်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ အလုပ်သမား၊ စာရေးစာချို၊ စားပွဲထိုး၊ ကျောင်းသား၊ ခရီးသည် အားလုံးလိုလိုပင် လမ်းဘေး သမံတလင်းပေါ်၌

ဖိနပ်သံတဂေါက်ဂေါက်နှင့် သွက်သွက်လျှောက်နေကြသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ ဥမင်ဓာတ်ရထားရှိရာ မြေအောက်မှာလည်း ဤအတိုင်းဖြစ်သည်။ ပထမသော် ထိုသူတို့ အဘယ်ကြောင့် ဤမျှလောက် သွက်သွက် လမ်းလျှောက်ကြသနည်းဟု တွေးတောအံ့သြမိသည်။ နောင်အခါ မိမိ၌ တစ်နေ့တည်းတွင် ကိစ္စလေးငါးခု စု၍ကျလာမှ သူတို့ဘာကြောင့် သွက်သွက်လမ်းလျှောက်ကြသည်ကို နားလည်လာသည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ စည်းကမ်းရီသေခြင်း၊ သိမ်မွေ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်မြို့တွင် မော်တော်ကား အငှားမောင်းသမားတို့ စည်းကမ်းစောင့်ကြပုံကို ကျွန်တော် ချီးမွမ်းမိသည်။ အချို့သော လမ်းဆုံလမ်းခွ၌ လမ်းစောင့်ပုလိပ်မရှိ၊ မီးနီ၊ မီးပယင်းရောင်၊ မီးစိမ်းရောင်သာ ရှိသည်။ ထိုမီးရောင်တို့ကို လျှပ်စစ်နည်းဖြင့် စီရင်ထားသဖြင့် တစ်လှည့်စီ လင်းတတ်မှောင်တတ်သည်။ မီးနီလျှင်ရပ်၊ မီးဝါလျှင်ပြင်၊ မီးစိမ်းလျှင် သွားတော့ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ လမ်းမည်မျှပင် လူရှင်းနေစေကာမူ မော်တော်ကား အငှားမောင်းသမားသည် ထိုမီးရောင်တို့၏ အမိန့်ကို မြေဝယ်မကျ နာခံသည်။ တစ်ဖန်ဈေးသည် ကုန်သည်ကို မဆိုထားဘိ ရိုးရိုးအရပ်သားပင် နှုတ်အမူအရာ သိမ်မွေ့၏။ လမ်းပေါ်တွင် တိုးဝှေ့သွားရသဖြင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တိုက်ခိုက်မိလျှင် အသာအယာ တောင်းပန်တတ်ကြ၏။ အဘွားအို၊ အဘိုးအိုတို့ကို ကူညီတတ်ကြ၏။ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးနှင့် လာသူကို ကူမတတ်ကြ၏။ သူစိမ်းကို စောင့်ရှောက်တတ်ကြ၏။ လန်ဒန်ပုလိပ်သည် သိမ်မွေ့သော ကိစ္စတွင် ကမ္ဘာ၌ နာမည်ရသူ ဖြစ်သည်။ “လမ်းမသိလျှင် ပုလိပ်မေး” ဆိုသော စကားသည် လန်ဒန်၌ ကျော်စောသော စကားတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ အဆင်သင့်ရအောင် ပြုတတ်ခြင်း၊ အသာအယာ ပြုမှုတတ်ခြင်း၊ သုတလိုလားခြင်း ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်သူ လန်ဒန်သားတို့သည် စီးကရက်အလွန် သောက်တတ်ကြ၏။ စီးကရက်ဆိုင်တို့သည် ည ၈ နာရီကျော်လျှင် ပိတ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ၈ နာရီကျော်မှ စီးကရက်မီးခြစ် ရှာသူတို့အတွက် ပိုက်ဆံထည့်လိုက်လျှင် ကိုယ်လိုရာ စီးကရက်မီးခြစ်တို့ ထွက်လာနိုင်အောင် စီရင်ထားသော စက်တို့သည် လမ်းထောင့်များမှာ ရှိတတ်ကြ၏။ ဘူတာရုံများမှာလည်း ရှိတတ်ကြ၏။ တည်းအိမ်

များမှာလည်း ရှိတတ်ကြသည်။ ဓာတ်ရထားလက်မှတ်၊ မီးရထားလက်မှတ် တို့ကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း ရောင်းသည်။ တစ်ဖန် ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကား ကောင်းသည်ဟုဆိုလျှင် လက်မှတ်ရုံ၌ အလှအယက် တိုးပေး၍ ဝယ်သော အလေ့မရှိ။ ဦးရာလူ အလျင်ရစေ ဆိုသောစကားကို ရိုသေသူများ ဖြစ်သဖြင့် ရုံရှေ့၌ တန်းစီ၍ စောင့်ကြ၏။ အလျင်ဆုံးလာသူကို နောက်မှလာသူက ကျော်တက်မည်ဟု ဘယ်သောအခါမျှ မကြံချေ။ ဈေးဝယ်ရာမှာလည်း ထို နည်းအတူ၊ စာတိုက်တွင် တံဆိပ်ခေါင်း ဝယ်ရာ၌လည်း ထိုနည်းအတူဖြစ် သည်။ တစ်ဖန် သတင်းစာထွက်ချိန်၌ လူတိုင်းလိုပင် သတင်းစာကိုလျက် ဖြစ်၏။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မဆိုင်သည်ကို အမေးအမြန်းမပြု၊ ကိုယ့်ဒုက္ခ ကိုယ့်သောက တို့ကိုလည်း နားထောင်သူ ရှိစေဦး၊ မပြောလို။ ကိုယ့်သတင်းစာ၌ သာ အာရုံစောလျက် နေသည်။ ထမင်းဆိုင်မှာလည်း ထမင်းစားရင်း သတင်းစာဖတ်၍ ရထားထဲမှာလည်း ရထားစီးရင်း သတင်းစာ ဖတ်တတ် ကြသည်။

နောက်ဆုံးတစ်ချက်မှာ ညဉ့်အချိန် တွေ့မြင်ရသော လန်ဒန်မြို့ဖြစ် သည်။ ဈေးဆိုင်မျက်နှာပန်းများမှာ မီးရောင်စုံ ထွန်းတတ်ခြင်းပင်တည်း။ ထိုမီးရောင်စုံတို့ကြောင့် ကြည့်လေရာရာ၌ လန်ဒန်မြို့သည် ထိန်ဝင်း၍ လှပ သည်။ လန်ဒန်မြို့တွင် အမြဲသီတင်းကျွတ်နေသကဲ့သို့ ထင်ရသည်။

လန်ဒန်ကို ချီးမွမ်းလိုသဖြင့် လန်ဒန်၏ ဂုဏ်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြခဲ့ပြီ။ ထိုဂုဏ်သည် စင်စစ် လူဦးရေ များသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာ အခြေခံ ကောင်းကြသောကြောင့် လည်းကောင်း ရှိလာခြင်း ဖြစ်၏ဟု ကျွန်တော် ထင်မိသည်။

လန်ဒန်မြို့နှင့် မြန်မာကျောင်းသား

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်မှ စ၍ မြန်မာကျောင်းသားများ အနောက် နိုင်ငံသို့သွား၍ ပညာသင်ကြားကြသည်မှာ ယခုတိုင်ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါက အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ပညာသင်ကြား၍ ယခုအခါတွင် အများအားဖြင့် ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ ပညာသင်ကြားကြသည်။ ထိုပညာသင်တို့သည် လောကီလူမှု၌ မျက်စိကြီး နားကြီးဖြစ်၍ ပြဒါးသေ သံသေနေသော အနောက်နိုင်ငံများ၌ ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် ပညာသင်ပြီးနောက် ဇာတိ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်လာသောအခါ လောကီလူမှု၌ မတိုးတက်သေးသည်လည်း ဖြစ်၍ ပြဒါးသေအောင် ပြုရမည်၊ သံသေအောင် ပြုရမည် ဟူသော စကားမျိုးကို အဂ္ဂိရတ်သမားတို့၏ နှုတ်ဖျားမှသာ ကြားနေရသေးသည်လည်း ဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ အကျိုးအတွက် နည်းများမဆို နည်းကောင်းလမ်းကောင်းများကို မြင်တတ်ကြသည်မှာ မလွဲတည်း။ သို့ရာတွင် ဘီလပ်ပြန်တိုင်းလည်း မြင်တတ်မည်ဟု မဆိုလို။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ နေသော်လည်း ကိုယ့်နိုင်ငံအကြောင်း၊ သူများ နိုင်ငံအကြောင်းတို့ကို စာပေမှသော် လည်းကောင်း၊ တစ်ဆင့်စကားမှသော် လည်းကောင်း အသိကောင်း အကြားကောင်းဖြင့် ပတ်ပတ်နပ်နပ် သိတတ် ကြားတတ်သူသည် ဘီလပ်ပြန်ထက်ပင် သာနိုင်ပါသေးသည်။ စင်စစ်မှာ ဘီလပ်သို့ ရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မရောက်သည်ဖြစ်စေ ပညာလိုလားခြင်း၊ သတိဖြင့် စောင့်ကြည့်တတ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားတတ်ခြင်း၊ ဝီရိယရှိခြင်း၊ စေတနာကောင်း ထားရှိခြင်းတို့သည်သာ ပဓာနဟု ကျွန်တော် ဆိုချင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘီလပ်ပြန်တိုင်း မ 'ဟန်'လှ။ အချို့သာ ကိုယ့်အကျိုး၊ နိုင်ငံအကျိုးတို့ကို ဒွန်တွဲ၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြ

သည်။ အချို့မှာ မိုးလင်းအောင် အရက်သောက်တတ်ကြသည်။ အချို့မှာ သွေးကြီးရာ သွေးကြီးကြောင်း၊ ဘဝင်မြင့်ရာ ဘဝင်မြင့်ကြောင်းတို့ကိုသာ နားလည်လာကြသည်။

မြန်မာကျောင်းသားများသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ မိုင်ပေါင်း ၈၀၀၀ ကျော် ဝေးကွာသော ဘိလပ်နိုင်ငံ၌ ပညာသင်ယူနေကြစဉ်၊ မည်သို့ နေထိုင် စားသောက်ကြသနည်း။ ထိုအကြောင်းကို ဆက်ပါတော့မည်။

ဘိလပ်၌ ပညာသင်ယူနေကြသော မြန်မာကျောင်းသားများအတွက် မြန်မာပြည်အသင်းဟု ဖွင့်လှစ်ထားလျက်ရှိသည်။ ထိုအသင်းကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြန်မာအသင်းနှင့် မြန်မာပြည် အစိုးရတို့က ကမကထပြု၍ ငွေကြေး ထောက်ပံ့ကြသည်။ ရှေးက ဘိလပ်နေ မြန်မာကျောင်းသားများနှင့်တကွ မြန်မာအသင်း၊ မြန်မာပြည် အစိုးရတို့၏ ကောင်းမှုတစ်ရပ်ပင်တည်း။ ထောက်ပံ့သောငွေဖြင့် လန်ဒန်မြို့၌ အိမ်ငှား၍ အသင်းတိုက်ဖွင့်သည်။ ထိုအသင်းတိုက်၌ ဧည့်ခန်း၊ စာကြည့်ခန်း၊ အိမ်တွင်းကစားမှု ဖြစ်သော စားပွဲ၊ တင်းနစ်နှင့် ဗလီခုံခန်း၊ အကျိုးဆောင်နှင့် ငွေထိန်း လူကြီးတို့သာ ငှား၍ နေခွင့်ရသော အခန်း၊ ရေချိုးခန်း၊ မီးဖိုခန်းတို့ ရှိကြသည်။ အသင်းတိုက်သည် မြန်မာကျောင်းသားများ တွေ့ဆုံ စုဝေးရာ ဖြစ်သည်။ စာပေအကြောင်း၊ အသင်း၏အကျိုးစီးပွားအကြောင်း ဆွေးနွေးရာ ဖြစ်သည်။ ဘိလပ်သို့ အသစ်ရောက်လာသော မြန်မာတိုင်းရင်းသားများကို ကြိုဆိုရန်၊ ဧည့်ခံရန်၊ ဝိုင်းဝန်းကူညီရန် ဖန်တီးထားသော နေရာဖြစ်သည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများအတွက် ဇရပ်တစ်မျိုးပင်တည်း။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ အသေးစား တစ်မျိုးပင်တည်း။ ထိုမျှသာ မကသေးပါ။ လန်ဒန်မြို့ရှိ အခြားကျောင်းသား အသင်းများနှင့် အဆက်အသွယ် ပြုထားသေးသည်။ မြန်မာပြည် အသင်းကို ကျောင်းသားများ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အမှုဆောင်အဖွဲ့က အုပ်ချုပ်စီမံသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများသာမက မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလုပ်အကိုင် လုပ်ဖူးသူ၊ စီးပွားရှာဖွေသူ တို့လည်း အသင်းသားအဖြစ် ဝင်ခွင့်ရကြသည်။ ထိုအသင်းကို ဗဟိုပြု၍ မြန်မာကျောင်းသားများ ဘိလပ်နိုင်ငံ၌ စာသင်ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ လန်ဒန်သို့ ရောက်သောအခါ အသင်း၏ အကျိုး

ဆောင်နှင့် အခြားမိတ်ဆွေများ လာရောက် ကြိုဆိုကြ၍၊ နေရာထိုင်ခင်း ချထားပေးသဖြင့် အလွယ်တကူ တည်းအိမ်နေရာ ရကြသည်။ မြန်မာကျောင်း သားတို့သည် အများအားဖြင့် အိပ်ရာ နေရာနှင့် နံနက်စာပေးသော အိမ်ခန်း များကို ငှားရမ်း၍ နေထိုင်ကြသည်။ အချို့သည် ကျောင်းနှင့် နီးနီးနားနား နေကြ၏။ အချို့သည် ခပ်ဝေးဝေး၌ နေကြသည်။ အများအားဖြင့် လန်ဒန် တက္ကသိုလ်ကျောင်း အနီးအနားရပ်ကွက်၌ လည်းကောင်း၊ ရတ်ဆယ် လေး ထောင့် ရပ်ကွက်၌ လည်းကောင်း၊ အားလ်စကုတ် ရပ်ကွက်၌ လည်းကောင်း မြန်မာကျောင်းသားများ နေထိုင်ကြသည်။ အချို့သည် အိပ်ခန်းနှင့် နံနက်စာ အတွက် သီတင်းတစ်ပတ်လျှင် အင်္ဂလိပ်ငွေ တစ်ပေါင် ပေးကြသည်။ အချို့ သည် တစ်ပေါင်ခွဲ ပေးကြသည်။ နေ့စာကို ကျောင်းရှိ ဆိုင်၌သော် လည်း ကောင်း၊ နီးရာဆိုင်၌သော် လည်းကောင်း စားကြသည်။ ညစာကို အများ အားဖြင့် မြန်မာဆိုင်၊ ကုလားဆိုင်၊ တရုတ်ဆိုင်၊ ဂျပန်ဆိုင်များမှာ စားလေ့ ရှိကြသည်။ မြန်မာဆိုင်သည် ခဏခဏ ပိတ်ရသဖြင့် နောင်အခါ တရုတ် ဆိုင်၌ အစားများသည်။ ပြင်သစ်ဆိုင်၊ အီတာလျံဆိုင်များ၌လည်း စားလေ့ ရှိကြသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုဆိုင်များ၌လည်း အကျစ်အကြော် ဟင်းအမွှေးအကြိုင် ရတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ညဘက် (၇) နာရီ နှင့် (၈) နာရီအတွင်း၌ မြန်မာကျောင်းသားကို ရှာချင်လျှင် တရုတ်ဟိုတယ် ဆိုင်သို့ သွားရသည်။ တရုတ်ဟိုတယ်ဆိုင်ဟု ဆိုသဖြင့် ရန်ကုန်က အချို့ သော တရုတ်ဟိုတယ်ဆိုင်မျိုးဟု မမှတ်သင့်ပါ။ လူအင်မတန် သန့်ပါသည်။ ထို့ပြင် လာ၍ စားသူအပေါင်းတွင် အရှေ့တိုင်းသားထက် အနောက်တိုင်း သားက အရေအတွက်အားဖြင့် သာပါသေးသည်။ ရှုလော့၊ မြန်မာကျောင်း သားအချို့သည် တူများနှင့် ထမင်းစားနေကြ၏။ တရုတ် လက်ဖက်ရည် ကြမ်း သောက်နေကြ၏။ မိတ်ဆွေပါလာသော မြန်မာကျောင်းသားသည် ဂျတ်ဘင်ခရာ ဆိုင်းချက်အတိုင်း သူ့မိတ်ဆွေနှင့် တွဲ၍ ကသည်။

နက်ဖြန် ကျောင်းချိန်၌ ထိုသူတို့သည် ကြိုးကြိုးကုတ်ကုတ် အလုပ် လုပ်ကြရပါသည်။ အပျော် အပျင်းနှင့်သာ နေချင်၍ ကျောင်းကို မတက် ချင်သော ကျောင်းသား အကြောင်းကို ကျွန်တော် ပြောရန်မလိုပြီ။ အနောက် နိုင်ငံ ကျောင်းများ၌ စာသင်ပုံ သင်နည်းသည် ဆရာဖြစ်သူက နည်းနိဿရည်း

လောက်ကိုသာ ရှင်းပြ၍ သက်ဆိုင်ရာ စာအုပ်တို့ကို ညွှန်ခြင်းဖြစ်သည်။
 ကျောင်းသားသည် ကျောင်းစာကြည့်တိုက်သို့ သွား၍ မိမိဘာသာ ဖတ်ရှု
 လေ့လာ၍ အဖြေရှာရသည်။ မိခင်က ကလေးကို ဇွန်းဖြင့် ခွံ့ကျွေးသလို၊
 ဆရာက တပည့်ကို သဗ္ဗအလုံးစုံ ပြောပြသည် မဟုတ်။ ဇွန်းကို မြဲမြံစွာကိုင်
 ၍ မိမိဘာသာ ခပ်စားရသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မနေ့ညက တွဲက
 သော မြန်မာကျောင်းသားသည် ယနေ့နေ့လယ်၌ ကြိုးကြိုးကုတ်ကုတ်
 လေ့လာရသည်။ စုံစမ်းရသည်။ ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။ အခက်အခဲ
 တွေ့ရသည်။ စိတ်ပင်ပန်းရသည်။ သို့ရာတွင် မိမိကိုယ်ကို မိမိ အားကိုး၍၊
 မိမိအားကို မိမိ အသုံးချလာတတ်သည်။ ထိုသို့ အားကိုးတတ်၊ အသုံးချ
 တတ်ပါမှလည်း အနောက်နိုင်ငံကျောင်းသားနှင့် ပခုံးချင်း ယှဉ်နိုင်မည်ဖြစ်
 သည်။

နေ့စဉ် တကုတ်ကုတ် အလုပ်လုပ်ရသဖြင့် မြန်မာကျောင်းသားသည်
 အားလပ်သောနေ့၌ အနောက်နိုင်ငံသားများကဲ့သို့ပင် နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်
 အနားယူသည်။ အနားယူမှလည်း ဖြစ်မည်။ ကြာရှည် ဝါးမည့်သွား၊ အရိုး
 ကြည့်ရှောင်ရသော သဘောပင်တည်း။ ထိုနေ့မျိုး၌ ထိုကျောင်းသားသည်
 ကျောင်းစာအုပ်ကို ဖွင့်မကြည့်တော့ချေ။ မနက်ပိုင်းတွင် သတင်းစာနှင့် အချိန်
 ကုန်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အသင်းတိုက်သို့ သွား၍ စကားပြောသည်။ ကစား
 သည်။ အသင်းတိုက်၌ ဟောပြောပွဲရှိလျှင် သူနားထောင်သည်။ စောဒက
 တက်သည်။ မြန်မာဟင်းကောင်းကောင်း ချက်တတ်သူ အသင်းတိုက်သို့
 ရောက်လာလျှင် ပိုက်ဆံစု၊ ဟင်းချက်။ အသင်းတိုက်မှာ ညစာ စားကြသည်။
 ရုပ်ရှင်ပွဲ၊ ဇာတ်ပွဲ၊ တူရိယာပွဲတို့သို့ သွားကြသည်။ ပြတိုက်၊ ပန်းချီပြတိုက်၊
 ဝက်စမင်စတာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ စာအုပ်ဆိုင်၊ ပန်းဥယျာဉ် စသည်တို့သို့
 အလည်အပတ် အကြည့်အရှု သွားကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဘုံဝါဒတရား၊
 ဓနရှင် ဝါဒတရားတို့ကို ဒေါနှင့်မောနှင့် အာပေါင်အာရင်း သန်သန်နှင့်
 အပြိုင်အဆိုင် ပြောဟောခွင့်ပြုရာ အရပ်ဖြစ်သော ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်သို့
 သွားကြသည်။ အားကစား ဝါသနာပါသူတို့သည် အားကစားရှိရာသို့ သွား
 ကြသည်။ အချို့လည်း ကျောင်းအသင်းများက စီစဉ်လေ့ရှိသော ခရီးထွက်
 ဘတ်စ်ကားများ၌ လိုက်ပါကြသည်။

ကျောင်းရက်ရှည် ပိတ်သောအခါ မြန်မာကျောင်းသားတို့သည် လန်ဒန်
 မှာ အနေနည်းကြသည်။ အချို့ တက္ကသိုလ်ပေါများရာ အောက်စဖို့ဒ်မြို့သို့
 အလည်အပတ်သွားကြသည်။ အချို့ စကော့တလန်သို့ သွားကြသည်။ အချို့
 ဝေလနယ်သို့ သွားကြသည်။ အချို့ ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့ သွားကြသည်။
 ပိုက်ဆံစုဆောင်းထားပြီး ဖြစ်လျှင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ အီတလီနိုင်ငံ၊
 ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံ၊ ဆွီဒင်နိုင်ငံတို့သို့ သွားကြသည်။ ဤသို့
 လျှင် မြန်မာကျောင်းသားများသည် သာမန်အားဖြင့် ဘိလပ်၌ စာသင်
 ကြားစဉ် နေထိုင်ကြသည်။

ဘိလပ် ရာသီဥတု

ဥရောပသည် သမပိုင်းစု အတွင်း၌ရှိသဖြင့် အအေးကဲသည်။ ထို့ကြောင့် ဥရောပဆောင်းနှင့် မြန်မာဆောင်း မတူချေ။ ဥရောပနေ့နှင့် မြန်မာနေ့ မတူ ချေ။ ဥရောပမိုးနှင့် မြန်မာမိုး မတူချေ။ မြန်မာဆောင်းသည် နံနက်ပိုင်းနှင့် ညနေပိုင်းတို့မှာသာ ချမ်းစိမ့်စိမ့် ဖြစ်သည်။ ဥရောပဆောင်းကား တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံး အေးသည်။ မြန်မာနေ့သည် တစ်နေ့လုံး ချွေးပြန်မတ်တတ် ပူသည်။ ဥရောပနေ့သည် နွေးသည်ဆိုရုံမျှ နွေးသည်။ မြန်မာမိုးသည် သုံးလေးရက် ဆက်၍ရွာသည်။ ဥရောပမိုးသည် တစ်နှစ်လုံး အခါမရွေး စွေရုံ လောက်သာ ရွာသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် လန်ဒန်သို့ စက်တင်ဘာလ၌ ရောက်ကြ၏။ ထိုလသည် နွေအကုန် ဆောင်းအကူး၊ ဆောင်းဦးကာလ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ၌ လေထန်သည်။ သစ်ရွက်တို့သည် အားကုန်ခန်းကြဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် လေပြင်းပြင်း တိုက်တိုင်း သစ်ရွက်ခြောက် သစ်ရွက်နီတို့သည် လေထဲတွင် ပလူပျံသလို ပျံ၍ မြေသို့ သက်ဆင်းကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ အတွက် လောင်းကုတ်အင်္ကျီထူထူ ဝတ်ဆင်ရမတတ် အေးသည်ဟု မဆိုသာသေး။ သာမန်သိုးမွေးကုတ်အင်္ကျီ၊ သိုးမွေးဘောင်းဘီနှင့်ပင် သွားလာ နေထိုင်နိုင်ကြသေးသည်။ နေကလည်း ည ၈ နာရီလောက်မှာသာ ဝင်သည်။

နိုဝင်ဘာလသို့ ရောက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သစ်ပင်တို့သည် အရိုးတံချည်းသာ ကျန်ကြတော့သည်။ အိမ်ခန်း၌ မီးဖိုရပြီ။ အပြင်ထွက် သည့်အခါ လက်အိတ်စွပ်လျက်၊ လည်စည်းလျက်၊ လောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည် ဝတ်လျက် ထွက်ရသည်။ နေသည် တဖြည်းဖြည်း အဝင်စောလာသည်။

ဆောင်းဝင်ပြီဟု သိရသတည်း။ ဆောင်းလယ်သို့ ရောက်သောအခါ ရေခဲ
မတတ် အေးလာ၏။ နားရွက်ဖျား လက်ဖျား ကျဉ်နေအောင် အေးလာ၏။
နှင်းပွင့်တို့သည် ကျစ ပြုလာကြသည်။ ပထမအကြိမ် နှင်းပွင့်တဖြိုက်ဖြိုက်
ကျသော နံနက်ကို ကျွန်တော်သတိရသည်။ ထိုနံနက်၌ အိပ်ရာမှ နိုးသည်
နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မှန်ပြတင်းဘက်သို့ ကျွန်တော် ကြည့်မိ၏။ နှင်းပွင့်တို့
သည် ပေါက်ပေါက်ကြဲချဘိသကဲ့သို့ ကောင်းကင်မှ မစဲအောင် ကျလာ
ကြသည်။ ကျသည့်နေရာတိုင်း ဖွေးဖွေးဖြူသွား၏။ လမ်းများမှာ ဒုတက်
အောင် ဖွေးဖွေးဖြူနေ၏။ အိမ်ခေါင်၌ ဆင်ခြေလျှော ဖွေးဖွေးဖြူနေ၏။
အိမ်ခေါင်စွန်းမှာ တွဲလဲဖွေးဖွေးဖြူနေ၏။ အရွက်ကင်းသော သစ်ပင်ကြီး
ပေါ်တွင် သစ်ကိုင်း ခွေခွေလိမ်လိမ်ဖြစ်လျှင် နှင်းပွင့်ကလည်း ခွေခွေလိမ်လိမ်
ဖွေးဖွေးဖြူနေသည်။ သစ်ကိုင်းက ဖြောင့်တန်းလျှင် နှင်းပွင့်ကလည်း ဖွေး
ဖွေးဖြူနေသည်။ ကျွန်တော်၏စိတ်၌ ခါတိုင်းထက်ပို၍ နုပျိုလာ၏။ ကျွန်တော်
ဝမ်းမြောက်၍ မဆုံးပြီ။ ကျွန်တော် လောင်းကုတ်အင်္ကျီကို မြဲမြံစွာ ဝတ်ပြီး
လျှင် လမ်းသို့ထွက်၍ လျှောက်လိုက်သည်။ နှင်းပွင့်သည် အလွန်နူးညံ့သည်။
နှင်းပွင့်သည် ကျွန်တော်၏ ဦးခေါင်းပေါ်၊ မျက်နှာပေါ်၊ ကိုယ်ပေါ်သို့ ကျ
သောအခါ ကျွန်တော် အလွန်ဝမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် နှင်းပွင့်ပေါ်၌ သားရေ
ဖိနပ်ကြီးဖြင့် နင်း၍ လမ်းလျှောက်ရသဖြင့် အားနာသလိုလို ဖြစ်ရသည်။
ဖိနပ်မပါဘဲလည်း လမ်းမလျှောက်နိုင်သဖြင့် အားမနာနိုင်တော့ပြီ။ ဤနေရာ
၌ မီးသွေးရောင်းသော အဘိုးအိုသည် ချမ်းလွန်းသဖြင့် လက်နှစ်ဖက်ကို
ပွတ်လျက်နေ၏။ ထိုနေရာ၌ ကုန်တင်လှည်းဆွဲသော မြင်းကြီးသည် သူ၏
ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်းတို့မှ အငွေ့တထောင်းထောင်း ရှူထုတ်နေသည်။ တစ်ခါ
တစ်ရံ နှင်းဖွေးဖွေးဖြူနေသော မော်တော်ဘတ်စ်ကားသည် ကျွန်တော့်ရှေ့
တွင် ဖြတ်မောင်းသွားသည်။ လမ်းပေါ်၌ မြင်မြင်သမျှ ယောက်ျားမိန်းမ
အပေါင်းသည် လောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည်များနှင့်သာ ဖြစ်ကြသည်။ လူတိုင်း
သွက်လက်စွာ လမ်းလျှောက်လျက်သာ ဖြစ်သည်။ သူတို့ ပါးပြင်သည်
နိမ့်နိမ့်လျက် ရှိသည်။ ကျွန်တော် ဥယျာဉ်ထဲသို့ ရောက်သွား၏။ ဥယျာဉ်ထဲမှာ
လည်း နှင်းဖွေးဖွေးပင် ဖြစ်သည်။ ဥယျာဉ် ရေကန်ထဲတွင် ရေခဲနေပြီ
ဖြစ်သဖြင့် ကလေး လူကြီး ကျား မ-မကျန် ရေခဲပြင်ပေါ်၌ လျှပ်တိုက်

ကစားနေကြသည်။ ရေနံထဲက ဝမ်းဘဲများသည် ကုန်းပေါ်တက်၍ နေကြရသည်။ အချို့နေရာများ၌ နှင်းပွင့် နှင်းခဲတို့ကို အလုံးပြု၍ ကစားနေကြသည်။ ဆောင်းတွင်းကား အေး၏။ တစ်နေ့လုံး မိုးအုံ့၍ နှင်းထူထပ်သည်။ သို့ရာတွင် ဥရောပသားတို့ကား အငြိမ်မနေ၊ အိပ်ရာထဲမှာ ကွေးမနေ၊ အိမ်ထဲမှာ အပျင်းထူမနေ၊ လှုပ်ရှားလျက်သာ နေကြသည်။

ဆောင်းတွင်းအခါတွင် စိတ်ညစ်စရာတစ်ခု လန်ဒန်မှာ ရှိသည်။ ထိုအရာကား ဖေါ့ဂ်ခေါ် မြူမိုးမှောင် ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မြူမိုးမှောင်သည် လန်ဒန်တစ်မြို့လုံး၌ ကျတတ်သည်။ မြူဆိုင်းနေသည့်အခါ လန်ဒန်တစ်မြို့လုံး မှောင်မှိုင်းနေသည်။ သုံးလံထက် ပို၍ မိမိအရှေ့ကို မမြင်ရချေ။ မော်တော်ကားတို့သည် နေ့ခင်းကြောင်တောင်မှာပင် မီးထွန်းပြကြရသည်။ နှေးနှေးလည်း သွားကြရသည်။ မြူမိုးမှောင်ကြောင့် မီးဖိုခေါင်းတိုင်များမှ ထွက်သမျှ မီးခိုးတို့သည် အထက်ကောင်းကင်သို့ ပျံမတက်နိုင်သဖြင့် မီးခိုးတို့သည် လန်ဒန်မြို့သူ မြို့သားတို့၏ မျက်စိ၊ နှာခေါင်းတို့ကို မည်း၍ ဒုက္ခပေးတတ်ကြသည်။ ထိုအခါ လူတိုင်း မျက်စိကျိန်းစပ်၍ လူတိုင်း အသက်ရှူကျပ်သည်။ ထိုအခါ “လန်ဒန် မုန်းစရာကောင်းသည်။ လန်ဒန် ငရဲပြည်နှင့် တူသည်” စသော စကားနာကို သုံးလေ့ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် မြူမိုးမှောင်၏ အလှတစ်ဖက်လည်း ရှိသေးသည်။ ထိုအလှကား တစ်ခါတစ်ရံ မြူကို ဖောက်၍ ကောင်းကင်မှာ လင်းပြတတ်သော နေနီနီ ဝိုင်းဝိုင်း စက်စက် ဖြစ်သည်။ ကောင်းကင်မှာ ထိုနေကလည်း နီနေသည်။ မြူကြားထဲတွင် လန်ဒန်ပုလိပ် မြင့်မြင့်ကြီး တစ်ယောက်ကလည်း လမ်းထောင့်တစ်ထောင့်ရှိ ဓာတ်မီးတိုင် တစ်တိုင်အနီး၌ မတ်တတ်ရပ်နေသည်ဆိုလျှင် ရှုစချင့်ဖွယ် ဖြစ်သည်။

ဆောင်းတွင်း၌ ညတာရှည်သည်။ ဆောင်းလယ်လောက်တွင် နံနက် ၉ နာရီလောက်မှာမှ နေထွက်၍ ညနေ ၃ နာရီလောက်မှာ နေဝင်သည်။ ဆောင်းကုန်၍ နွေဘက်သို့ ယိမ်းသွားသောအခါ ညတာတို၍ နေတာရှည်လာသည်။ နွေလယ်လောက်၌ နံနက် လေးနာရီလောက် နေထွက်၍ ည ၁၁ နာရီလောက်တွင် နေဝင်သည်။ နွေသို့ မရောက်ခင် နွေဦးရာသီဖြစ်သော ဧပြီလနှင့် မေလသည် လူတို့၏စိတ်ကို တစ်မျိုးဖျော်ဖြေလေ့ ရှိသည်။ နွေဦး

ရာသီ၏ လှပတင့်တယ်ဟန်ကို မည်သူမျှ သတိမထားဘဲ မနေနိုင်ချေ။ ရာသီသာ လှပတင့်တယ်သည် မဟုတ်၊ လူတို့လည်း တစ်မျိုးလှပတင့်တယ် လာကြသည်။ ဆောင်းအခါ၌ သစ်ပင်တို့သည် အရိုးတံ သက်သက်သာ ဖြစ်ကြသည်။ မည်းမည်းတူတူသာ ဖြစ်ကြသည်။ နွေဦးပေါက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပုရစ်နီနီစိမ်းစိမ်း၊ ရွက်နီနီစိမ်းစိမ်းတို့သည် အပင်တိုင်းမှာ အစီအရီ ထွက်ပြုလာသဖြင့် အရိုးတံသည် သားသမီး အရွှေအရံနှင့် တင့်တယ်သလို တင့်တယ်လာသည်။ မည်းတူသော အရောင်သည် မင်္ဂလာ သတို့သမီး သတို့သားတို့ ရွှင်ပျသကဲ့သို့ ရွှင်ပျလာသည်။ ဥယျာဉ်ထဲတွင် ပန်းမျိုးစုံ ပွင့်လာကြသည်။ မြက်ခင်းများတွင် သုံးထောင့်ပန်းခင်း၊ လေးထောင့်ပန်းခင်း၊ စက်ဝိုင်းပန်းခင်း၊ ပန်းမျဉ်းတန်းတို့ကို အချိုးကျကျ မျက်စိ ပသာဒဖြစ်အောင် စီရင်ထားသဖြင့် ပန်းကော်ဇောခင်းသည်ဟုပင် ဆိုလောက် သည်။ ရေမြေ တောတောင်သာမက လူတို့လည်း သစ်သစ်လွင်လွင် ဖြစ် လာကြသည်။ ဆောင်းအခါ၌ ကလေး လူကြီး ကျား မ-မကျန် အနက်ထည် ကိုသာ ဝတ်လေ့ရှိကြသည်။ နွေဦးပေါက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ယောက်ျား တို့သည် အပြာရောင်၊ ချောကလက်ရောင် စသော အရောင်နုထည်များကို ဆင်မြန်းကြသည်။ မိန်းမများသည် ပန်းပွင့်ပမာ ဆန်းကြယ်သော ဦးထုပ်၊ ခေါင်းစည်း၊ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီခါးစည်း၊ ဂါဝန်တို့ကို ဆင်မြန်းကြသည်။ ကြည့်လေရာရာမှာ ရွှင်၍ မြင်လေရာရာမှာ လှသည်။ အိမ်ခန်း၌ မီးမဖို ရတော့ပြီ။ ကျောင်းစာသင်ခန်း၌ အပူဓာတ်ငွေ့ ပေးဖို့မလိုတော့ပြီ။ အိမ်ရှင် မိန်းမကြီးသည် အိမ်ပစ္စည်းများကို ဝယ်၍ အိမ်သစ်ဆင်သည်။ ဆိုင်ရှင်တို့ သည် ဆိုင်ပြတင်း ပြကွင်း၌ ဆိုင်ပစ္စည်းများကို မလှလျှင် လှအောင်၊ မဝယ်ချင်လျှင် ဝယ်ချင်အောင် အဆန်းတကြယ် တည်ခင်း စီရင်ကြသည်။

ဘိလပ်၌ မိုးရာသီဟု အတိအကျမရှိ၊ အခါခပ်သိမ်း ရွာတတ်သည်။ ၁၂ ရာသီ မိုးပင်တည်း။ မိုးရွာသောအခါ ဖွဲဖွဲရွာသည်သာ များသည်။ ကြာရှည်ဆွဲ၍လည်း မရွာတတ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ မစိုမပို ရွာသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ရွာလိုက်၊ တိတ်လိုက်၊ ထုံပိုင်းထုံပိုင်း ရွာသည်။ ထို့ကြောင့် မိုး ကြောက်သူသည် ထီးသော် လည်းကောင်း၊ မိုးကာအင်္ကျီသော် လည်း ကောင်း ကိုယ်မှာ အမြဲဆောင်သည်။ ကွယ်လွန်သွားသော နန်းရင်းဝန်ကြီး

ချိန်ဘာလိန်က အမျိုးသမီးအသင်း ပွဲတစ်ပွဲ၌ သူ၏ထီးသည် ဝန်ကတော် ကြီးကိုယ်တိုင် ဝယ်ပေးသော ထီးဖြစ်သောကြောင့် ထီးကို ကိုယ်နှင့်မကွာ ဆောင်ထားကြောင်း ပြောဖူးသည်။ ဟုတ်စရာရှိ၏။ သို့ရာတွင် နန်းရင်း ဝန်ကြီး ချိန်ဘာလိန် မိုးကို အစိုးမရသောကြောင့် ထီးကို အမြဲဆောင်သည် ဟု ဆိုလျှင်လည်း မှားမည်မဟုတ်ချေ။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဘိလပ်၌ ဆောင်းဦးရာသီ၊ ဆောင်းရာသီ၊ နွေဦး ရာသီ၊ နွေရာသီဟူ၍ ရာသီလေးရပ် ခြားနား၍ ရှိသော်လည်း ရာသီ လေးရပ် စလုံးမှာပင် အအေးဓာတ်ကဲသည်။ အအေးဓာတ် သဘောသည် အကြမ်း အားဖြင့် ထိန်းတတ်သော သဘောရှိသည်။ လူကို လှုပ်ရှားစေတတ်သော သဘောရှိသည်။ ဥပမာ အမဲသားငါးတို့ကို ကြာရှည်ခံစေသည်။ ကစား ခုန်စား အမျိုးမျိုးကို အားပေးသည်။ အအေးဓာတ်သည် ဥရောပသားတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အမျိုးမျိုး ပြုပြင်ပေးနေသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ ရာသီဥတုသည် ပူ၏။ သူတို့၏ ရာသီဥတုသည် အေး၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် ချည်ထည်၊ ပိုး ထည် ဖြစ်၍ ပါးလှပ်၏။ သူတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် သိုးမွေးထည်ဖြစ်၍ ထူထဲသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ချောင်ချောင်ချိချိ ချုပ်လုပ်၍ ဝတ်ဆင်၏။ သူတို့သည် ချပ်ချပ်ရပ်ရပ် ချုပ်လုပ်၍ ဝတ်ဆင်သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် ရောင်စုံဖြစ်၏။ သူတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် ရောင်စုံ မဟုတ်၊ နက်ပြာရောင်နှင့် ချောကလက်ရောင် များသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကျောင်းသားများသည် မြေထဲပင်လယ်သို့ ဝင် သည့်နေ့မှစ၍ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီ ဆိုသည်မှာ အများသိကြသည့် အတိုင်း ကုတ်အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီဝတ်စုံ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ကုတ် အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီဝတ်စုံကို ကမ္ဘာသုံး အဝတ်အင်္ကျီဟု ခေါ်ချင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအဝတ်အင်္ကျီမျိုးကို အနောက်ဥရောပတိုက်သား တို့သာမက အမေရိကန်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်တို့လည်း ဝတ်ကြသည်။ ကမ္ဘာပေါ် ၌ ဘောင်းဘီဝတ်ဦးရေ တိုးတက်နေပြီဟု ဆိုထိုက်လှသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာမိတ်ဆွေ သုံးဦးသည် ကုတ်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီ

ဝတ်ပြီးခါစ တစ်ဦးမျက်နှာ တစ်ဦးကြည့်၍ ရယ်မိကြသည်။ သူတို့ ဘာကို စိတ်ကူး၍ ရယ်သည်ကို ကျွန်တော် မသိ။ ကျွန်တော့်အဖို့မှာ အနည်းငယ် ကသိကအောက် ဖြစ်နေသောကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ မှန်ထဲမှာ ခပ်ဆန်းဆန်း ဖြစ်နေသောကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့် ရယ်ခြင်းဖြစ် သည်။ ရှုပ်အင်္ကျီပေါ်က ထပ်ဝတ်ရသော ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီသည် ကိုယ်ကျပ် အင်္ကျီ ဆိုသည့်အတိုင်း ကျပ်၏။ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီပေါ်က ထပ်၍ ဝတ်ရ ပြန်သော ကုတ်အင်္ကျီသည် ကျွန်တော်တို့၏ ရင်ဖုံးရင်စေ့လို ပွရောင်းရောင်း မဟုတ်သဖြင့် ကျပ်သည်ဟုပင် ဆိုလောက်သည်။ တစ်ဖန် လည်စည်းကလည်း လည်ပင်းကို ကြိုးကွင်းစွပ်ထားသလိုနေသည်ဟု သင်္ကာမကင်းချင်သလို ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ဘောင်းဘီသိုင်းကြိုးကလည်း ကျောပေါ်မှာ တောင့် တင်းတင်း ဖြစ်နေပြန်သည်။ အဘယ်မှာ ကသိကအောက် မဖြစ်ဘဲ နေပါ အံ့နည်း။ သို့ရာတွင် ဝတ်ခါစ ဖြစ်သောကြောင့်သာ ကသိကအောက် ဖြစ်ရ သည်။ ဝတ်နေကျ ဖြစ်လာသောအခါ ခါးမတ်မတ် ဖြောင့်ဖြောင့် ထားရ သောကြောင့် အသက်ရှူချောင်သည်။ အတုတ်အငြိ ကင်းသောကြောင့် သွားရလာရ ပေါ့ပါးသည်။ ကိုယ်၌ ချပ်ချပ်ရပ်ရပ် ဖြစ်သောကြောင့် ဖိုသီ ဖတ်သီ မနေ၊ ရှင်းလင်း သေသပ်သည်။

ဆောင်းဝင်လာသောအခါ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ၊ ကုတ်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီ တို့နှင့် မလုံလောက်ချေ။ သိုးမွေးအနွေးထည်များကို ပိုမို ဝတ်ဆင်ရပြန်သည်။ ထို့ပြင် အပြင်အပသို့ ထွက်သောအခါ သားရေလက်အိတ်နှင့် လောင်းကုတ် အင်္ကျီရှည်တို့ကို တခမ်းတနား ဆင်မြန်းရပြန်သေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်စည် စလယ် များလှချေ၏ တကားဟု တစ်ခါတစ်ရံ ညည်းမိသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော် သဘောကျသော အချက်တစ်ခုရှိသည်။ ထိုအချက်သည် ထည့် စရာအိတ် အများအပြားရှိသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ၌ နှစ်အိတ်ရှိသည်။ ဘောင်းဘီမှာ ရှေ့အိတ် နောက်အိတ် အားလုံးပေါင်း လေးအိတ်ရှိသည်။ ကုတ်အင်္ကျီမှာ အားလုံးပေါင်း လေးအိတ်ရှိသည်။ လောင်းကုတ်အင်္ကျီမှာ လေးအိတ်ရှိသည်။ သူတို့ အနောက်နိုင်ငံသားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီမှာ ထည့်စရာ သယ်စရာ အလွန်များပါတကားဟု အောက်မေ့ မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် မြန်မာလို ဝတ်ဆင်ကြသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ အနောက်တိုင်းသူတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီကို ပြောင်းဝတ်ရန်လည်း လိုမည်မထင်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆံပင်ကို နောက်တွဲထုံးလိုက်လျှင် အနောက်တိုင်းသူတို့ ဆံပင်ထားပုံနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူနေသည်။ ရင်ဖုံးအင်္ကျီနှင့် လုံချည်တို့သည် အနောက်တိုင်းသူတို့၏ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ၊ ဂါဝန်တို့နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူနေကြပြန်သည်။ တစ်ဖန် အပေါ်ဆုံးကလောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည်ကို ဝတ်ဆင်လိုက်ပြန်သောအခါ မြန်မာလို ဝတ်ဆင်ထားသည်ဟုပင် မထင်မှတ်နိုင်တော့ပြီ။

ထို့နောက် ကျွန်တော် သတိထားမိသော အချက်တစ်ခုမှာ အနောက်တိုင်းသူ တိုင်းသားတို့သည် အလုပ်ခွင်၌ အလုပ်လုပ်နေစဉ်၊ အလုပ်အလိုက် ဆင်တူ ဝတ်ဆင်တတ်ကြသော အချက်ဖြစ်သည်။ ကူလီအလုပ်သမားသည် အပြာရောင် အထည်ကြမ်းကိုသာ ဝတ်ဆင်သည်။ နွားနို့ ထောပတ်နှင့် သက်ဆိုင်သူသည် အဖြူထည် ချည်နုထည်ကို ဝတ်ဆင်သည်။ တံခါးစောင့်သည် ကြယ်သီး များလှသော ကုတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်သည်။ ဟိုတယ်ဆိုင်ရှိ စားပွဲထိုးမသည် ဂါဝန်ပေါ်၌ ပိတ်ခပုံချ တစ်မျိုးကိုသာ ဝတ်ဆင်သည်။ စာတိုက်၊ အလုပ်တိုက်၊ စာအုပ်ဆိုင်၊ အထည်ဆိုင်တို့၌ အလုပ်လုပ်နေသော မိန်းကလေးများသည် ရင်ကာတစ်မျိုးနှင့် ဂါဝန်အုပ်တစ်မျိုးကို ဝတ်ဆင်ယင်ကြသည်သာ များသည်။ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ဇာတ်ပွဲရုံတို့၌ လက်မှတ်စစ်အလုပ်၊ မီးပြအလုပ် စသော အလုပ်မျိုးကိုလုပ်သော မိန်းကလေးများသည် အရုပ်ကလေးများပမာ လှပအောင် ဆင်တူဝတ်ကြသည်။ အလုပ်မှ ဆင်းသောအခါ ထိုသူတို့သည် ရိုးရိုး အရပ်သူ အရပ်သားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်၍ ဆင်းတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘယ်နေရာမှာမဆို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ညီညီညွတ်ညွတ် မြင်ရသည်သာ များသည်။

ထို့နောက် အလှအပဝတ်သော အဝတ်အင်္ကျီမျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ယောက်ျားများသည် အင်္ကျီအနက်၊ ဘောင်းဘီအနက်၊ လည်မာတတ် ရှပ်ဖြူ၊ ဦးထုပ်မြင့်မြင့်တို့ကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ထိုဝတ်စုံကို ညနေဝတ် ဝတ်စုံဟုခေါ်သည်။ မိန်းမများသည် ဂါဝန်ရှည်ကြီးများကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ထိုသို့ အလှအပ ဝတ်ဆင်ကြသူတို့ကို အသင်းကလပ်များ၊ ညစာထမင်း

စားပွဲများ၊ ရုပ်ရှင်ရုံ ဇာတ်ပွဲရုံများတွင် မြင်နိုင်သည်။ အမျိုးဘာသာအလိုက် ခမ်းနားလှပသော အဝတ်အင်္ကျီမျိုးပင်တည်း။ တစ်ဖန် ညအိပ်ရာ ဝင်သော အခါ ဝတ်ဆင်ရသော အဝတ်မျိုး ရှိသေးသည်။ အေးသောဒေသ ဖြစ်သဖြင့် ထိုအဝတ်အင်္ကျီမျိုး လိုသည်။ နေ့အချိန်၌ ဝတ်ဆင်ရသော အဝတ်အင်္ကျီ မျိုးနှင့်သာ အိပ်ရာဝင်လျှင် ထိုအဝတ်အင်္ကျီ ခဏချင်း ဟောင်းနွမ်း၍ ပုံပျက် ချေတော့မည်။ ထို့ကြောင့် ညဝတ်အင်္ကျီ ဘောင်းဘီမျိုးကို ထားရှိရသည်။

အစားအသောက်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဘိလပ်၌ ငါးကြိမ် စားသောက်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ အလုပ်ပိုလုပ်ရလေသလောဟု တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော် တွေးမိသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ်လျှင် နင့်အောင် စားလေ့မရှိ၊ မျှတရုံလောက်သာ စားသောက်ကြဟန်တူသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာ နိုင်ငံ၌ ပေါင်မုန့်၊ နွားနို့၊ ထောပတ်၊ ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်ရည်တို့ကို သရေစာ သဖွယ် စားသောက်ကြသည်။ သူတို့မှာ ဆန်ထမင်းကို သရေစာသဖွယ် စားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ သရေစာသည် သူတို့၏ “ထမင်း” ဖြစ်၍၊ သူတို့၏ “ထမင်း” သည် ကျွန်တော်တို့၏ သရေစာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် မမှားနိုင်ချေ။ နံနက်၌ “အုတ်” ခေါ် အသီးအနှံ တစ်မျိုးဖြစ်စေ၊ “ကွန်း” ခေါ် အသီးအနှံ တစ်မျိုးဖြစ်စေ၊ ကြက်ဥကြော်နှင့် ဝက်သားခြောက် ကြော် ဖြစ်စေ စားသည်။ ထို့နောက် လက်ဖက်ရည်၊ ပေါင်မုန့်ထောပတ်၊ မားမလိတ် ခေါ် လိမ္မော်ယိုတို့ကို စားသောက်ကြသည်။ နေ့လယ်၌ စွပ်ပြုတ် တစ်ပန်းကန်၊ အသားတစ်ပန်းကန်၊ နွားနို့၊ ပေါင်မုန့်ထောပတ်၊ အချို တစ် ပန်းကန် စားသောက်ကြသည်။ ညနေပိုင်း၌ လက်ဖက်ရည်နှင့် ကိတ်မုန့်နှင့် မျိုးစုံစားသောက်ကြသည်။ ည ၈ နာရီလောက်မှာ စွပ်ပြုတ်တစ်ပန်းကန်၊ အသားတစ်ပန်းကန် စားသောက်ကြသည်။ ည ၁၁ နာရီလောက်တွင် ပေါင်မုန့်၊ အသားအနည်းငယ်၊ နွားနို့ဖြစ်စေ၊ ကော်ဖီဖြစ်စေ စားသောက်ကြသည်။ ထိုအရပ်ဒေသ၌ နွားနို့ထောပတ်၊ အသားများများ စားတတ်ကြသည်။ သို့ ရာတွင် သက်သတ်လွတ် စားသောက်သူများလည်း ရှိကြသည်။ ကျွန်တော် သည် နံနက်စာတွင်ပါသော အစားအစာမျိုးကို အကြိုက်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ညစာတွင်ပါသော အမဲသား အေးအေးကို မတို့ချင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်

တို့ ငါးပိစားကြသလို သူတို့လည်း “ချိစ်” ခေါ် နို့ခဲငန်ငန် တစ်မျိုးကို စားကြသည်။

လန်ဒန်မြို့၌ အစားမျိုးစုံသည်။ ပြင်သစ်ဆိုင်၊ အီတာလျံဆိုင်များသို့ သွားလျှင် အကျစ်ကြော် စုံစုံလင်လင်ရသည်။ ကုလားဆိုင်များသို့ သွားလျှင် ဒံပေါက်ထမင်းရသည်။ တရုတ်ဆိုင်သို့ သွားလျှင် ဝက်အူချောင်း၊ ခေါက်ဆွဲ၊ ကြာဆံကြော်ရသည်။ ဂျပန်ဆိုင်သို့ သွားလျှင် ‘စူကီယာကီ’ ခေါ် အိုးနှင့် ထည့်ချက်စားရသော အသားပြုတ်ဟင်းရသည်။ မြန်မာဆိုင်သွားလျှင် (ရိုစဉ်က) ဝက်သားဟင်းလေး၊ ငါးပိကြော်ရသည်။ မြန်မာကျောင်းသားများသည် အများအားဖြင့် တစ်လှည့်စီ လည်၍ စားတတ်ကြသည်။

ဥရောပ၌ ဟင်းပန်းကန်များကို စားပွဲ၌ တစ်ပြိုင်နက်စုဝေး တည်ခင်း၍ စားလေ့မရှိ၊ တစ်ဟင်းပြီးမှ တစ်ဟင်းစားသည်။ အေးသော အရပ်ဒေသ ဖြစ်သဖြင့် တစ်ပြိုင်တည်း တည်ခင်း၍ စားလျှင် အားလုံး အေးစက်ကုန်ကြမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ တစ်ဖန် ထိုသူတို့သည် လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်၍ စားလေ့မရှိ၊ စားလျှင် လက်ဆေးသောအခါ အေးလွန်မည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ထို့ကြောင့် ဇွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဓားတို့ဖြင့် ခပ်ကာ ထိုးကာ လှီးကာ စားကြသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အနောက်တိုင်းသား၊ အမေရိကန်သားတို့သည် ဇွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဓားကို အသုံးပြုကြသည်။ တရုတ်၊ ဂျပန်တို့သည် တူကို အသုံးပြုကြသည်။ အိန္ဒိယတိုင်းသား၊ မြန်မာ၊ ယိုးဒယားတို့သည် လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်၍ စားသောက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ် စားသောက်သော ကျွန်တော်တို့ အာရှတိုက်သား သုံးမျိုးက ဇွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဓား၊ တူ သုံး၍ စားလျှင် အားမရ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော် အနောက်တိုင်းသား၊ အမေရိကန်သားနှင့် အာရှတိုက်သား နှစ်မျိုးက လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်စားလျှင် လက်ဆေးရသော ဒုက္ခကင်းသည်၊ ပို၍ သန့်ရှင်းသည်ဟု ဆိုတုံ့ပြန်မည်ကား မလွဲတည်း။

လန်ဒန်မြို့ လမ်းကြီးတစ်လမ်း

ပင်လယ်ထဲသို့ သိမ်းမြစ် ဝင်ခါနီးသောအခါ၊ သိမ်းမြစ်သည် မြောက်ဘက် သို့ ထောင်၍ အရှေ့ဘက်သို့ ချိုးသွားသည်။ ထိုသို့ မြောက်အထောင် ရှေ့ အချိုး ခပ်ကွေးကွေးဖြစ်နေသော သိမ်းမြစ်၏ ဝဲဘက်ကမ်းနှင့် ယာဘက် ကမ်းတို့သည် လန်ဒန်မြို့၏ မူလတည်ရာ ဖြစ်ကြ၏ဟုဆိုသည်။ ထိုမြစ် ကွေး မြစ်ကွေ့၏ထိပ်၌ ချာရင်ကရော့ မီးရထားဘူတာရုံကြီး ရှိ၏။ ထို ဘူတာရုံမှ မြောက်သို့ တက်သွားသောလမ်းသည် ချာရင်ကရော့လမ်း ဖြစ် သည်။ ထိုလမ်းကို နာရီဝက်လောက် ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်လိုက်လျှင် တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သော တော်တင်ဟင်ကုတ်လမ်းကို ဝင်မိလိမ့်မည်။ တစ်ဖန် တော်တင်ဟင်ကုတ်လမ်းကို နှစ်မိနစ်ခန့်လျှောက်၍ ယာဘက်ကို ချိုးလိုက်လျှင် မြန်မာအသင်းတိုက်သို့ ရောက်မည် ဧကန်ဖြစ်သည်။

တော်တင်ဟင်ကုတ်နှင့် ချာရင်ကရော့တို့သည် လူအလွန် စည်ကား သော လမ်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး ဒေါက်တာ ဂျန်ဆင်က လူလှိုင်းကြီး ထကြွနေသည်ကို ကြည့်လိုလျှင် ချာရင်ကရော့သို့ သွားလေ ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မှန်လှပေ၏။ ထိုလမ်းတစ်လျှောက်၌ လူပြည့်လျက်သာရှိသည်။ လူများလျှင် လူအသုံးအဆောင်၊ လူအစား အသောက်၊ လူအပျော်အရွှင်တို့များ ရမည်အမှန်ပင်။ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာအသင်းတိုက်မှ ချာရင်ကရော့ ဘူတာကြီးသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ သွားဖူး ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ခြေကျင်သွားကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ နှစ်ထပ် မော်တော်ကားဖြင့် သွားကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ဥမင်ဓာတ်ရထားဖြင့် သွား ကြသည်။

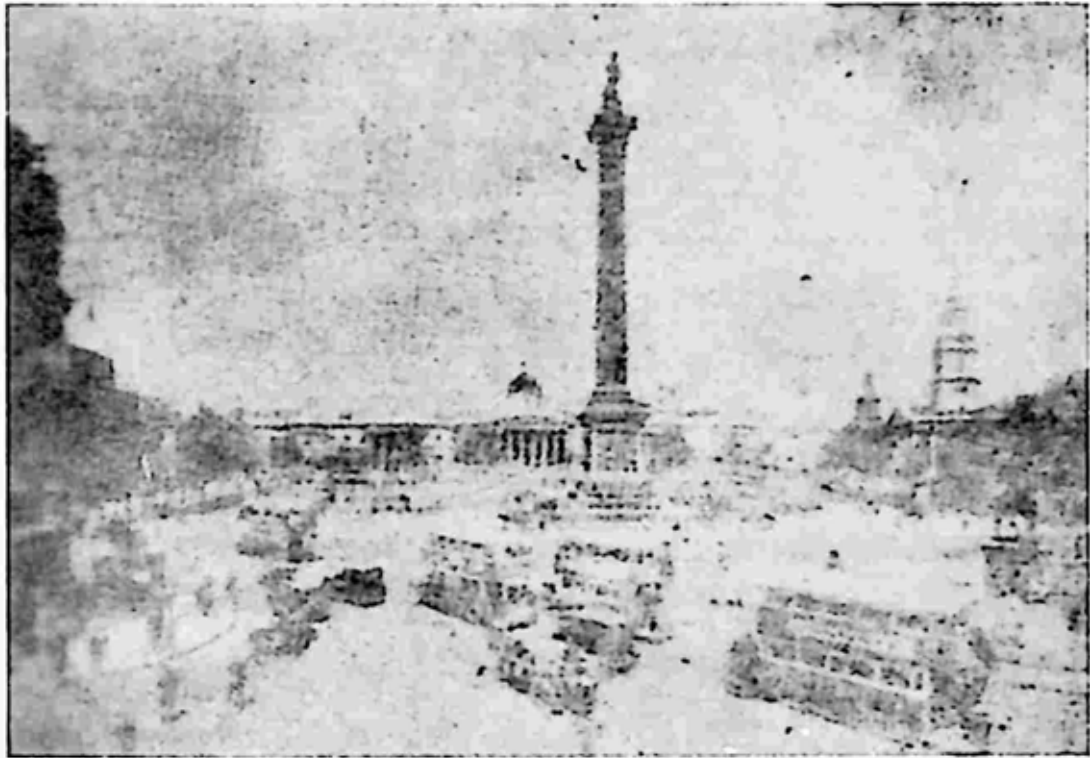
ဥမင်ဓာတ်ရထားဖြင့် သွားလျှင် တော်တင်ဟင်ကုတ်လမ်းထောင့်ရှိ

မြေပြင်ဥမင်ဝသို့ သွားရသည်။ ထိုမြေပြင်ဥမင်ဝမှ ဥမင်ဓာတ်ရထားရှိရာ မြေအောက် လိုဏ်ခေါင်းသို့ သွားသောအခါ စောင်းတန်းနှင့်တူသော ဓာတ်လှေကားဖြင့် ဆင်းရသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဥမင်ဓာတ်ရထားရပ်ရာ စင်္ကြံ သို့ ရောက်နိုင်သည်။ စောင်းတန်း ဓာတ်လှေကား ဆိုသည်မှာ လှေကား ရိုးရိုးသဘောမျိုးပင် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် စောင်းတန်း ဓာတ်လှေကားရှိ လှေကားထစ်တို့သည် အထက်မှ အောက်သို့ လည်းကောင်း၊ အောက်မှ အထက်သို့ လည်းကောင်း၊ ဆင်းသည်ကဆင်း၍ တက်သည်က တက်၍ ပတ်ချာလည်နေကြသည်။ အဆင်းလှေကား၊ အတက်လှေကား၊ အကူလှေ ကား ဟူ၍ လှေကားသုံးခု ရှိ၏။ အဆင်းလှေကားရှိ လှေကားထစ် တစ်ခုခု ပေါ်သို့ တက်လိုက်လျှင် သင်သည် မတ်တတ်ရပ်လျက်ပင် လှေကားခြေ ရင်းရှိ လိုဏ်ခေါင်းသို့ ရောက်သွားနိုင်သည်။ အတက်လှေကားရှိ လှေကား ထစ် တစ်ခုခုပေါ်သို့ တက်လိုက်လျှင် သင်သည် မတ်တတ်ရပ်လျက်ပင် လှေကားထိပ်ရှိ ဥမင်ဝသို့ ရောက်သွားနိုင်သည်။ အကူလှေကားသည် အဆင်း လှေကား၊ အတက်လှေကား နှစ်ခုကြား၌ ရှိသည်။ ထိုလှေကားသည် ပတ် ချာလည်၍ မနေ။ ရပ်၍ နေသည်။ အလုပ်လုပ်နေသော လှေကားတစ်ခုခု ပျက်လျှင် ဝင်ကူရန်ဖြစ်သည်။ အလုပ်တက်ချိန်၊ အလုပ်ဆင်းချိန်တို့တွင် ခရီးသည်အလွန်များသည်ဖြစ်ရာ၊ စောင်းတန်းလှေကား၌ အစဉ်အလိုက် စီတန်းနေသော လူတန်းသည် အထက်မှ အောက်အထိ အလွန်ရှည်လျား သည်။ ဝဲဘက်လူတန်းရှည်က အတန်းလိုက် တက်နေလျှင်၊ ယာဘက်လူ တန်းရှည်က အတန်းလိုက် ဆင်းနေသည်။ တစ်မျိုးလျှင် ကြည့်၍ကောင်း သော မြင်ခင်းပင်တည်း။ သို့ရာတွင် မြေအောက်လိုဏ်ခေါင်းတွင် ဥမင်ဓာတ် ရထားသို့ ဝင်မိ၍ စင်္ကြံမှ ရထားခွာသောအခါ အပြင်ဘက်ဝဲယာ၌ လိုဏ် နံရံကိုသာ မြင်ရတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် အလျင်လို သောအခါမှာမှသာ လည်းကောင်း၊ အဆင်သင့်သောအခါမှာမှသာ လည်း ကောင်း ဥမင်ဓာတ်ရထားကို စီးလေ့ရှိကြသည်။ သာမန်အားဖြင့် မော်တော် ဘတ်စ်ကားကို စီးလျှင် သာ၍ကောင်းသည်။ ဘတ်စ်ကား၏ အထက်ထပ် မှန်ပြတင်းမှ ချာရင်ကရော့လမ်း၏ စည်ကားပုံကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြို့ထဲ၌ အလည်အပတ်သွားလျှင် ခြေကျင်လျှောက်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ခြေကျင်လျှောက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်၏။ ဝင်ချင်ရာ ဝင်၍ ရပ်ချင်ရာ ရပ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အချိန်အားလည်း များများရပါမှ၊ အိတ်ထဲ၌လည်း ပိုက်ဆံဖောဖောသီသီ ပါပါမှ ခြေကျင်လမ်းလျှောက်သူ စိတ်ချမ်းသာမည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် လမ်းတစ်လျှောက်၌ စားချင် စရာ အလွန်ပေါသည်။ ဝတ်ချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ ကြည့်ချင်စရာ အလွန် ပေါသည်။ ဖတ်ချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ သိမ်းဆည်းထားချင်စရာ အလွန် ပေါသည်။ အချိန်အားများများမရလျှင်၊ ပိုက်ဆံဖောဖောသီသီပါ မပါလျှင် အဘယ်မှာ စိတ်ချမ်းသာနိုင်အံ့နည်း။

မြန်မာအသင်းတိုက်မှထွက်၍ တော်တင်ဟင်ကုတ်လမ်းပေါ်သို့ ရောက် သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လမ်းတစ်လျှောက်ရှိ ဝဲဘက် ယာဘက်၌ ဆိုင်နှင့် ချည်းသာ ဖြစ်သည်ကို အားမထုတ်ဘဲ မြင်နိုင်သည်။ ဝူးလ်ဝပ်ခေါ် ကုန် သေးတိုက်ဆိုင်ကြီးကို ဝင်လိုက်လျှင် တစ်ပဲနိတန်မှ နှစ်သျှီလင်၊ သုံးသျှီလင် တန်အထိ အဖိုးထား၍ ရောင်းသော လူ့အသုံးအဆောင်ဟူသမျှကို ရနိုင် သည်။ ဝူးလ်ဝပ် ကုန်သေးဆိုင်သည် တစ်ဆိုင်တည်း မဟုတ်၊ လန်ဒန် မြို့မှာ ဆိုင်ခွဲအနံ့အပြား ရှိသည်။ လန်ဒန်မြို့မှာသာမက ဘီလပ် တစ်နိုင်ငံ လုံးမှာ ရှိသည်။ ဝူးလ်ဝပ် ကုမ္ပဏီသည် ကုန်သေး သက်သက်ကို လက်ဝါး ကြီးအုပ်၍ အနံ့အပြား ရောင်းချသော ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ ကုန်သေးဟုဆို လိုက်လျှင် ဝူးလ်ဝပ်ကို သတိရ၍၊ ဝူးလ်ဝပ်ဟု ဆိုလိုက်လျှင် ကုန်သေးကို သတိမရဘဲ မနေနိုင်လောက်အောင်ဖြစ်သည်။ ဆိုင်အမည်ဖြစ်သော ဆိုင်း ဘုတ်၌ ဆေးနီသုတ် အောက်ခံမှာ ရွှေစာလုံး ရေးခြယ်ထားသည်ကို မြင် လျှင် ဝူးလ်ဝပ် မလွဲဧကန် ဖြစ်ရမည်။

တစ်ဖန် စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့နှင့် ပတ်သက်လျှင် လိုင်းရင်းခေါ် ဟိုတယ်ဆိုသည် ထင်ရှားသည်။ လိုင်းရင်းသည် ဝူးလ်ဝပ်ကဲ့သို့ လန်ဒန် မှာသာမက ဘီလပ် တစ်နိုင်ငံလုံး၌ အနံ့အပြားရှိ၏။ တစ်ကုမ္ပဏီတည်းက လက်ဝါးကြီးအုပ်၍ ဟိုတယ်ဆိုင် ဖွင့်သည်။ ဆိုင်းဘုတ်၌ ဆေးဖြူသုတ် အောက်ခံမှာ ရွှေစာလုံး ရေးခြယ်ထားသည်ကို မြင်လျှင် လိုင်းရင်း ဖြစ်ရမည်။ လူစည်ကားသော လမ်းဆုံလမ်းခွ၊ ဥယျာဉ်ပန်းခြံများ အနီးအနား၌ လိုင်းရင်း

ထရက်ဇောလဂါးလမ်း

သည် ကြီးမားသော ဟိုတယ်ဆိုင်များကို ဖွင့်ပေးလေ့ရှိသည်။ တော်တင်
 ဟင်ကုတ် လမ်းထောင့်၌ လိုင်းရင်းဆိုင်ကြီး တစ်ဆိုင်ရှိ၏။ ထိုဆိုင်ကြီးသည်
 မြေအောက်ထပ်၊ မြေပြင်ထပ်၊ အထက်ထပ် ဟူ၍ သုံးထပ် ရှိ၏။ တစ်ထပ်
 တစ်ထပ်သည် လူပေါင်း လေးငါးခြောက်ရာ နီးပါးခန့် တစ်ချိန်တည်းမှာ
 စားသောက်နိုင်လောက်အောင် ကျယ်ပြန့်၏။ စားပွဲထိုးသည် သပ်ရပ်စွာ
 ဝတ်ဆင်၍ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို ထိုမှ ဤမှ သယ်ယူသယ်ပို့ ပြုကြ
 ရသည်။ တစ်ထောင့်၌ တီးဝိုင်းသည် ပရိသတ်ကို ဖျော်ဖြေသည်။ ဘီလပ်၌
 ထိုဆိုင်မျိုးသည် အများအားဖြင့် အောက်တန်းလည်းမက၊ အလယ်အလတ်
 တန်း ပြည့်ပြည့်လည်း မကျသောလူများ စားသောက်တတ်ကြသော ဆိုင်
 ဖြစ်၏ဟု ဆိုကြသည်။ အထက်တန်းစားများ စားသောက်ကြသော ဆိုင်မျိုး
 သည် အဘယ်မှာ ပြောဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ သူတို့၏ အဆင့်အတန်း
 သည် မြင့်စွ။ အဘယ်ကြောင့် မြင့်ရသနည်းဟု စိတ်ကောင်း သဘော
 ကောင်းထား၍ စဉ်းစားလျှင် သူတို့၏ လုံ့လဝီရိယကိုလည်း တွေးမိမည်
 ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့အင်ပါယာကြီးကို ထောင်၍ လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီတို့

ထံမှ အဆီအနှစ် ထုတ်ယူသော စနစ်ကိုကား အများက သိကြပြီးဖြစ်သဖြင့် အထူးမဆိုပြီ။

တစ်ဖန် ဟွန်း ရှပ်ဆိုင်၊ ဘာတန် ရှပ်ဆိုင်၊ ဒေါလ်စစ် ဖိနပ်ဆိုင်တို့ သည်လည်း ဝူးလ်ဝပ်၊ လိုင်းရင်းတို့ကဲ့သို့ပင် ဘိလပ် တစ်နိုင်ငံလုံး ဆိုင်ခွဲ အနှံ့အပြား ဖွင့်ထားကြသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ ငွေရင်းအင်အား ကို လည်းကောင်း၊ အုပ်ချုပ်စီမံတတ်သော ဉာဏ်စွမ်းကို လည်းကောင်း ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြသော သက်သေခံများပင်တည်း။ အဘယ်ကြောင့် ငွေရင်း အင်အား ကြီးရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် အအုပ်အချုပ် အစီအမံ ကောင်းရ သနည်း။ အဖြေတစ်ခုကို သိလိုလျှင် ရှေ့သို့ ၅ မိနစ်လောက် လျှောက်သွား ပါဦး။ သိနိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်။ ထိုအကြောင်းကား အခြားမဟုတ်၊ ချာရင်ကရော့လမ်း၏ ဝဲဘက် ယာဘက်ရှိ စာအုပ်ဆိုင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစာအုပ်ဆိုင်များတွင် စာအုပ် အဟောင်း အသစ် ပေါ၏။ စာအုပ် ပေါ သလောက် စာအုပ်ဝယ်သူလည်း ပေါသည်။ မဝယ်ဘဲ ဆိုင်၌ မတ်တတ် ရပ်၍ စာဖတ်သူလည်း ပေါသည်။ စာအုပ်ဆိုင်များအနက် ဆိုင်နှစ်ဆိုင်ကို သတိထားမိကြပေလိမ့်မည်။ တစ်ဆိုင်သည် လက်ဝဲဂိုဏ်း နိုင်ငံရေးဝါဒ၊ လက်ဝဲဂိုဏ်း လူမှုပြုပြင်ရေးဝါဒနှင့် စပ်ဆိုင်သော စာအုပ်တို့ကိုသာ ရောင်း သည်။ အခြားစာအုပ်ဆိုင်သည် ဘယ်ဂိုဏ်း ဘယ်ဝါဒကိုမျှ အားမပေး၊ အထွေထွေ ရောင်းသော စာအုပ်ဆိုင်ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်ဆိုင်ကား ဖွိုင်ဟု ခေါ်သော ဆိုင်ဖြစ်သည်။ နာမည်ကြီးသလောက် ဆိုင်ကလည်း ကြီးသည်။ တိုက်ကြီးနှစ်လုံး၌ စာအုပ်အပြည့်ရှိသည်။ တစ်ဖန် အရှေ့တိုင်း စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စာအုပ်များကိုသာ ရောင်းသော စာအုပ်ဆိုင်များလည်း ရှိကြ၏။ ထိုဆိုင်များသည် ချာရင်ကရော့လမ်းပေါ်၌ ရှိကြသည် မဟုတ်၊ ချာရင်ကရော့လမ်းသို့ ဝင်ခါနီး လက်ဝဲဘက်သို့ ချိုးသွားသော ဂရိတ် ရပ်ဆယ် လမ်းမ၌ ရှိကြသည်။ ထိုလမ်းမ၌ ဗြိတိသျှပြတိုက်၊ စာကြည့်တိုက် ရှိ၏။ ထိုတိုက်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် လမ်းတစ်ဖက်၌ အာရှတိုက်၊ အာဖရိက တိုက်ဆိုင်ရာ စာအုပ် အသစ်အဟောင်း အမျိုးစုံရောင်းသော စာအုပ်ဆိုင် များကို တွေ့နိုင်သည်။ ထိုစာအုပ်ဆိုင်များတွင် တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယ၊ မြန်မာ၊ ယိုးဒယား၊ အင်ဒိုချိုင်းနား၊ ဂျာဝါ၊ ပသျူး၊ ပါရှား၊ အာဖဂန်

နစ္စတန်၊ အီဂျစ် စသော တိုင်းပြည်များအကြောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ပြင်သစ်ဘာသာတို့ဖြင့် ရေးသားထားသော စာအုပ်များကို ဝယ်နိုင်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ မမြင်ဖူး မတွေ့ဖူးသော၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသော မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း စာအုပ်အမျိုးမျိုးကို ဆိုင်များ၌ တွေ့ခဲ့ရသည်။

ချာရင်ကရောလမ်းကို ဆက်၍ လျှောက်ကြဦးစို့။ ဖွိုင်စာအုပ်ဆိုင်ကို လွန်၍ ဝဲဘက်ကို ချိုးလိုက်လျှင် ဂျပန်ထမင်းဆိုင်သို့ ရောက်နိုင်၏။ ဝဲဘက်ကို ချိုးလိုက်ပြန်လျှင် တရုတ်ထမင်းဆိုင်၊ မြန်မာထမင်းဆိုင်တို့သို့ ရောက်နိုင်သည်။ နောက်တစ်ဖန် ယာဘက်သို့ ချိုးလိုက်ပြန်လျှင် အင်္ဂလိပ်ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီများရှိသော ပြင်သစ်လူမျိုး၊ အီတာလျံလူမျိုး စသည်တို့ ကျက်စားကြသော ဆိုဟိုးရပ်ကွက်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ထိုရပ်ကွက်၌ပင် တရုတ်ထမင်းဆိုင်၊ ကုလားထမင်းဆိုင်တို့ကို တွေ့နိုင်ပြန်သေးသည်။ ဆက်၍ လျှောက်လျှင် လက်စတာဥယျာဉ်နှင့်တကွ လက်စတာ ရပ်ကွက်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ထိုရပ်ကွက်၌ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံ၊ လှပဆန်းကြယ်သော တိုက်ကြီးများ ပေါ်သည်။ လက်စတာဥယျာဉ်သည် ဥယျာဉ်အဝိုင်းဖြစ်၏။ ပတ်လည်၌ ရုပ်ရှင်ရုံများ ရှိကြသည်။ ဥယျာဉ်အတွင်း၌ ရေပန်းစင်ရှိ၏။ ရေပန်းစင် အထက်၌ အင်္ဂလိပ်ပြဇာတ်ဆရာကြီး ရှိတ်စပီးယား၏ ရုပ်တုရှိသည်။ ထိုဥယျာဉ်၌ အပန်းဖြေ နားနေပြီးနောက် ဆက်၍လျှောက်လျှင် ကနေဒါနိုင်ငံ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ တောင်အာဖရိက မဟာမင်းကြီးရုံး၊ ဗြိတိသျှအင်ပါယာ အသင်းတိုက်ရုံး၊ သင်္ဘောကုမ္ပဏီရုံးတို့ရှိသော ရပ်ကွက်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ထိုရပ်ကွက်ကို ဗြိတိသျှအင်ပါယာမှ ထွက်သော အဆီအနှစ်တို့ စုဝေးကြရာ ရပ်ကွက်တစ်ကွက်ဟု ဆိုလျှင် မမှားနိုင်ချေ။ ထိုရပ်ကွက်၌ အင်ပါယာ ကြီးပွားရေး ကိစ္စအရပ်ရပ်ကို အသင်းသားပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင်တို့ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြသည်။ အင်ပါယာအကြောင်း ရေးထားသော စာအုပ် နှစ်သိန်းကျော်ကို ဖတ်ကြသည်။ ထိုရပ်ကွက်၌ ဗြိတိသျှအင်ပါယာသို့ ရောက်နိုင်သော သင်္ဘောအသွားအလာကိစ္စ၊ ကုန်တင်ကုန်ချ ကိစ္စတို့ကို စီမံခန့်ခွဲသည်။

ထိုမှလွန်လျှင် ထရက်ဖောလဂါးလမ်းဆုံသို့ ရောက်မည်။ ထိုလမ်းဆုံ

တစ်ဝိုက်၌ နိုင်ငံတော် ပန်းချီတိုက်ရှိ၏။ သစ်ပင် ဝိုင်းရံလျက်ရှိသော ကွက်လပ်တစ်ခုရှိ၏။ ကွက်လပ် အလယ်၌ မြင့်မားသော ကျောက်တိုင် စိုက်ထူထားသည်။ ကျောက်တိုင်ထိပ်၌ ဗြိတိသျှတို့၏ ဂုဏ်သရေကို ဆောင်သော ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ် နယ်လဆင်၏ အရုပ်ကို တပ်ထားသည်။ ကျောက်တိုင်ခြေရင်း၌ ခြင်္သေ့ရုပ် လေးရုပ် စောင့်လျက်ရှိကြသည်။

ထရက်ဖောလဂါး လမ်းဆုံသို့ရောက်လျှင် ချာရင်ကရော့ မီးရထားဘူတာရုံနှင့် မဝေးတော့ပြီ။ ထရက်ဖောလဂါးဘက်၌ ညနေခင်း နေသာသည့် အခါ ကျောက်တိုင်ခြေရင်း ပတ်လည်တစ်ဝိုက်သည် ခိုနှင့် ခိုစာကျွေးသူတို့နှင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိသည်။ ခိုလှိုင်းထနေသည်ဟု ဆိုအပ်လှသည်။ သို့ရာတွင် ခိုနှင့်တကွ ခိုစာကျွေးသူတို့သည် တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် ရှိကြသည်။ မျက်စောင်းထိုး၌ ရှိသော ချာရင်ကရော့ ဘူတာရုံရှေ့မှာကား လူလှိုင်းကြီးထလျက် ရှိသည်။ ထိုလူအပေါင်းတွင် အချို့လည်း သိမ်းမြစ်တစ်ဖက်သို့ကူးရန် ရထားစောင့်ကြ၏။ အချို့လည်း သတင်းစာတိုက်ပေါသော ဖလီလမ်းသို့ သွားကြ၏။ အချို့လည်း ဝိတိုရိယ တာရီးသို့ လမ်းလျှောက်ရန် သွားကြ၏။ အချို့လည်း ဝိုက်ဟောခေါ် အစိုးရရုံးများဘက်သို့ သွားကြ၏။ အချို့လည်း လူစည်ကားသော လန်ဒန် အနောက်ပိုင်းသို့ သွားရန် ပြင်ဆင်ကြသည်။ ထိုလူအပေါင်းသည် လှိုင်းဂယက်သဖွယ် ချာရင်ကရော့ ဘူတာရုံကိုဖြတ်၍ ထွက်သွားကြသည်။ တစ်ဖန် ချာရင်ကရော့ဘက်သို့ အသစ်အသစ် ရောက်လာသော လူစုလူအုပ်ကလည်း ရှိသေးသဖြင့် ဖြာထွက်သွားသော လှိုင်းဂယက်နေရာများမှာပင် လှိုင်းဂယက် အသစ်အသစ် ပေါ်လာကြပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ချာရင်ကရော့လမ်းသည် အမြဲလူပြည့်လျက် ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ချာရင်ကရော့လမ်း၌ သာမန်ခရီးသည် စာရေးစာချီကုန်သည်၊ ကျောင်းသားတို့ကိုသာမက စီတန်းလှည့်လည်သော ဘုံဝါဒဂိုဏ်းသားတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်သည်။ ထိုသူတို့သည် ၄ ယောက်တစ်တွဲ စီတန်း၍ ဘူတာရုံနားသို့ သီလာပြီးလျှင် ဗိုလ်ချုပ်နယ်လဆင် ကျောက်တိုင်ခြေရင်းရှိ ကွက်လပ်သို့ ရောက်လာတတ်ကြသည်။ ကျောက်တိုင်၏ ဖိနပ်ပေါ်သို့ ခေါင်းဆောင်များတက်၍ သူတို့၏ လိုဘဆန္ဒကို ဟစ်လေ့ရှိကြသည်။

ထိုအခါ စီတန်းလမ်းလျှောက်သူများသာမက သာမန် ခရီးသည်တို့လည်း ကျောက်တိုင်ခြေရင်းကို ကပ်ကြလေသည်။

ထိုမျှ အရေးရောက်သော ချာရင်ကရော့လမ်း၊ ထိုမျှ လူစည်ကားသော ချာရင်ကရော့လမ်း၊ ထိုမျှ ဆိုင်ကြီးကနားကြီး ပေါသော ချာရင်ကရော့လမ်းတွင် အရှုပ်ရှုပ်အထွေးထွေး ဖြစ်နေကြလိမ့်မည်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ အလွန်ညစ်ပတ် ပေကျနေလိမ့်မည်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ အတိုက်အခိုက် များလိမ့်မည်ဟု ထင်စရာရှိသည်။ ထင်ရပါ၏။ သို့ရာတွင် ထင်သလို မဟုတ်ချေ။ လမ်း၌ လူသွားလူလာ စည်းကမ်းရှိ၏။ သန့်ရှင်း၏။ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ သိမ်မွေ့ကြသည်။

ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံ၊ ဘတ်စ်ကားရပ်သော နေရာတို့သို့ သွားကြည့်ပါလေ။ အသွားအလာ စည်းကမ်းရှိပုံကို မြင်နိုင်သည်။ ဦးရာလူ ရစတမ်းဟူသောစကားသည် စကားမည်ကာမတ္တ မဟုတ်။ အနောက်တိုင်းသားတို့အဖို့မှာ တန်ခိုးကြီးသော ဥပဒေကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ရုပ်ရှင်လက်မှတ်ရုံ မဖွင့်ခင် ရောက်လာကြသူသည် လက်မှတ်ရုံနားမှာ ရပ်စောင့်နေလျှင် ထိုသူကို တွန်းဖယ်ကာ နောက်ရောက်လာသူက နေရာမလှချေ။ ထိုသူ နောက်ကသာ ရပ်၍စောင့်သည်။ ဤနည်းအတိုင်း ရောက်လာသမျှသော သူအပေါင်းသည် တစ်ယောက်နောက်က တစ်ယောက်စီတန်းလျက်သာ နေတတ်ကြသည်။

လက်မှတ်ရုံဖွင့်၍ လက်မှတ်ရောင်းသောအခါ အစဉ်အတိုင်း လက်မှတ်ဝယ်ယူ၍ ဝင်ကြသည်။ ဘတ်စ်ကား ရပ်နေသော နေရာမှာလည်း ထိုနည်းနှင့်နှင်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အနိဋ္ဌာရုံ ဖြစ်သော ဆူညံမှု၊ တွန်းထိုးမှု၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာမှု ကင်းကြသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့သည် အလုပ်ကို တရားသဖြင့် ဖြည်းဖြည်းသက်သာ ပြုလုပ်တတ်သော သဘောတစ်ရပ်သည် လမ်းဘေး လမ်းမ၌ပင် အထင်အရှားရှိသည်။ ထိုလူတန်းကို ကြည့်ပါဦး၊ နေရာစောင့်ရင်း အကြီး အငယ်၊ ကျား-မ မကျန် စာဖတ်နေတတ်ကြသည်။ စာမဖတ်လျှင်လည်း လူတန်းအနီးသို့လာ၍ ဖျော်ဖြေလေ့ရှိသော သူတောင်းစားတို့ကို ကြည့်နေတတ်ကြသည်။

ထိုသူတောင်းစားများကလည်း နားပူနားဆာ ကျားပိန်တွယ် တွယ်၍

ပိုက်ဆံတောင်းသည် မဟုတ်၊ ထိုသို့ တောင်းလျှင်လည်း ပုလိပ်က ချက်ချင်း ဖမ်းပေးလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတောင်းစားများသည် တတ်သည့် ပညာ မနေသာ ဆိုဘိသကဲ့သို့ မိမိတို့ တတ်မြောက်သော အတတ်ကို ပြကြသည်။

လူတန်းအနီးတွင် အချို့လည်း ဘင်ခရာ အကအခုန်ပြု၍ တောင်းကြသည်။ အချို့လည်း ကွက်စိပ်ဟော၍ တောင်းကြသည်။ အချို့လည်း ရွှံ့ကို ပုံအမျိုးမျိုးပြု၍ တောင်းကြသည်။ ထိုရွှံ့သည် တစ်မဟုတ်ချင်း ရှိတ်စပီးယား၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သည်။ ဟစ်တလာ၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သည်။ ချိန်ဘာလိန်း၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သည်။ အချို့လည်း ကြောင်ကဲ့သို့ ခွေးကဲ့သို့ တူအောင် အော်၍ တောင်းကြသည်။ အချို့လည်း စက္ကူကို ဆုတ်ပြု၍ တောင်းကြသည်။ ဆုတ်ပြီးဖြန့်လိုက်သောအခါ ထိုစက္ကူသည် နေကြာပန်းပုံ၊ ပန်းပြာသားပုံ စသော ပုံအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာသည်။ အချို့လည်း ကျွမ်းထိုးပြု၍ တောင်းကြသည်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လိုက်တို့ကို မကြည့်ရခင် သူတို့ကို ကြည့်ရသည်ကပင် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်။

တစ်ဖန် လမ်းများ၌ လူသွားလူလာ များသော်လည်း အတိုက်အခိုက်နည်းလှ၏။ အတိုက်အခိုက် ရှိပြန်လျှင်လည်း သိမ်မွေ့သော စကားဖြင့် ကိစ္စပြီးပြေသည်သာများသည်။ မော်တော်ဘတ်စ်ကားတို့သည် လမ်းဆုံတိုင်း၌ ရှိသော မီးနီ၊ မီးစိမ်းတို့၏ အာဏာကို တစ်သဝေမတိမ်း လိုက်နာကြသည်။ မီးနီပြုလျှင် ရပ်ကြသည်။ မီးစိမ်းပြုလျှင် သွားကြသည်။ ထိုမီးတို့သည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့် သူ့အလိုလို တစ်လှည့်စီ လင်းပြတတ်ကြသည်။ မီးအနီးအနား၌ ပုလိပ်မရှိစေကာမူ ကားသမားတို့သည် မီး၏ ဩဇာကို နာခံကြသည်။ ပုလိပ်မရှိသောကြောင့် ထင်ရာပြုမည်ဟု သဘောထားကြဟန်မတူ၊ ပြုလျှင်လည်း ခရီးသည်တို့က ခံကြမည်မဟုတ်၊ ဝိုင်း၍ သက်သေခံကြမည်ကားမလွဲ ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် လမ်းပေါ်က လူသည် ကားကို မကြောက်ရ၊ ကားကသာ လူကို ကြောက်ရဟန်တူသည်။ ကား၌ သွားပိုင်ခွင့် ရှိသော်လည်း ခပ်လှမ်းလှမ်းက လူဖြတ်သွားသည်ကို မြင်လျှင် ကားရပ်တန့်လိုက်သည်ကို ကျွန်တော် ကြိမ်ဖန်များစွာ မြင်ဖူးသည်။ လူကလည်း အရမ်းမဲ့ဖြတ်လေ့မရှိ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ကိစ္စသာ ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်လမ်း၌ လူနှင့် ကားတို့သည် အချင်းချင်း ကောင်းစွာ နားလည်ကြဟန်တူသည်။

တစ်ဖန် လန်ဒန်ပုလိပ်ကိုလည်း မချီးမွမ်းဘဲ မနေနိုင်၊ သူတို့သည် ခန့်ညားစွာ ဝတ်ဆင်ထားသော်လည်း သိမ်မွေ့သော စိတ်ထားရှိသည်။ ခရီးသည်ကို ကူညီတတ်လေသည်။ ကူညီနိုင်အောင်လည်း သူတို့မှာ အရည်အချင်းရှိပြီး ဖြစ်သည်။ သင် မသိသော လမ်းတစ်လမ်းကို ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကိုဖြစ်စေ သူ့ထံသို့သွား၍ မေးလျှင် တစ်ချက်တည်း ပြောပြလိုက်နိုင်သည်။ အချိန်မတော်သဖြင့် လိုက်ပို့တန်လျှင် လိုက်ပို့တတ်သည်ဟုပင် ကြားဖူးသည်။ တစ်ဖန် လန်ဒန်ပုလိပ်တို့သည် သူတို့တိုင်းပြည်ကို ဘယ်သို့ အုပ်ချုပ်စီမံသည်၊ ပြည့်အာဏာသည် မည်သူ့လက်၌ ရှိသည်ဆိုသော သဘောကို နားလည်ကြဟန်တူသည်။ လန်ဒန်မှာ ဘုံဝါဒသမားတို့သည် တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ခါ သုံးခါလောက် မြို့ကို လှည့်လည်၍ သူတို့၏ဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးကြသည်။ ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်၌လည်း ဝါဒဖြန့်ဖြူးလေ့ရှိသည်။ မြို့ကို လှည့်လည်သောအခါတိုင်း စိတန်းသူနှင့် ပုလိပ်ဆက်ဆံဟန်သည် အားကျဖွယ် ဖြစ်သည်။

လမ်း၌ သန့်ရှင်းသည်ကိစ္စကလည်း အထူးချီးမွမ်းဖွယ် ဖြစ်သည်။ အစိုးရက အထူးအထွေ ကြပ်မတ်ပေးရသောကြောင့်ဟု မဆိုသာ။ ပရိသတ်ကပင် အသန့်အရှင်း ကြိုက်ကြဟန်တူသည်။ လန်ဒန် မြို့လယ်နှင့် အနောက်ပိုင်းမှာ လူလေးသန်းကျော် ရှိသဖြင့် ထိုရပ်ကွက်များ၌ လူများသလောက် ညစ်ပတ်ရမည်ဆိုလျှင် လန်ဒန် ခက်ရချေတော့မည်။ သို့ရာတွင် လန်ဒန် မညစ်ပတ်သဖြင့် မခက်၊ စက္ကူစုတ် တံတွေးတို့ကို လမ်းပေါ်သို့စွန့်သူ လုံးဝ မရှိဟု မဆိုလို၊ ရှိပင်ရှိသော်လည်း လူဦးရေနှင့်စာလျှင် နည်းသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း သူတို့ကို တု၍ ပစ်ချစရာ ရှိသော်လည်း လမ်းပေါ်သို့ ပစ်မချဘဲ အိတ်၌ဆောင်ယူခဲ့၍ အိမ်သို့ ရောက်သောအခါမှ အမှိုက်ပုံးထဲ ပစ်ထည့်လေ့ရှိသည်။

ထိုကြောင့် ချာရင်ကရောလမ်းသည် မည်မျှပင် လူထူထပ်စေကာမူ စည်းကမ်းသေဝပ်သည်။ သန့်ရှင်းသည်။ ပြည်ကြီးသားတို့၏ လမ်းမတော်ကြီးပေဟု ကျွန်တော် မှတ်ခဲ့သည်။

လန်ဒန်မြို့ ရုပ်ရှင်နှင့် ပွဲသဘင်

ရုပ်ရှင်ကောင်း ပွဲကောင်းတို့ကို ကြည့်ရလျှင် ဝတ္ထုကောင်း၊ ကဗျာလင်္ကာကောင်း၊ ပန်းချီကောင်း၊ ပန်းပုကောင်းတို့ကို ဖတ်ရ ကြည့်ရသကဲ့သို့ စိတ်၏ ဖျော်ရွှင်ခြင်းကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြောင်း၊ လောကလူဘုံ ဖြစ်ပျက်ပုံတို့ကိုလည်း နားလည်နိုင်ကြောင်း အဆိုရှိသည်။ ထိုအဆိုကို ကျွန်တော် ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည့်အတိုင်း ကျွန်တော်တို့ လန်ဒန်မှာ ပညာသင်ကြားနေကြစဉ်၊ ရုပ်ရှင်ကောင်း ပွဲကောင်းတို့ကို အတော်အတန် ကြိုးစား၍ ကြည့်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ပညာကိုလည်း ကြိုးကြိုးစားစား သင်ကြပါသေးသည်။ ပွဲကြိုက်သူနှင့် လန်ဒန် အလွန်ကိုက်ညီသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စည်ကားသော လန်ဒန်မြို့လယ်နှင့် လန်ဒန်အနောက်ပိုင်းမှာပင် ရုပ်ရှင်ရုံကြီးပေါင်း ၅၀ မက ရှိသည်။ ဇာတ်ရုံကြီးပေါင်းကလည်း ၅၀ မက ရှိသည်။ ရုပ်ရှင်ရုံသေး၊ ဇာတ်ရုံသေးတို့ကို အရေအတွက်၌ မသွင်းလိုပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းကို ရေးသော အချို့တိုင်းခြားသား စာရေးဆရာတို့သည် မြန်မာလူမျိုးကို အလွန် ပွဲကြိုက်သော လူမျိုးဟု ရေးတတ်ကြသည်။ လန်ဒန်သို့ရောက်၍ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံ ထိုမျှ များပြားကြောင်းကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်ရသောအခါ မြန်မာလူမျိုး ပွဲကြိုက်သည် ဆိုခြင်းမှာ ဘာဟုတ်သေးသနည်းဟု တွေးမိလာသည်။

လန်ဒန်မြို့မှာ သုံးလေးလလောက်နေ၍ ပွဲဆယ်ချီ ဆယ့်ငါးချီလောက် ကြည့်မိသောအခါ သူတို့ဆီက ရုပ်ရှင်သဘော၊ ဇာတ်သဘောကို အတန်ငယ် ရိပ်မိလာသည်။ ရုပ်ရှင်သဘောကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြပါအံ့။ ဘိလပ်မှာ ပြသော ရုပ်ရှင်သည် ထူးခြားလှသည် မဟုတ်ပါ။ အများအားဖြင့် မြန်မာ

နိုင်ငံမှာကဲ့သို့ပင် အမေရိကန် ဟောလိဝုဒ ရုပ်ရှင်မြို့က ရိုက်သော ရုပ်ရှင် ကားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ လန်ဒန်သို့ ကျွန်တော်ရောက်သောနေ့၌ ရန်ကုန် မှာ ကျွန်တော် ကြည့်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားကိုပင် လန်ဒန် ရုပ်ရှင်ရုံ၌ ပြသနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ အမေရိကန်က ရုပ်ရှင်ကား သာ များသောကြောင့် အကြမ်းအားဖြင့် မထူးခြားလှဘူးဟု ဆိုရသော်လည်း အသေးစိတ်လိုက်သော် ထူးခြားချက် သုံးချက်ကို တွေ့ရသည်။

ပထမအချက်မှာ လန်ဒန်မြို့ရှိ အချို့ရုပ်ရှင်ရုံ လေးငါးရုံသည် ပြင်သစ် ရုပ်ရှင်ကား၊ ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှားရုပ်ရှင်ကား စသော ဥရောပကုန်းမြေဘက်က ရုပ်ရှင်ကားများကိုသာ ပြလေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာတတ်သူတို့လည်း နားလည်နိုင်ကြအောင် ရုပ်ရှင် ကား၏ အောက်ဆွယ်၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆို၍ ရေးသားထားလေ့ရှိ သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းခြားဘာသာတတ်သူ၊ မတတ်သူ နှစ်မျိုးစလုံးပင် တိုင်းခြားရုပ်ရှင်ကားကို ကြည့်ရှုနှစ်သက်နိုင်ခွင့် ရသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ကြီး မဖြစ်ခင်က ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား ရုပ်ရှင်ကားနှင့် ရုရှားကားတို့ ကို ပြကြသည်။ စစ်ကြီးဖြစ်ပွားလာသောအခါ ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကားများကို ပြသည်သာ များလာသည်။ ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှားရုပ်ရှင်ကားတို့၏ သဘောသည် ပြင်သစ်ဝတ္ထု၊ ရုရှားဝတ္ထုတို့၏ သဘောနှင့် တစ်ထပ်တည်း တူညီသည်။ ထိုဝတ္ထုတို့၏ သဘောမှာ လွမ်းစရာ မဟုတ်သည်ကို ကြံဖန် ၍ မဖွဲ့လို၊ မလှပသည်ကို ကြံဖန်၍ လှပအောင် မဖွဲ့လို။ လောက အဖြစ် အပျက်ကို အဖြစ်အပျက် အမှန်အတိုင်းသာ ဖွဲ့တတ်သည်။ အရုပ်ဆိုးသော လောကကို အရုပ်ဆိုးအတိုင်းသာ ဖွဲ့တတ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုဝတ္ထုတို့၌ လောက အဖြစ်အပျက်ကို ရေးပြသောအခါ အလွန် အနုစိတ်၍ ရေးပြတတ်သည်။ သာမန်မျက်စိ သာမန်နားတို့ဖြင့် မမြင် မကြားတတ်သော သာမန်အသေး အဖွဲ့တို့ကိုပင် ဖော်ပြ ရေးပြတတ်သည်။ ရေးပြရာ၌ သွယ်ဝိုက်သော နည်း ဟုခေါ်သော ဝင်္ကံဝတ္ထုနည်းကို သုံးတတ်သည်။ ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှား ရုပ်ရှင်ကားတို့လည်း ထိုသဘောအတိုင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အချို့မြန်မာ ကျောင်းသားတို့သည် ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှားရုပ်ရှင်ကားတို့ကို ပို၍ နှစ်သက်ကြသည်။

ဒုတိယတစ်ချက်မှာ လန်ဒန်မြို့ရှိ အချို့ရုပ်ရှင်ရုံများသည် ရုပ်ရှင်ကား သက်သက်ကိုသာ ပြကြသည် မဟုတ်၊ ရုပ်ရှင်အပြင် ဇာတ်အငြိမ့်၊ မျက်လှည့်တို့ကိုပါ ထည့်ညှပ်၍ ပြတတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လူတစ်ယောက်တည်းကသာ တီးသော်လည်း ဆိုင်းဝိုင်းကြီးကဲ့သို့ သံစုံမြည်တတ်သော စန္ဒရားပုံသဏ္ဍာန် တူရိယာတစ်မျိုးကို တီးပြသည်။ တီးပြစဉ် ရုပ်ရှင်ကားပေါ်မှာ သီချင်းစာကို ထိုးပြသည်။ ပွဲရှုလာသူအပေါင်းသည် အကြီးအငယ် ကျား မ မကျန် ဆိုင်းနှင့်လိုက်၍ သီချင်းဆိုတတ်ကြသည်။ ကျွန်တော်၏ ယာဘက်က အဘွားအိုလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ ကျွန်တော်၏ ဝဲဘက်က မိန်းမဝဝကြီးလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ ကျွန်တော့်ရှေ့က နားသန်သီးကလေးနှင့် မိန်းမပျိုလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ သူနှင့်ယှဉ်၍ ထိုင်သော ယောက်ျားပျိုလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ ကျွန်တော်၏ ရှေ့ခပ်လှမ်းလှမ်း၊ ကျွန်တော်၏ နောက်ခပ်လှမ်းလှမ်းရှိ လူအပေါင်းလည်း သီချင်းလိုက်ဆိုကြသည်။ တစ်ရုံလုံး သီဆိုနေကြသည်။ တပျော်တပါးကြီး ပါပေတည်း။ ရုပ်ရှင်နှင့် ဇာတ်အငြိမ့် တွဲဖက်၍ပြခြင်းသည် တစ်မျိုး နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ပွဲပြသူများလည်း ဝင်ငွေပိုစရာ အကြောင်းရှိ၏။ ပွဲကြည့်ပရိသတ်လည်း ရုပ်ရှင်၊ ဇာတ်အငြိမ့် စုံစုံကြည့်ခွင့် ရသည်။

တတိယအချက်မှာ လန်ဒန်၌ သတင်းကား သက်သက်ပြသော သတင်းကားရုပ်ရှင်ရုံ အလွန်ပေါများ ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်မြို့လယ်ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်းတို့၌ လက်ညှိုးထိုး၍ မလွဲနိုင်အောင် ပေါသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ သတင်းကားရုပ်ရှင်ရုံသည် ခပ်သေးသေး ဖြစ်၏။ ပရိသတ် ၂၀၀ မှ ၂၅၀ အထိလောက် ဆံ့မည်ထင်၏။ တစ်သျှိုလင်တန်း၊ ခြောက်ပဲနီတန်း ဟူ၍ နှစ်တန်းသာထားရှိသည်။ အချိန်မှာ တစ်နာရီသာကြာသည်။ ပြသော ကားများသည် အများအားဖြင့် ကမ္ဘာ့သတင်းကားများ ဖြစ်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့ သတင်းကားများနှင့်အတူ မြို့ကြီးပြကြီး ရှုမျှော်ခင်းများကို ပြသော အသံထွက်သတင်းကား၊ လက်မှုစက်မှု၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သော သင်ခန်းစာ အသံထွက်ကား၊ မျက်မှောက်ခေတ်၌ ဖြစ်ပျက်နေသော ရာဇဝင် ဆန်ဆန် အသံထွက်ကား၊ ရယ်ဖွယ်ရာ ဇာတ်တို အသံထွက်ကား၊ ကာတွန်း

အနောက်နိုင်ငံ တီးဝိုင်းကြီး

ရုပ်ပြောင် အသံထွက်ကားမှစ၍ ပျော်ရွှင်စရာ သုတဖြစ်စရာကောင်းသော ကားတို့ကို ထည့်ညှပ်၍ ပြတတ်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုသတင်းကား ရုပ်ရှင်ကို ခဏခဏ ကြည့်ရှုလေ့ရှိကြသည်။ တစ်ကြိမ်၌ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံက ဘုရားပေါင်းစုံ သတင်းအသံထွက်ကားကို မြင်ကြ၏။ နောက်တစ်ကြိမ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ရှုမျှော်ခင်းသတင်း အသံထွက်ကားကို မြင်ကြသည်။ ရုပ်ရှင်ကား၌ မြင်ရသော တိုက်တာ စေတီတို့မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အသံသတင်းမှာ အမှားမှားအယွင်းယွင်း အတန်ငယ်ပါသေးကြောင်း သိရသည်။ သတင်းကားတို့ကို ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ကြည့်ရပါ၏။ ဇာတ်ထုပ်ရှည်ကြီးများနှင့်တွဲ၍ တစ်ကားစ နှစ်ကားစ ကြည့်ရပါ၏။ သို့ရာတွင် လန်ဒန်မှာကဲ့သို့ သတင်းကားရုပ်ရှင်ရုံ သပ်သပ်၌ သတင်းကားများကိုချည်း တစုတရုံးတည်း၊ တစ်ချိန်တည်း ကြည့်ခွင့်မရသေးချေ။ တစ်နေ့နေ့မှာ ကြည့်ခွင့်ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။

လန်ဒန်မြို့ရှိ ဇာတ်ပွဲသဘင်၏ သဘောကို ဆိုပါအံ့။ အကြမ်းအားဖြင့် ဆိုရသော် ကျွန်တော်တို့ဆီက ဇာတ်ဆရာ ဦးဖိုးစိန်တို့ ခင်းကျင်းပြသသော မြန်မာဇာတ်ပွဲ သဘောမျိုးပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်၏။ သို့ရာတွင်

အသေးစိတ် လိုက်သော် ခြားနားချက် ရှိသေးသည်။ မြန်မာဇာတ်ပွဲ သဘောသည် အများသိကြသည့်အတိုင်း အတီးအမှုတ်၊ အကအခုန်၊ အဆို၊ အပြောတို့ဖြင့် ဇာတ်ထုပ် ခင်းကျင်းပြသသော သဘောဖြစ်၏။ အနောက်နိုင်ငံရှိ ဇာတ်သဘောသည် ထိုသို့မဟုတ်။ တစ်မျိုးစီ တစ်ဌာနစီ၊ သီးသန့်ခြားနားထား၏။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ထက် ပို၍ သေချာ၏။ ပို၍ အနုစိတ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့အဖို့မှာ ဇာတ်ပွဲဟု ဆိုလိုက်လျှင် ‘ဒရာမာ’ ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ ‘အော်ပရာ’ ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ ‘ဘဲလေး’ ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ ‘ရဗျူး’ ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ ‘ပင်တိုမိုင်း’ ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုးစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိသည်။

“ဒရာမာ” ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲမျိုးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် စကားပြောပြဇာတ်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ထိုဇာတ်ပွဲမျိုးကို ခင်းကျင်းသောအခါ အတီးအမှုတ် မပါဘဲ၊ အကအခုန် မပါဘဲ ခင်းကျင်းသည်။ အတီးအမှုတ် အကအခုန် ပါပြန်လျှင်လည်း လမ်းသွားရင်း ဟန်လွှဲ ဆိုသကဲ့သို့သော သဘောအဖြစ် ဖြင့်သာ ပါတတ်သည်။ ထိုဇာတ်ပွဲမျိုး၌ ဇာတ်လိုက်တို့သည် တစ်ဇာတ်လုံး အစမှ အဆုံးအထိ စကားအချီအချပြောလျက် ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း ဖော်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ပွဲဟု ဆိုလိုက်လျှင် အတီးအမှုတ်၊ အကအခုန်၊ အဆိုအပြောတို့နှင့် တွဲဖက်နေသည်ဟုသာ သိရ မြင်ရဖူးသော ကျွန်တော်တို့သည် ထိုဇာတ်ပွဲမျိုးကို ခြောက်ကပ်ကပ်နေမည်ဟု ထင်မိ၏။ ထင်လည်း ထင်စရာရှိ၏။ သို့ရာတွင် ခြောက်ကပ်ကပ်မနေ၊ စိုပြည်လှသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ထိုဇာတ်ပွဲမျိုး၌ ပရိသတ်သည် ခင်းကျင်းနေခိုက်တွင် တိတ်ဆိတ်စွာ ကြည့်နေတတ်၏။ ဇာတ်ခန်းတစ်ခန်း ပြီးဆုံးသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လက်ခုပ်ဩဘာ တစ်ခဲနက် မြည်ဟိန်းသွားသည်။ အတီးအမှုတ် မပါဘဲ၊ အကအခုန် မပါဘဲ၊ အဆို မပါဘဲ၊ စကား အချီအချ သက်သက်ဖြင့်သာ ပရိသတ်ကို စွဲမက်အောင် ဆွဲဆောင်တတ်သော ‘ဒရာမာ’ စကားပြောပြဇာတ်သည် အံ့ဖွယ်ကောင်းစွ။ ထိုဇာတ်မျိုးကိုရေးသော ဇာတ်ဆရာသည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်နိုင်။ အစစအရာရာ၌ အလွန်လိမ္မာရမည် ဖြစ်သည်။

“အော်ပရာ” ခေါ် ဇာတ်မျိုးကလည်း တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်မျိုးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အဆို အတီးဇာတ်ဟု ဆိုရာသည်။ ထိုဇာတ်မျိုးကို

ခင်းကျင်းသောအခါ ဇာတ်လိုက်တို့သည် သီချင်း အချိအချဆို၍ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက် ဖော်သွားသည်။ အတီးသမားတို့ကလည်း အဆိုသမားများကို ဖေးမ၍ ဆိုင်ရာ တီးလုံးတီးကွက်တို့ကို တိုးတိုးတစ်လှည့်၊ ကျယ်ကျယ် တစ်ခါ တီးမှုတ်ပေးရသည်။ တစ်မျိုးလျှင် ရှုဖွယ်နာဖွယ်ကောင်းသော ဇာတ် မျိုးတည်း။ ထိုဇာတ်မျိုး၏ သဘောသည် မြန်မာနိုင်ငံက စုံတွဲဇာတ်ထုပ် သဘောနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ ဆီက စုံတွဲဇာတ်ထုပ်မှာကား တစ်ခါတစ်ရံ စကားအချိအချ ညှပ်ပြောသေး ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အကအခုန် ထည့်သေးသည်။ အော်ပရာဇာတ်မှာ စကား လုံးလုံးမညှပ်၊ အက လုံးလုံးမထည့်။ တစ်ဇာတ်လုံး အဆုံးအထိ အဆိုအတီး နှင့်သာ ပြီးရသည်။ ဇာတ်လမ်း၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အခေါ်အပြော ပြုရာ မှာပင် သီချင်းသံဖြင့် ခေါ်ပြောသည်။

အော်ပရာဇာတ်မျိုးသည် ဥရောပ၌ အလွန်ကျော်စောသည်ဟု ဆို သည်။ ဩစထရိယာပြည်နယ်၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရကပင် ဇာတ်ရုံကြီး ဆောက် ၍ ထောက်ပံ့ကြေး ပေးသည်။ ထိုဇာတ်မျိုးသည် ရှေးဦးစွာ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ အစပြု၍ နောင်အခါ အီတာလျံနိုင်ငံ၊ ဂျာမနီနိုင်ငံတို့၌ ထွန်းကားသည်။ ထိုနောက် ဘီလပ်၌ ထွန်းကားသည်ဟု ဆိုသည်။ အော်ပရာ ကပွဲမျိုး ပေါ် ထွန်းခါစက တစ်ပါးသွား သက်သက်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဇာတ်လိုက် သည် သဏ္ဍာန်လုပ် သရုပ်နှင့် တူအောင် ဝတ်ဆင်၍ သီချင်းဆိုသောအခါ အတီးသမားက ဆိုင်ရာတီးကွက်ကို တီးစေရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ဟံသာ ဝတီရောက် မင်းတရားလက်ထက် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ရေးသားသော နတ် ချင်းကို သီဆိုသည်နှင့် ဆင်ဆင်တူမည်ဟု ထင်ရသည်။ မြဝတီဝန်ကြီး ဦးစ ၏ အမှတ်အသား၌ နတ်ချင်းကို သီဆိုမည့်သူသည် ဆိုင်ရာ အဝတ်အင်္ကျီ အဆောင်အယောင်တို့ကို ဆင်ယင် ကိုင်ဆောင်၍ ဆိုင်ရာ နတ် အဖြစ်အပျက် ကို သီဆိုရကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤသဘောမျိုးကို ပုဂံရွှေစည်းခုံ ဘုရား ပွဲ၌လည်း ကျွန်တော် မြင်ခဲ့ဖူးသည်။ တစ်ဖန် ဤသဘောမျိုးသည် တောင်တွင်းကြီး ဆရာကြော့ ရေးသားသော “စုံနဲ့သာမြိုင်” ရှာပုံတော်သီချင်း ကို သီဆိုသည်နှင့်လည်း ခပ်ဆင်ဆင်တူပေလိမ့်မည်။

အော်ပရာ ဇာတ်ထုပ်များတွင် ရှေးရေး ဇာတ်ထုပ်များသာမက ခေတ်

ကာလအလျောက် ရေးသားသော ဇာတ်ထုပ်များလည်း ရှိကြသည်။ ဥပမာ အမေရိကန် ရေကြောင်း ဗိုလ်မှူးတစ်ဦးနှင့် ဂျပန်မကလေးတစ်ဦးတို့၏ အကြောင်းပြသော “မေဒိန်ဘတ်တာဖလိုင်း” ခေါ် မယ်လိပ်ပြာဇာတ်ထုပ်ကို ကျွန်တော် ကြည့်ခဲ့သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်၌ ဇာတ်ခန်း သုံးခန်းရှိသည်။ ပထမဆုံးမှာ ဗိုလ်မှူးနှင့် ဂျပန်မကလေး ချိုချိုစံတို့ မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်၍ ထိမ်းမြားကြသည်။ ဒုတိယခန်းမှာ ဗိုလ်မှူးသည် အမေရိကန်သို့ ပြန်သည်။ သုံးနှစ်ကြာသောအခါ အမေရိကန်သူ မိန်းမယူခဲ့၍ ဂျပန်သို့ အလုပ်ဝတ္တရားနှင့် ပြန်လာသည်။ တတိယအခန်း၌ ချိုချိုစံ အကြောင်းစုံသိ၍ မိမိကိုယ်ကို မိမိ သတ်သေလိုက်သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်ကို အဆိုအတီး သက်သက်ဖြင့်သာ ဇာတ်ခင်းသွားသည်။

ဘဲလေးခေါ် ဇာတ်မျိုးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အကအတီးဇာတ်ဟု ဆိုရာသည်။ ထိုဇာတ်မျိုးကို ခင်းကျင်းသောအခါ ဇာတ်လိုက်တို့သည် ဆိုင်ရာ ဟန်အကမျိုးကို အညီအညွတ်က၍ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက် ဖော်သွားကြသည်။ အတီးသမားတို့ကလည်း အကသမားတို့ကို ဖေးမ၍ ဆိုင်ရာတီးလုံးတီးကွက်တို့ကို တိုးတိုးတစ်လှည့် ကျယ်ကျယ်တစ်ခါ တီးမှုတ်ပေးကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ရှေးရိုးရာဇာတ်ခင်းပုံ၌ မြင်ရတတ်သော အချို့အချို့သော ဇာတ်ကွက်ဇာတ်ခန်း ပြသပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော ဘိုးတော် ရာမလက္ခဏာတို့ အယုဒ္ဓရပြည်သို့ သွားခန်း၊ အားတက်ဖွယ်ဖြစ်သော ရာမလက္ခဏာတို့ လေးတင်ခန်း၊ သနားဖွယ် ထိတ်လန့်ဖွယ်ဖြစ်သော ဘီလူးမ ဂမ္ဘီ သားပျောက်ရှာခန်း၊ သနားဖွယ် နှစ်သက်ဖွယ် နှစ်ထွေရောနေသော ဒသာဂီရိဘီလူးက သီတာဒေဝီကို သုံးခွန်းသော စကားပြောခန်းတို့သည် သဘောအားဖြင့် ‘ဘဲလေး’ ခင်းကျင်းပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ ခင်းကျင်းပုံကို အသေးစိတ်ပါအံ့။ ဘိုးတော် ရာမလက္ခဏာတို့ အယုဒ္ဓရပြည်သို့ သွားကြသောအခါ၌ ဘိုးတော်သည် ရာမ မသိစေဘဲ လက္ခဏာအား သစ်သီးပေးသည်။ ပေးစဉ် တစ်ယောက်တည်းသာ သစ်သီးကိုစားရန် မှာသည်။ လက္ခဏာ မနေ။ ရာမအား ပြ၏။ ရာမသည် ဘိုးတော်အား အပြစ်တင်၏။ ထိုအခါ ဘိုးတော်သည် လက္ခဏာထံသို့ သွား၍ လက္ခဏာအား ရိုက်ရန် တောင်စွန်းဖြင့် ရွယ်၏။ ရွယ်သော တောင်စွန်းကို ရာမက ဖမ်းကိုင်

လိုက်သည်။ ဘိုးတော် မြေသို့ လဲရရှာ၏။ ဤဇာတ်ခန်းကို ခင်းကျင်းသောအခါ စကားအချိအချ မထည့်။ အကဟန် သက်သက်ဖြင့် ညီနောင်ချစ်ခင်သော သဘောကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြသွားသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ရာမ လက္ခဏာတို့၏ မြားဒဏ်ကြောင့် အသက်ဆုံးရှုံးသော ဒုသနှင့် ခယဘီလူးညီနောင်ကို အရှာအဖွေ ထွက်သော မိခင်ဘီလူးမ ဂမ္ဘီသည် စိမ့်မြိုင်ကြီး၌ မကောင်းသော နိမိတ်ကို မြင်သဖြင့် ထိတ်လန့်ပုံ၊ သွေးစ သွေးနကို မြင်ရသဖြင့် သောကမီး တောက်လောင်ပုံတို့ကိုလည်း အက သက်သက်ဖြင့်သာ ဖော်ပြသွားသည်။ ဘဲလေး ဇာတ်ခင်းပုံသည်လည်း ဤသဘောမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဘဲလေးသည် အကဟန်ဖြင့်သာ ခင်းကျင်းသော ဇာတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဘာသာစကားကို နားလည်ရန်မလို။ မျက်စိအလင်းရှိသူတိုင်း ကြည့်နားလည်နိုင်၏။ မည်သည့်လူမျိုးက ကပြသည်ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်ဇာတ်ကိုပင် ခင်းကျင်းသည်ဖြစ်စေ တစ်ကမ္ဘာလုံး နားလည်နိုင်သည်။ ဘဲလေးကဟန်သည် ခြေဖျားထောက်ကာ ပတ်ချာလှည့်ကာ ကခြင်းဖြစ်သည်။ ကရာတွင် အရှေ့တိုင်းသားသည် လက်ကို နိုင်သကဲ့သို့ အနောက်တိုင်းသားသည် ခြေကို နိုင်သည်။

ဘဲလေးခေါ် ဤအက အတီးဇာတ်မျိုးသည် ရှေးဦးစွာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ စတင်ပေါ်ပေါက်၏။ နောင်အခါ အိတာလျံ၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှားတို့သို့ ရောက်၏။ ထိုနောက် ဘီလပ်သို့ရောက်သည်။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်၊ ဆယ်ငါးနှစ်လောက်က ကမ္ဘာကျော် ရုရှားဘဲလေး ကချေသည်မ အင်နာပတ်ဗလိုဗား မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ကပြဖူး၏။ အိန္ဒိယတိုင်းသား ကချေသည် ဥဒေရှ်ကာလည်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက် ကပြဖူး၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မာလဘာကမ်းခြေမှ ကထာကလိဇာတ်သဘင်အဖွဲ့လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှင့် ဂျူဗလီရုံတို့၌ ကပြဖူးသည်။

“ရဗျူး” ခေါ် ဇာတ်သဘင်မျိုးလည်း ရှိသည်။ ထိုဇာတ်သဘင်သည် ပွဲညွန့်ပေါင်း သဘောဖြစ်သည်။ ယိမ်းအမျိုးမျိုး၊ အငြိမ့်သဘောအမျိုးမျိုး၊ ဘား မျက်လှည့် ရယ်ရွှင်ဖွယ် အဖုံဖုံတို့ကို စုပေါင်း၍ ပြသည်။ ဤအခန်းတွင် ခြေထောက်ကလေးများကို လေထဲ၌ မြှောက်ကာပင့်ကာ ကတတ်သော အမျိုးသမီးယိမ်းမျိုးကို မြင်နိုင်သည်။ ထိုအခန်းတွင် အော်ပရာ အဆိုအတီး

ကို နားထောင်ရ၏။ ထိုအခန်းတွင် ဘဲလေး အက အတီးကို ကြည့်မြင်ရ
၏။ ထိုအခန်းတွင် လူရွှင်တော် နှစ်ယောက် တသောသောနေအောင် ပြက်လုံး
ပြောကြ၏။ ထိုအခန်းတွင် ကျွမ်းအမျိုးမျိုး ပစ်ပြ၏။ ထိုအခန်းတွင်
မျက်လှည့် လက်လှည့် ပြ၏။ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ဖြစ်သတည်း။

“ပင်တိုမိုင်း” ခေါ်သော ပွဲသည် “ရဗျူး” ကဲ့သို့ပင် ပွဲညွှန်ပေါင်း
ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၂ ရာသီပြသော ပွဲမဟုတ်။ နာတာလူး ပွဲတော်
အတွင်းမှာသာ ပြသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးများအတွက် ကပြသော ညွှန်
ပေါင်းပွဲ ဖြစ်သည်။ ကလေးကြိုက် ဇာတ်ထုပ်များကို ခင်း၍ ကလေးကြိုက်
သီချင်းများကို သီဆိုလေ့ရှိသည်။ အချို့ ကချေသည်များသည် ကလေးများ
ပင် ဖြစ်ကြသည်။

“အော်ခက်စတရာ” ခေါ် တီးဝိုင်းကြီးများ အကြောင်းကို ဆိုချင်ပါ
သေးသည်။ တီးဝိုင်း ဆိုသည့်အတိုင်း အတီးအမှုတ် သက်သက်သာ ဖြစ်
သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလှူပွဲများတွင် ထည့်သွင်းတတ်သော ဆိုင်းပွဲမျိုး
ဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံ၌ ထိုတီးဝိုင်းကြီးများကို ရုံသွင်း၏။ အများအား
ဖြင့် သီချင်းကြီး သီချင်းခန့်တို့ကို တီးမှုတ်လေ့ရှိသည်။ တီးဝိုင်း၌ တယော၊
စန္ဒရား၊ ခရာ၊ ပလွေ၊ ဗုံတို့ ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တယော အလက်ပေါင်း
၂၀ မက ပါရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တီးမှုတ်သူ ၅၀ နီးပါးလောက်ရှိမည်။
တီးမှုတ်သောအခါ အရောရော အနှောနှော အရှုပ်ရှုပ် အထွေးထွေးမဟုတ်။
သာသာယာယာဖြစ်အောင် သူ့အလှည့်နှင့်သူ တီးကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ
တယောသံကို နှိမ့်၍ ပလွေသံကို ဦးစားပေး၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အခြား အသံ
တို့ကို နှိမ့်၍ ခရာနှင့် စန္ဒရားတို့ကို စုံတွဲလွှတ်ပေး၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ဗုံတို့
နှင့် တယောတို့ကို စိတ်ချောက်ချားစရာ ဖြစ်လာမတတ် တစ်ပြိုင်နက်တီး
၏။ တီးမှုတ်ပုံမှာ သူ့တာဝန်နှင့် သူ့တာဝန် သပ်သပ်ရပ်ရပ် ရှိလှသည်။
ထိုအတီးသမားတို့သည် တူရိယာစာအုပ်များကို ကြည့်၍ တီးကြ၏။ စနစ်
ကျသော နည်းပင်တည်း။ အတီးသမားများအပေါ်တွင် အုပ်စည်း၍ ခေါင်း
ဆောင်သဖွယ် လမ်းညွှန်သူလည်း တီးဝိုင်း၌ ပါသည်။ ထိုသူသည် အတီး
အမှုတ်၌ လွန်စွာနားပါး၍ ဉာဏ်ကြီးသူ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ တီးကွက်
တီးလုံးတို့ကို ထိုသူက စိတ်ကူးထုတ်ရ၏။ အသံအနိမ့်အမြင့် အနုအနွဲ့

အကြမ်းအခန့် သဘောတို့ကိုလည်း ထိုသူက စီစဉ်ရ၏။ တီးမှုတ်နေစဉ် ထိုသူကပင် ခေါင်းဆောင်၍ လမ်းညွှန်ရသည်။

တယော အလက် ၂၀ လောက် အညီအညွတ် နုနုနွဲ့နွဲ့ မြည်နေသံကို ကြားရသောအခါ အနောက်နိုင်ငံသားတို့ ဉာဏ်ကို ကျွန်တော် ချီးမွမ်းမိသည်။ ထိုသူတို့သည် တယောကို မျက်မမြင်များ တီးသော တူရိယာဟု မရှုတ်ချခဲ့။ တယော၏ သတ္တိကို စွမ်းအားရှိသလောက် ထုတ်ဖော်ခဲ့သူများ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တယောကို ရှုတ်ချ၍ ဉာဏ်မထုတ်လို၊ သို့ရာတွင် ရှုတ်ချသော ကျွန်တော်တို့ မြန်မာများပင် ယခုအခါ တီးနေကြပြီ။ တီးနေလျက်နှင့်ပင် အချို့ နှုတ်ဖြင့် ရှုတ်ချနေကြသေးသည်။ ဤကား ချေးမထူသင့်သည့် နေရာတွင် ချေးထူတတ်သော ကျွန်တော်တို့၏ အကျင့်ဆိုး တစ်ခုပင်တည်း။

ရုပ်ရှင်ဇာတ်ပွဲနှင့် ဆိုင်သော အခြားအချက်များကို ဆိုပါဦးအံ့။ ဘိလပ်၌ မိုးထိန်ထိန်လင်းအောင် ကပြသော ပွဲဟူ၍မရှိ။ အလွန်ဆုံး ၁၂ နာရီထိုးလျှင် ပွဲသိမ်းသည်။ ညနေ ၃ နာရီခွဲမှစ၍ ပြလေ့ရှိသည်။ တစ်ပွဲလျှင် ၃ နာရီလောက်ကြာသည်။ ရုပ်ရှင်ပြပုံသည် ထူး၏။ ရုပ်ရှင်ကားကို အရပ်အနားမရှိ။ ည ၁၂ နာရီအထိ ဆက်တိုက်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ရှင်ကြည့်သူသည် ဝင်ချင်သောအချိန်၌ ဝင်၍ ထွက်ချင်သောအချိန်၌ ထွက်နိုင်သည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ဇာတ်ကပြသောအခါ တစ်ခန်းနှင့်တစ်ခန်း ကြာကြာမစောင့်ရ၊ အလွန်ဖျတ်လတ်သည်။ အပိုအမို စကားများကို ပြောလေ့မရှိ။ စကားကြော စကားတံ မရှည်။ အချိန်နှင့်ကိုက်၍ ကပြသည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ဇာတ်ခုံ၌ လိပ်တင် ဖြန့်ချရသော ကားကို အသုံးမပြု၊ သဏ္ဍာန်နှင့် တူအောင် ဆင်ပြင်လေ့ရှိသည်။ ဥပမာ တောခန်းတွင် တောသဏ္ဍာန် ဆင်ပြင်သည်။ နေရောင် လရောင်ကို ယုတ္တိတန်အောင် စီရင်ပေးသည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ပွဲကြည့် ပရိသတ်ကလည်း အလွန် ဣန္ဒြေရသည်။ ဟေလားဝါးလားဟူ၍ မရှိ။ နှစ်သက်လျှင် လက်ခုပ်တီးသည်။ မနှစ်သက်လျှင် ရှူးရှူးရဲရဲ အသံပြုသည်။ ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုကို သူတို့ နားမလည်ကြချေ။

နောက်တစ်ချက်မှာ ဇာတ်ရုံအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ရုံများ၌ အိမ်ခန်းသန့်ရှင်းသကဲ့သို့ သန့်ရှင်းသည်။ လေအဝင်အထွက် ကောင်းသည်။

ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံမှာ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုင်ခုံ ကတ္တီပါအခင်းကော်ဇောများသည်။ ထိုင်ခုံနောက်မှီ၏ နောက်၌ ဆေးလိပ်ပြာခွက် ရှိသည်။ အချို့ ဇာတ်ရုံများတွင် ထိုင်ခုံနောက်မှီများ၏ နောက်၌ ပြာခွက် သာမက ပွဲကြည့်မှန်ပြောင်းလည်း ရှိသည်။ အသုံးပြုလိုလျှင် ၆ ပဲနီပေး၍ အသုံးပြုနိုင်သည်။ တစ်ဖန် ဇာတ်ရုံကို လှပအောင် တန်ဆာဆင်ယင်တတ်သည်။ နံရံမျက်နှာကြက်တို့၌ ရုပ်လုံး ရုပ်တု ပန်းချီဆေးရေးတို့ ရှိသည်သာများသည်။ နောက်ဆုံးတစ်ချက်မှာ လန်ဒန်၌ လူဦးရေကလည်း များလှသဖြင့် ရုပ်ရှင်ဖြစ်စေ၊ ဇာတ်ဖြစ်စေ အောက်ထစ် လေးငါးလ ပြသရသည်။ ရုပ်ရှင်ကောင်း ဇာတ်ကောင်းဆိုလျှင် တစ်နှစ် နှစ်နှစ်တိုင်တိုင် ပြသရသည်။ ထို့ကြောင့် အနောက်ကချေသည်တို့သည် မကောင်းလျှင် ကောင်းအောင် ကြိုးစားကြသည်။ ကြိုးစားသလောက်လည်း ကြိုးစားရကျိုးနပ်သည်။ ဇာတ်ပွဲတစ်ပွဲ၌ နာမည်ရလိုက်လျှင် ငွေသိန်းသောင်းချီ၍ ရနိုင်သည်ဟုဆိုသည်။

လန်ဒန်မြို့ ရုပ်တုများ

လန်ဒန်မြို့၌ ကြေးသွန်းရုပ်၊ တမော့ရုပ် များစွာရှိသည်။ ကျော်မကျော်၊ နာမည်ရမရ အရုပ်အားလုံးကို သိမ်းကျုံး၍ ပေါင်းလိုက်လျှင် မျက်စိနှင့် မလွတ်နိုင်လောက်အောင် များသည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ ထိုအရုပ်တို့ကို လမ်းဆုံ လမ်းခွ၌လည်း မြင်နိုင်၏။ ကမ်းနား၌လည်း မြင်နိုင်၏။ ခပ်သိမ်း ပြည်သူ နှင့် သက်ဆိုင်သော ဘုံအဆောက်အအုံများ၏ အနီးအနား၌လည်း မြင်နိုင် သည်။ ထိုအရုပ်တို့သည် အချို့လည်း ဘာသာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း စေတနာ့ ဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရုပ်တု များ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း ပြည်သူပြည်သားတို့ ချစ်ခင်လေးစားကြသော ဘုရင်၊ ဘုရင်မတို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း စစ်ပွဲအောင်နိုင် သော သေနာပတိတို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း ပညာရှိ စာရေး ဆရာ၊ လောကဓာတ်ဆရာတို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း ရုပ်စုံ ခင်းကျင်းထားသော အရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ကျွန်တော်သည် ထိုရုပ်တုတို့ကို အခါအခွင့်ကြုံတိုင်း ကျောင်းသွား ရာလမ်းမှာ ဖြစ်စေ၊ လည်ပတ်ရာမှာ ဖြစ်စေ ကြည့်မိ၍ ပူဇော်တတ်သော၊ ရုပ်တုဖြင့် မြို့ကို တန်ဆာဆင်တတ်သော အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏ သဘောကို မအံ့ဩဘဲ မနေနိုင်ဖြစ်ရ၏။ ကျွန်တော့်အဖို့မှာ အံ့ဩ၍မဆုံး ဖြစ်နေရသော် လည်း သူတို့လူမျိုးသည် ပူဇော်သင့်သလောက် မပူဇော်တတ်သေး။ မြို့ကြီး ကို တန်ဆာဆင်သင့်သလောက် မဆင်တတ်သေးဟု အယူရှိနေသေးဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဥရောပတိုက်ကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုဖူးသော အင်္ဂလိပ်

စာရေးဆရာ အိဗီလူးကပ်က သူတို့လူမျိုးသည် ပြင်သစ်လူမျိုးလောက် မြို့ကို တန်ဆာမဆင်တတ်သေးကြောင်း၊ ပြင်သစ်လူမျိုးလောက် နိုင်ငံကို မချစ်တတ်သေးကြောင်း၊ သူတို့လူမျိုးသည် မျိုးချစ်စိတ်ကို ထုတ်ဖော်ပြစရာ မဟုတ်ဟု စွဲထားကြောင်း၊ ပြင်သစ်တို့ကား မျိုးချစ်စိတ်ကို ထာဝရမွေးမြူတတ်ကြောင်း၊ ပန်းပွင့်ကို ယုယသလို ယုယတတ်ကြောင်း၊ ပွင့်သစ်ပေါ်လာတိုင်း ဝမ်းမြောက်သလို ဝမ်းမြောက်တတ်ကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော့်အဖို့မှာ အံ့ဩမဆုံးပင် ဖြစ်၏။ ရှိသမျှသော ရုပ်တုတို့သည် လန်ဒန်မြို့ကို ဆရာလူးကတ် ထင်သလောက် လှပအောင် တန်ဆာမဆင်နိုင်ကြဟု ဆိုစေကာမူ ရှုမြင်သူတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကိုကား မပြုပြင်ဘဲ နေမည်မဟုတ်၊ ပြုပြင်ပေးလျက်နေမည်ကား မလွဲတည်း။ အနည်းဆုံး လူငယ်လူရွယ်တို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ပြုပြင်ပေးမည်ကား မလွဲတည်း။

ကျွန်တော်သည် ထရက်ဖောလဂါး လမ်းဆုံလေးထောင့်နေရာ၌ ခိုများကို အစာကျွေးရန်၊ သူများကျွေးသည်ကိုလည်း ကြည့်ရန် အိမ်ရှင်၏တူဖြစ်သော ကျောင်းသားအရွယ် လူကလေး အယ်လင်နှင့် သွားဖူး၏။ ထိုနေရာ၌ ရေကြောင်းစစ်ပွဲများကို အောင်နိုင်ခဲ့သော အင်္ဂလိပ်ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ် နယ်လ်ဆင်၏ ကျောက်ရုပ် ကျောက်တိုင်ရှိ၏။ လူကလေး အယ်လင်က ကျောက်ရုပ်တု နယ်လ်ဆင်အကြောင်း သိပါသလားဟု ကျွန်တော့်ကို မေးသည်။ ကျွန်တော်က သိလိုသော အမှုအရာကိုပြ၍ သူ့အား အပြောခိုင်းသည်။ လူကလေး အယ်လင်က အားရပါးရ ဂုဏ်ယူ၍ပြော၏။ ရိုသေစရာဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ လူကလေး အယ်လင်၏စိတ်၌ ဇာတိသွေးဇာတိမာန် မွေးဖွားခဲ့ပြီ။ ထိုနည်းတူစွာ လူကလေး အယ်လင်သည် အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင် စုံစုံလင်လင် ဖတ်ပြီးဖြစ်လျှင် ပါလီမန် လွှတ်တော်အနီးရှိ ဘုရင်၏ မတရား ချုပ်ချယ်မှုကို မုန်းတီး၍ ဘုရင်ကို ပုန်ကန်ခဲ့သော လွှတ်တော်အမတ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အော်လီဗာကရွန်ဝဲ၏ ရုပ်တုကို မြင်တိုင်း လွတ်လပ်ရေးကို ချစ်ခင်တတ်သော သူတို့လူမျိုး၏ စိတ်ဓာတ်ကို သူ သတိရပေလိမ့်မည်။ ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်တို့ကို ဖတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်လျှင် လက်စတာလမ်းဆုံ လေးထောင့် ဥယျာဉ်တွင်းရှိ ရှိတ်စပီးယား၏ ရုပ်တုကို မြင်တိုင်း စာပေ

မိုလ်ချုပ်ဟိတ်၏ မြင်းရုပ်

ကို ချစ်ခင်လိုသော၊ စာပေအတွက် ဂုဏ်ယူလိုသော ဆန္ဒသည် သူ့စိတ်၌ ပေါ်ပေါက်လာတတ်လိမ့်မည်။ ဤသို့လျှင် ကျွန်တော် တွေးမိသည်။

လန်ဒန်မြို့ရှိ ရုပ်တုတို့၏ ဟန်အမူအရာကလည်း အမျိုးမျိုးဖြစ်သည်။ ဟန်အမူအရာတို့ကို ကြည့်ရသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်။ ဝက်စမင် တာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် နေရာမှာရှိသော ကပ္ပလီလူမျိုး

တို့ကို ငွေဝယ်ကျွန်ဘဝမှ လွတ်ခဲ့သော အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုသမ္မတ
လင်ကွန်း၏ ရုပ်တုသည် ကြည်ညိုစရာကောင်း၏။ ရီဂျင့်ဥယျာဉ်ရှိ ပိတာ
ပင်ခေါ် ကလေးရုပ်တုသည် ချစ်စရာကောင်း၏။ အထက်ပါလီမန် လွတ်
တော်အနီးရှိ ပထမမြောက် အင်္ဂလိပ်ဘုရင် ရစ်ချတ်၏ မြင်းစီးရုပ်သည် စိတ်
တက်ကြွစရာ ကောင်းသည်။

လန်ဒန်မြို့တွင် မြင်းစီးရုပ်တု အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ထိုရုပ်တုအပေါင်း
တွင် ကျွန်တော်သည် စစ်ဗိုလ်ချုပ် မာရှယ်ဟိတ်၏ မြင်းစီးရုပ်တုကို သေချာ
စွာ ကြည့်မိသည်။ ပထမသော် မြင်းစီးရုပ်၏ အမူအရာ၌ စစ်စိတ် စစ်သွေး
မပါသဖြင့် သာမန်မျက်စိဖြင့်သာ ကြည့်တတ်သော ကျွန်တော်မှာ ယောင်
ချာချာ ဖြစ်မိသည်။ စစ်ဗိုလ်ရုပ်တုဖြစ်လျှင် ဓားဝင့်ဟန်၊ ဓားမိုးဟန် စသော
ဟန်မျိုး ဖြစ်သင့်သည်။ မြင်းပါလျှင် ပေါက်ဟန်၊ ခုန်ဟန် စသော ဟန်မျိုး
ရှိသင့်သည်ဟု တစ်ဖက်သတ်အတွေး၊ အရိုင်းတွေး၊ တွေးရိုးတွေးစဉ် အတွေး
တို့ကိုသာ တွေးမိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရုပ်တု၌ တတ်ကျွမ်းသော ကက်
ဆွန်းဆိုသူ ရေးသားသော မာရှယ်ဟိတ် မြင်းစီးရုပ်တု စာတမ်းကို ဖတ်မိ
သောအခါ စစ်စိတ် စစ်သွေး ဟန်မပါလင့်ကစား၊ သဘာဝမကျလင့်ကစား
လှပတင့်တယ်အောင် ထုတတ်လျှင်လည်း ရုပ်တုကောင်းတစ်မျိုးဖြစ်နိုင်
ကြောင်း သိလာသည်။

ကက်ဆွန်း၏ အဆိုမှာ မြင်းစီးရုပ်တုတို့၌ ဟန်အမျိုးမျိုးရှိကြောင်း၊
(၁) သဘာဝကျသော ဟန်လည်းရှိကြောင်း၊ (၂) သဘာဝကျသည်ထက်
ရုပ်တုဆရာ၏ အာဆော်ကို အရေးတကြီးထား၍ ဖော်တတ်သော ဟန်လည်း
ရှိကြောင်း၊ (၃) သဘာဝပင် မကျသော်လည်း လှပရှင်းလင်း၍ ကြံ့ခိုင်သော
ဟန်လည်း ရှိကြောင်းဆိုသည်။ တတိယဟန်မျိုးကို အင်္ဂလိပ် ပန်းပုဆရာ
ဟာဒီမင် ဖန်တီးသော မာရှယ်ဟိတ်၏ မြင်းစီးရုပ်ဖြင့် သာဓက တင်သည်။

ကျွန်တော်သည် စာတမ်းကို အိတ်၌ထည့်၍ ဝိုက်ဟောခေါ် အစိုးရ
ရုံး ရပ်ကွက်ရှိ မာရှယ်ဟိတ်၏ မြင်းစီးရုပ်တုဆီသို့ နောက်ထပ် သွားပြန်
၏။ ရောက်သောအခါ အနီးမှ ကပ်ကြည့်၏။ ခပ်လှမ်းလှမ်းနေရာမှ ကြည့်
၏။ အထက်ဘက်မှ ကြည့်သည်။ ရှုလော့ မြေပြင်သည် လည်းကောင်း၊
မြင်းရုပ်တင်သော ခုံသည် လည်းကောင်း၊ မြင်းဇက်ကြိုးသည် လည်းကောင်း၊

အလျားလိုက် ဆင်း၍ တန်းထားသော မျဉ်းကြောင်း သုံးကြောင်းကဲ့သို့ အဆင်ပြေကြ၏။ စစ်ဗိုလ်ရုပ်၏ နောက်မှ အင်္ကျီစ တွဲလွဲကျနေပုံနှင့် မြင်းရုပ်၏ နောက်ခြေနေပုံသည် သဘောချင်း တူညီကြ၏။ ကျုံ့နေသော မြင်းခေါင်းသည် လည်းကောင်း၊ မြင်းရုပ်တင်သော ခုံပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အဆောက်အအုံတို့သည် လည်းကောင်း၊ မာရှယ်ဟိတ်၏ ခြေအနီးရှိ အင်္ကျီစသည် လည်းကောင်း ဒေါင်လိုက် ယှဉ်၍ တန်းထားသော မျဉ်းကြောင်း လေးကြောင်းကဲ့သို့ အဆင်ပြေကြ၏။ သဘာဝသည် ထိုသို့ အဆင်ပြေအောင် မဖန်တီးနိုင်။ တန်ဆာဆင်တတ်သော အလင်္ကာပညာကသာ အဆင်ပြေအောင် ဖန်တီးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မြင်းရုပ်၏ဟန်သည် တကယ့်မြင်း၏ဟန်နှင့် မတူသော်လည်း ထင်ရှားသောဂုဏ်၊ အမြင်ရှင်းသောဂုဏ်၊ ကြံ့ခိုင်သော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထို့ပြင် သက်ရှိမြင်းနှင့်လည်း တူဖို့မလို၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သက်ရှိမြင်းသည် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မြင်းရုပ်တင်သော ခုံပေါ်၌ တက်၍ မရပ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် မြင်းရုပ်ခုံသည် တပြေးတည်းမဟုတ်၊ ဆင်ခြေလျှော ဖြစ်နေသဖြင့် မြင်းစီးရုပ်သည် အလိုလို ကြော့ကြော့မော့မော့ ဖြစ်နေသည်။ ဤအချက်ကြောင့်လည်း ရုပ်တုဆရာကို ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဤသို့လျှင် ကက်ဆွန်း မိန့်ဆိုသည်။

လန်ဒန်ရှိ ရုပ်တုအကြောင်းပင် မဟုတ်သော်လည်း အဆင်သင့်သဖြင့် မြင်းစီးရုပ်တစ်ရုပ်၏ ဟန်အကြောင်းကို ဖော်ပြပါရစေဦး။ ကျောင်းပိတ်သဖြင့် ကျွန်တော်သည် မင်းသုဝဏ်နှင့်အတူ အောက်စဖို့ဒ်မြို့သို့ သွားလည်၏။ အောက်စဖို့ဒ်သို့ ရောက်သောအခါ အိန္ဒိယပြတိုက်သို့ သွားကြပြန်၏။ မင်းသုဝဏ်က “ကျွန်တော် အလွန်ကြိုက်သော မြင်းဟန်ကြည့်မလား” ဟု ခေါ်ရာ ကျွန်တော်လိုက်သွား၏။ ဝင်မိသောအခန်းသည် အိန္ဒိယရာဇဝင်နှင့် မြန်မာရာဇဝင် သင်သော အခန်းဖြစ်၏။ အခန်း နံရံသုံးဖက်၌ မြန်မာပြည်က သုံးဆယ့်ခုနစ်မင်း နတ်ရုပ်တို့ စီလျက်ရှိကြသည်။ “ကြည့်စမ်းပါ၊ သည်မြင်းအလွန် ဟန်ပါလှသည်။ မြန်မာမြင်းလည်း ပီသသည်။ ရှေးမြန်မာ ပန်းပုဆရာ လက်မြောက်စွာ” ဟု မင်းသုဝဏ်က ဆို၏။ ကျွန်တော် ကြည့်လိုက်သည်။ မင်းကျော်စွာနတ် စီးသော မြင်းပေတကား။